

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

30

ЛІПЕНЯ 2015 г.

ЧАЦВЕР

№ 143 (28001)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

**Бачыць
не дыягназ,
а чалавека**

**Сямейны абярэг
ад Бога**

**Развянчанне
магілёўскай
«сенсацыі»**
СТАР.Б

ЦЫТАТА ДНЯ

**Юрыя НАРКЕВІЧ,
намеснік міністра
гандлю:**

«Міністэрства гандлю нацэляе дамы быту на прадастаўленне максімальнага спектра паслуг. Мы наглядзелі на гэтыя аб'екты, якія былі пабудаваны і працавалі ў савецкія часы. Гэта вялікія, буйнафарматныя аб'екты. Мы неяк забыліся пра іх, але сюды неабходна ўдыхнуць новае жыццё, каб яны маглі прапаноўваць максімальную колькасць паслуг. Капі там і здаюцца памяшканні для аб'ектаў гандлю, то такія крамы павінны мець ухл на сферу бытавога абслугоўвання. Напрыклад, мы прывыклі да традыцыйнага рамонту абутку, але, акрамя гэтага, ёсць рэстаўрацыя, аднаўленне, афарбоўка і многае іншае».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 30.07.2015 г.

Долар ЗША	15 212,00 ▲
Еўра	16 816,00 ▲
Рас. руб.	254,22 ▲
Укр. грыўня	689,89 ▲

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Фота Аляксандра КЛЕШЧУКА

Удзельніцы дзіцячага фальклорнага гурта «Калыханка» з аграгарадка Міханавічы Мінскага раёна Юлія САКАЛОВА і Дар'я БУЗУК, выконваючы старажытны абрад, падкідаюць да неба першы зажыначны сноп.

СА ЖНІЎНЯ ЎЗРАСТУЦЬ ДЗІЦЯЧЫЯ ДАПАМОГІ

Пра гэта паведамлі ў адзеле народанасельніцтва, гендарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Пастановай міністэрства зацверджаны новы бюджэт пражытачнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва (БПМ), які з 1 жніўня па 30 кастрычніка гэтага года ў разліку на месяц складае Br1 млн 569 тыс. 130. БПМ павялічыўся на 6,4% да нарматыву, які дзейнічае з 1 мая па 31 ліпеня гэтага года (Br1 млн 474 тыс. 870). Адпаведна на 6,4% павысяцца і памеры некаторых відаў дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

Так, аднаразовая дапамога пры нараджэнні першага дзіцяці (10 БПМ) складзе са жніўня Br15 млн 691 тыс. 300, пры нараджэнні другога і наступных дзяцей (14 БПМ) — Br21 млн 967 тыс. 800. Аднаразовая дапамога жанчынам, якія сталі на ўлік у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, — Br1 млн 569 тыс. 100 (100% БПМ).

Штомесячная дапамога на дзяцей старэйшых за 3 гады з асобных катэгорый сем'яў, якія вызначаюцца

заканадаўствам, на дзіця-інваліда (70% БПМ) са жніўня складзе Br1 млн 98 тыс. 400, на іншых дзяцей у сям'і (50% БПМ) — Br784 тыс. 600. Штомесячная дапамога па догляду дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў (100% БПМ) складае Br1 млн 569 тыс. 100; штомесячная дапамога на дзіця ва ўзросце да 18 гадоў, інфіцыраванае ВІЧ (70% БПМ), — Br1 млн 98 тыс. 400.

Штомесячная дапамога сем'ям на дзяцей ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў складае Br784 тыс. 600 (50% БПМ).

У адпаведнасці з новай рэдакцыяй закона «Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей» з 1 студзеня 2013 года памер дапамогі па догляду дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў дыферэнцыруецца ў залежнасці ад колькасці

дзяцей у сям'і. На першае дзіця ён складае 35% сярэднямесячнай зароботнай платы работнікаў рэспублікі, на другое і наступных дзяцей — 40%. Дапамога на дзіця-інваліда прызначаецца і выплачваецца ў памеры 45% сярэднямесячнай зароботнай платы незалежна ад чарговасці нараджэння дзяцей у сям'і.

Для разліку памеру гэтага віду дапамогі з 1 жніўня па 30 кастрычніка гэтага года прымяняецца паказчык сярэднямесячнай зароботнай платы за другі квартал 2015-га ў памеры Br6млн 697 тыс. 238. Такім чынам, са жніўня па кастрычнік памер штомесячнай дапамогі па догляду дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў складзе на першае дзіця — Br2 млн 344 тыс., на другое і наступных дзяцей — Br2 млн 678 тыс. 900, на дзіця-інваліда ва ўзросце да 3 гадоў — Br3 млн 13 тыс. 800.

Пражываючым на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання ў зоне наступнага адсялення або з правам на адсяленне дапамога па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў прызначаецца і выплачваецца ў памеры 150% да ўстаноўленага законам.

**НА «ПРАМОЙ ЛІНІІ» —
МІНІСТР
ПА НАДЗВЫЧАЙНЫХ
СИТУАЦЫЯХ**

З дапамогай чаго ўдалося знізіць колькасць загінулых на пажарах да мінімуму за апошнія 15 гадоў? Як МНС плануе вырашыць праблему абмежаванага доступу да шматпавярховых дамоў з прычыны запаркаваных двароў? На што будзе звернута ўвага пры падрыхтоўцы да чарговага ацяпляльнага сезона?

Атрымаць адказы на гэтыя пытанні і задаць свае **міністру па надзвычайных сітуацыях Уладзіміру Аляксандравічу ВАШЧАНКУ** можна будзе **сёння** падчас «прамой лініі» ў газеце «Звязда», якая пройдзе **з 11 да 12 гадзін**. Тэлефануйце ў гэты час па нумары **(017) 287 18 71**.

■ Выбары—2015

ВАЖНАСЦЬ АЛЬТЭРНАТЫВЫ

«Для ініцыятыўных груп, зарэгістраваных у краіне, створаны аднолькавыя ўмовы, іх рабоче садзейнічаюць мясцовыя ўлады і выбарчыя камісіі, — сказала старшыня ЦВК Беларусі Лідзія ЯРМОШЫНА ўчора падчас семінара-нарады са старшынямі, намеснікамі і сакратарамі тэрытарыяльных камісій па выбарах Прэзідэнта Беларусі, прадстаўнікамі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, СМІ Магілёўскай вобласці. — Перад намі не стаіць задача нейкім чынам зменшыць колькасць патэнцыяльных кандыдатаў на пасаду Прэзідэнта Беларусі. Наадварот, мы імкнёмся да таго, каб нашы выбары былі альтэрнатыўнымі».

Менавіта наяўнасць альтэрнатывы з'яўляецца адным з найважнейшых момантаў выбарчай кампаніі, падкрэсліла Лідзія Ярмошына. Яна лічыць, што ў Магілёўскай вобласці створаны добрыя ўмовы для правядзення пікетаў. Аналізуючы вынікі першага тыдня збору подпісаў, можна адзначыць, што такая форма карыстаецца вялікім попытам у населенніцтва, стымулюе цікавасць да выбараў і ў выніку пазітыўна паўплывае і на колькасць вылучаных кандыдатаў, і на яўку выбаршчыкаў у дзень выбараў.

У гэтай прэзідэнцкай кампаніі акцэнт будзе зроблены на ўзмацненні прынцыпу галаснасці ў рабоче выбарчых камісій, паведаміла на мерапрыемстве Лідзія Ярмошына. Сайты выканкамаў, мясцовых адміністрацый павінны аператыўна размяшчаць інфармацыю аб дзейнасці тэрытарыяльных камісій. У сувязі з гэтым ідэалагічныя і аргааддзелы выканкамаў павінны працаваць у цеснай узаемадзейнасці, аператыўна і ў абавязковым парадку публікаваць усе матэрыялы, якія датычацца выбараў.

«У сваю чаргу, мясцовыя СМІ павінны даваць аб'ектыўную і падрабязную інфармацыю аб рабоче выбарчых камісій і працэсе падрыхтоўкі выбараў. Тут не павінна быць ніякіх перабораў, таму што работа на карысць аднаго толькі кандыдата будзе негатыўна ўплываць і на вынікі выбараў, і на саму працэдуру галасавання», — рэзюмвала яна.

УМОВЫ ДЛЯ ЁДЗЕЛУ

У Віцебскім семінары з кіруючым складам тэрытарыяльных выбарчых камісій рэгіёна ўчора ўзяў удзел сакратар Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Мікалай ЛАЗАВІК. Ён звярнуў увагу на тое, што фарміраванне ўчастковых выбарчых камісій павінна прайсці гэтак жа адкрыта, як і тэрытарыяльных.

«Наколькі я ведаю, у Віцебскай вобласці пры фарміраванні абласной і раённых камісій на пасяджэннях прысутнічалі прадстаўнікі тых суб'ектаў, якія вылучалі прадстаўнікоў», — сказала сакратар ЦВК. Ён падкрэсліў, што прадстаўнікам палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў і працоўных калектываў была дадзена магчымасць «сказаць добрыя словы ў адрас сваіх вылучэнцаў».

Гаворачы пра далейшыя этапы выбарчай кампаніі, Мікалай Лазавік адзначыў, што ў той час, калі для кандыдатаў пачнецца агітацыйная кампанія, арганізатары выбараў зоймуцца не менш важнай і адказнай работай — абсталяваннем участкаў, складаннем спісаў і «падрыхтоўкай усяго неабходнага, каб выбаршчыкі маглі свабодна выявіць сваю волю падчас галасавання».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА. medvedeva@zviazda.by

СПРАВА МАЛАДЫХ

Грамадскія аб'яднанні, якія прымаюць актыўны ўдзел у палітычным жыцці краіны, непасрэдна ўдзельнічаюць у перадвыбарчай кампаніі. Члены ініцыятыўных груп арганізуюць пікеты, збіраюць подпісы ў падтрымку свайго прэтэндэнта. Не засталася ўбаку і найбуйнейшая маладзёжная арганізацыя краіны — Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі. Журналіст «Звязды» пагутарыла з удзельнікамі пікета, арганізаванага моладдзю непдалёк ад гандлёвага дома «На Нямізе».

— Працэнтныя суадносіны тых людзей, што пакідаюць подпісы за нашага прэтэндэнта, прыкладна такія: 60% старэйшага ўзросту і 40% — моладзь, — агучвае вынікі сваіх назіранняў член ініцыятыўнай групы Аляксандра Лукашэнкі ад БРСМ Марына. — Звычайна людзі проста падыходзяць і ставяць свой подпіс, бо нашага прэтэндэнта ўсе добра ведаюць.

Акцыяй цікавіліся не толькі звычайныя мінакі, але і замежнікі: прасілі дазволу сфатаграфавання на фоне пікета. Перадвыбарная кампанія для іх уяўляецца часткай мясцовага каларыту.

Наталля Паўлаўна спынілася, каб выказаць сваю думку: подпіс, як прызналася жанчына, яна пакінула яшчэ некалькі дзён таму.

— Натуральна, не магла прайсці міма, — прызнаецца жанчына. — Я пенсіянерка і цяперашняй дзяржаўнай палітыкай вельмі задаволена. А мне ёсць з чым параўноўваць: жыла ў часе, калі, каб набыць кавалак каўбасы, прыходзілася выстаць некалькі гадзін у чарзе, а ў 90-я не ведалі, чаго чакаць ад заўтрашняга дня. Цяпер у магазінах можна купіць усё, што патрэбна, не боюся, што мяне абаградуць на вуліцы, не хвалююся за жыццё сваіх дзяцей і ўнукаў: усе атрымалі адукацыю, працуюць.

Малады хлопец у дзелавым касцюме падаў членам ініцыятыўнай групы свой пашпарт, каб яны ўпісалі яго звесткі.

— У яго пакінуў свае подпісы ў ініцыятыўных групках некалькіх прэтэндэнтаў: хачу, каб быў выбар. Ды і ўвогуле, цікаўлюся палітыкай.

На Нямізе заўсёды шмат людзей. Нехта спяшаецца на прыпынак гарадскога транспарту, нехта спыняецца, каб пагутарыць з маладымі пікетчыкамі і пакінуць свой подпіс...

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by
Фота аўтара.

■ Парламенцкі дзённік

ЗАЦІКАЎЛЕНАСЦЬ У ІНВЕСТАРАХ З БРАЗІЛІ

Старшыня Палаты прадстаўнікоў сустрэўся з паслом гэтай краіны

Тэмай сустрэчы стала развіццё двухбаковых адносін у розных сферах. Як падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка, старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, Бразілія — найважнейшы партнёр нашай краіны ў Лацінскай Амерыцы. У той жа час удзельнікі сустрэчы сыхліся над чым працаваць і ў плане таваразвароту, і ў плане дыверсіфікацыі экспарту.

ФОТА БЕЛТА

Уладзімір Андрэйчанка павіншаваў Паўла Антонію Перэйру Пінта, Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Бразіліі ў Беларусі, з уручэннем даверчых граматаў Прэзідэнта нашай краіны. Спідар Перэйра Пінта прыехаў у нашу краіну ў сакавіку гэтага года.

— Наша дзяржава зацікаўлена ў развіцці супрацоўніцтва з Бразіліяй па шырокім колае пытанняў, — заявіў спікер Палаты прадстаўнікоў. — Натуральна, трэба, каб гэтае супрацоўніцтва было ўзаемавыгадным. Скажу больш: развіццё разнапланавых адносін з'яўляецца адным з кірункаў знешняй палітыкі нашай краіны ў Лацінскай Амерыцы.

Спікер адзначыў, што дзве трэці таваразвароту Беларусі з краінамі Лацінскай Амерыкі прыпадаюць на Бразілію. Па інфармацыі, агучанай падчас сустрэчы, таваразварот Беларусі і Бразіліі ў мінулым годзе склаў 865 мільёнаў долараў.

— Наша краіна і мы, дэпутаты, надаём вельмі важнае значэнне ак-

тывізацыі нашага двухбаковага супрацоўніцтва, — заўважыў Уладзімір Андрэйчанка. — Для гэтага ў нас ёсць вельмі шмат напрамкаў узаемадзейня. Перш за ўсё, мы лічым, што таваразварот не адпавядае патэнцыялу. Нам трэба вельмі сур'езна папрацаваць над яго павелічэннем не толькі ў плане аб'ёму, але і ў плане дыверсіфікацыі.

Дзве трэці таваразвароту Беларусі з краінамі Лацінскай Амерыкі прыпадаюць на Бразілію.

Паводле слоў беларускага парламентарыя, у будучыні трэба больш увагі надаваць рэалізацыі сур'езных інвестыцыйных праектаў, стварэнню зборачных вытворчасцяў — як у Бразіліі, так і ў Беларусі.

— Мы зацікаўлены, каб бразільскія дзелавыя колы прыходзілі ў Беларусь з інвестыцыямі. Можа прапанаваць шэраг сур'езных праектаў, куды бразільскі бок можа ўкладваць грошы: гэта прыватызацыя нашых дзяржаў-

ных прадпрыемстваў, машынабудаванне, перапрацоўчая прамысловасць, сельская гаспадарка, будаўніцтва, альтэрнатыўная энергетыка і шэраг іншых напрамкаў. Праз стварэнне такіх праектаў мы з гэтай прадукцыяй можам выходзіць на рынак Еўразійскага эканамічнага саюза.

Пасол Бразіліі звярнуў асаблівую ўвагу на тое, што сустрэча ў Палаце прадстаўнікоў праходзіць у хуткім часе пасля сустрэчы кіраўнікоў Беларусі і Бразіліі, якая адбылася ва Уфе падчас саміту краін — удзельніц БРІКС. Паводле слоў пасла, двухбаковае супрацоўніцтва павінна быць паскорана. Дыпламат таксама заўважыў, што яго краіна, як і іншыя члены сусветнай супольнасці, уважліва сочыць за роляй Беларусі ва ўрэгуляванні ўкраінскага канфлікту. На лацінаамерыканскім кантыненте, па словах дыпламата, Бразілія таксама праводзіць міратворчую палітыку.

Паўла Антонія Перэйра Пінта адзначыў, што Беларусь і Бразілія маюць некалькі пунктаў судакранання, а гэта значна спрашчае двухбаковае ўзаемадзейненне па розных напрамках. Акрамя таго, па словах пасла, Беларусь і Бразілія з'яўляюцца прыхільнікамі ідэі інтэграцыі інтэграцый і выказваюць зацікаўленасць у развіцці ўзаемадзейня паміж рознымі інтэграцыйнымі аб'яднаннямі.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

■ Добрая навіна

Сальда знешняга гандлю — плюс амаль 675 млн долараў

Паводле статыстычнай інфармацыі Нацыянальнага банка краіны, станючае сальда знешняга гандлю таварамі і паслугамі Беларусі ў першыя пяць месяцаў года склала 674,9 млн долараў, што на 85,3% больш, чым за аналагічны перыяд летася.

Знешнегандлёвы абарот тавараў і паслуг у студзені—маі склаўся на ўзроўні 26 млрд 233,1 млн долараў, што на 27,1% менш, чым за пяць месяцаў 2014-га. У тым ліку экспарт склаў 13 млрд 454 млн долараў (знізіўся на 25,9%), аднак памер імпарту зменшыўся яшчэ больш — да 12 млрд 779,1 млн долараў (мінус 28,2%). Сальда знешняга гандлю таварамі і сёння застаецца адмоўным — на ўзроўні 323,3 млн долараў. Знешнегандлёвы абарот тавараў скараціўся на 27,9% да 22 млрд 57,4 млн долараў. Экспарт тавараў знізіўся на 28,3% і склаў 10 млрд 866,9 млн долараў, а імпорт — на 27,5% да 11 млрд 190,5 млн долараў.

У Нацбанку адзначаюць, што агульную сітуацыю выправіла станючае сальда знешняга гандлю паслугамі, якое ў студзені—маі было на ўзроўні плюс 988,5 млн долараў, што на 53,2% больш, чым за аналагічны перыяд летася. Знешнегандлёвы абарот паслуг за пяць месяцаў склаў у аб'ёме 4 млрд 175,7 млн долараў. Тут галоўнае, што экспарт паслуг знізіўся ўсяго на 14,2% і склаў 2 млрд 587,1 млн долараў, а імпорт паменшыўся адразу на 32,8% да 1 млрд 588,6 млн долараў.

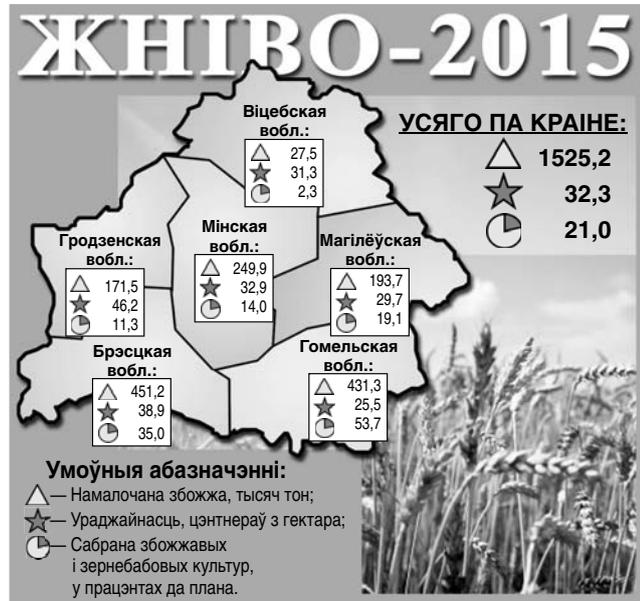
Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

НЕБЯСПЕКА ВІРТУАЛЬНАЯ — ВУЧОБА РЭАЛЬНАЯ

Вучэбны цэнтр бяспекі з'явіцца ў Лідзе.

Як паведаміў начальнік Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС Сяргей ШПАРЛО, у гэтым цэнтры створаць шэраг пляцовак для імітацыі пажараў, бедстваў на вадзе, у лесе, у іншых месцах і абставах. Любы ахвотны зможа навучыцца граматым дзеяннем у розных экстрэмальных сітуацыях, у тым ліку правільнаму карыстанню сродкамі пажаратушэння, аказанню першай медыцынскай дапамогі. Цэнтр будзе аснашчаны інтэрактыўнымі дошкамі, мультымедычнымі ўстаноўкамі і трэнажорамі. Адкрыць яго плануюць у наступным годзе.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prakopchik@zviazda.by

УЛАДА ЗНОЎ НА СУВЯЗІ

1 жніўня з 9.00 да 12.00 Мінгарвыканкам і аблвыканкамы чарговы раз правядуць прамыя тэлефонныя лініі.

У гэты дзень на сувязі будуць: старшыня Брэсцкага абласнога Савета дэпутатаў АШМЯНЦАЎ Сяргей Дзмітрыевіч (80162213121); намеснік старшыні Віцебскага аблвыканкама МАЦКЕВІЧ Алег Сяргеевіч (80212204260); старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў БАРЫСЕНКА Алег Леанідавіч (80232751237); старшыня Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў ЖУК Ігар Георгіевіч (80152735644); старшыня Мінскага абласнога Савета дэпутатаў ЛІПНІЦКІ Іван Эдуардавіч (80175004160); першы намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама ЧЫКІДА Алег Іванавіч (80222501869); намеснік старшыні Мінскага гарвыканкама ЛАПЦЕЎ Віктар Сяргеевіч (80172224444).

Як вядома, сёлета арганізавана штотыднёвае правядзенне аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам прамых тэлефонных ліній з мэтай павышэння эфектыўнасці працы са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб, выкаранення фактаў бюракратызму і цяганіны, паператворчасці, а таксама для аператыўнага рашэння праблемных пытанняў, якія ўзнікаюць у людзей. Такія прамыя тэлефонныя лініі стартвалі 17 студзеня і праводзяцца па суботах.

■ Ва ўрадзе

ШУКАЦЬ ПЕРСПЕКТЫЎНЫЯ РЫНКІ

У краіне намецілася зніжэнне запасаў гатовай прадукцыі на складах, а таксама ёсць зрухі ў дыверсіфікацыі экспарту

Аб гэтым учора паведаміў прэм'ер-міністр Беларусі Андрэй КАБЯКОЎ на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў, дзе, у прыватнасці, разглядалася пытанне аб прынятых дзяржаўнымі органамі і арганізацыямі захадах па нарошчванні і дыверсіфікацыі экспарту тавараў і паслуг за студзень—май і выніках дзейнасці службовых асоб, замацаваных за замежнымі краінамі.

Кіраўнік урада адзначыў, што для стабільнага росту нацыянальнай эканомікі неабходна актыўна нарошчваць дыверсіфікацыю экспарту айчынай прадукцыі. І пэўныя зрухі тут ёсць, бо па выніках студзеня—мая сёлета ў знешнім гандлі таварамі і паслугамі сфарміравалася станоўчае сальда ў аб'ёме каля 675 млн долараў, што перавышае вынік аналагічнага перыяду мінулага года больш чым на 300 млн долараў.

Дачакаліся мы прыёмнай навіны і аб скарачэнні запасаў гатовай прадукцыі на складах, аб'ём якіх знізіўся ў параўнанні з першым паўгоддзем летась на 1,8 трлн рублёў і да сярэднямесячнага аб'ёму прамысловай вытворчасці склаў 77,1%. Было адзначана, што ў мінулым чэрвені гэты паказчык склаў 81,4%. Між іншым, прэм'ер-міністр лічыць, што такая дынаміка не ў поўнай меры адпавядае задачам па разгрузцы складоў.

Паводле слоў Андрэя Кабякова, ёсць пэўныя зрухі і ў дыверсіфікацыі экспарту, бо за пяць месяцаў экспарт беларускіх тавараў павялічыўся на рынкі краін Азіі больш чым на 100 млн долараў, а Афрыкі — амаль на 50 млн долараў. Разам з тым, назіраецца пэўнае адставанне ад устаноўленага прагнознага параметра па экспарце ва ўсіх галінах і рэгіёнах, адзначыў кіраўнік урада. Далей ён канцэнтравана далейшай канцэнтравана намаганьняў па нарошчванні экспарту і пошуку новых рынкаў збыту. Прэм'ер-міністр упэўнены, што сітуацыя пацвярджае неабходнасць у тым, каб і надалей больш дынамічна зрушваць цэнтр цяжару ў экспартнай палітыцы з традыцыйных рынкаў на

іншыя напрамкі геаграфічнай і таварнай дыверсіфікацыі экспартных плыняў. А там патрэбны якасна новыя інавацыйныя тавары і паслугі.

У сувязі з гэтым Андрэй Кабякоў пазначыў ключавую задачу для ўсіх галін эканомікі, якая заключаецца ў павышэнні канкурэнтаздольнасці прадукцыі, што выпускаецца. Акрамя таго, ён адзначыў, што дыверсіфікацыя знешняга гандлю не можа быць паспяховай без тавараправоднай сеткі з шырокай геаграфіяй. Тут неабходна больш інтэнсіўна «варушыцца» кіраўнікам усіх рангаў, каб прасоўваць экспарт на новыя перспектывыя рынкі, якімі, у прыватнасці, з'яўляюцца краіны — члены БРИКС.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@vziazda.by

ДЗЯРЖАЎНАЯ МЯЖА БУДЗЕ ЎЗМАЦНЯЦА

У Лоеве падведзены вынікі праверкі эфектыўнасці функцыянавання сістэмы ўзмацнення аховы дзяржаўнай мяжы на паўднёвым кірунку і тэрытарыяльнай абароны Гомельскай вобласці.

Прадстаўнікі кіраўніцтва дзяржаўных органаў сістэмы забеспячэння бяспекі, старшыні і іншыя службовыя асобы аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама ўдзельнічалі ў занятках па тэрытарыяльнай абароне, азнаёміліся з асаблівасцямі ваенна-палітычнага становішча, асновамі тэрытарыяльнай абароны і новымі ўзбраеннямі для абсталявання тэрытарыяльных войскаў. На выставе сучасных сродкаў сувязі можна было пабачыць найноўшыя прыборы, якія дазваляюць мець стасункі ва ўмовах небяспечнай сітуацыі.

Між тым выканаўца абавязкаў дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі генерал-маёр Станіслаў ЗАСЬ адзначыў, што створаная ў Беларусі сістэма ўзмацнення аховы дзяржаўнай мяжы працуе дастаткова эфектыўна. У Ельску ён узначальваў аналагічныя мерапрыемствы, якія прайшлі з 2 па 18 чэрвеня ў адпаведнасці з даручэннем Прэзідэнта.

Падчас праверкі асноўная ўвага была сканцэнтравана на пытаннях паэтапнага ўзмацнення дзяржаўнай мяжы. Былі сфарміраваны тры памежныя заставы рэзерву, штаб тэрытарыяльнай абароны Ельскага раёна, асобная стралковая рота тэрытарыяльных войскаў у Ельску і падраздзяленне ўнутраных войскаў

у Мазыры для аховы лінейнай вытворча-дыспетчарскай станцыі «Мазыр». Для практычнай адпрацоўкі пытанняў праверкі на ваенныя зборы было заклікана з запаса каля 400 ваеннаабавязаных і 17 адзнак аўтамобільнай тэхнікі з народнай гаспадаркі.

— Цяпер трэба ўдасканаліваць і развіваць сістэму, — адзначыў Станіслаў Зась. — За апошнія два гады на паўднёвых межах Беларусі зроблена вялікая работа па ўзмацненні дзяржаўнай мяжы. Створаны новыя памежныя пасты, заставы, праведзены работы па інжынерным абсталяванні участкаў мяжы, ажыццёўлена дэмаркацыя мяжы. Аднак гэта не значыць, што мы адгараджваемся сцяной ад нашага брацкага ўкраінскага народа. Наадварот, нашы пункты пропуску ўдасканальваюцца. Гаворка ідзе пра ўладкаванне звычайнай сучаснай мяжы паміж дзвюма суверэннымі незалежнымі дзяржавамі: Беларуссю і Украінай.

Разам з тым, у пытаннях тэрытарыяльнай абароны існуюць некаторыя праблемы, адзначыў Станіслаў Зась. У прыватнасці, яны тычацца ўзроўню падрыхтоўкі службовых асоб выканаўчых камітэтаў па пытаннях тэрытарыяльнай абароны:

— Нягледзячы на тое, што ў нас укаранены формы падрыхтоўкі службовых асоб (выясныя мерапрыемствы, курсы, зборы), іх узровень пакуль не адпавядае патрабаванням, якія прад'яўляюцца да кіраўніка тэрытарыяльнай абароны ў экстранных умовах.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
astashkevich@vziazda.by

■ Сумна не будзе!

ПРАЗ СВІСЛАЧ — НА БРОНЕТРАНСПАРЦЁРЫ

Дэсантнікі выйдуць святкаваць у гарады

У гэтыя выхадныя ў краіне будзе адзначацца Дзень дэсантнікаў і сіл спецыяльных аперацый. Сёлета гэта юбілейная: упершыню вучэнні з удзелам такога роду войскаў адбыліся 85 гадоў таму. Тады дванаццаць першых дэсантнікаў былі парашутаваны на вучэннях ВПС Маскоўскай ваеннай акругі пад Варонежам. Пазней ПДВ адыгралі значную ролю ў самых розных войнах і канфліктах, у тым ліку і падчас Вялікай Айчыннай вайны.

— Сёлета мы вырашылі памяняць наш традыцыйны фармат святкавання, — паведаміў камандуючы сіламі спецыяльных аперацый Узброеных Сіл Беларусі генерал-маёр Вадзім ДЗЕНІСЕНКА. — Мабільныя брыгады змяняць практыку правядзення святочных мерапрыемстваў у месцах пастаяннай дыслацыі на гарадскія выступленні. Нашу ініцыятыву падтрымалі выканаўчыя органы Брэсцкай і Віцебскай абласцей. У Віцебску мерапрыемствы пройдуць на плошчы Перамогі, салдаты будуць фарсіраваць Заходнюю Дзвіну на бронетранспартэрах, выконваць паказальныя скачкі і дэманстраваць шэраг іншых навываў. У Брэсце пляцоўкай для аналагічных выступленняў стане вясялярны канал. На Дзень Незалежнасці мы ўжо практыкавалі такі фармат у Віцебску, і гараджанам ён прыйшоўся даспадобы.

Вядома, не абдыдуць увагай і сталіцу краіны. Тут святочныя мерапрыемствы пройдуць 1 жніўня. У 11 гадзін у Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны адкрыюць выставу «85 гадоў на абароне Бацькаўшчыны», дзе ўсе ахвотныя змогуць даведацца пра гісторыю дэсантных войскаў у Беларусі. Зусім побач, у Парку Перамогі, развернецца выстава сучаснай тэхнікі, якую маюць на ўзбраенні войскі сіл спецыяльных аперацый. Тут жа пройдуць і паказальная частка. Абяцваюць такое ўнікальнае відовішча, як перасячэнне Камсамольскага возе-

ра на БТРах, а таксама інсцэніроўку эпізодаў баявых дзеянняў на вадзе.

Пятая брыгада, што дыслацыруецца ў Мар'інай Горцы, будзе святкаваць двойчы: Дзень дэсантніка пройдзе на базе вайскавай часці, а Дзень спецыяльнай разведкі адзначаць 24 кастрычніка ўжо ў Пухавічах.

Сілы спецыяльных аперацый — адзін з родаў беларускіх войскаў, што развіваюцца, пэўна, найбольш імкліва. Гэта датычыцца як матэрыяльнай, так і вучэбнай частак. Напрыклад, у студзені скончыліся выпрабаванні броняўтамабіля айчыннай вытворчасці «Ліс», які збіраюць на Мінскім заводзе колавых цягачоў. Машына распрацавана спецыяльна для беларускіх прыродных умоў: раўніннай мясцовасці, вялікай колькасці балот. Стралковая зброя, вадалазнае абмундзіраванне, касцюмы радыяцыйнай хімічнай і біялагічнай абароны — пераўзбраенне ідзе поўным ходам. Замест звычайнай снайперскай вінтоўкі Драгунова пачынаюць выкарыстоўваць найноўшую расійскую ORSIS T-5000. Оптыку самага рознага кшталту — ад калімацыйных да начных прыцэлаў — ствараюць на заводзе БелОМА.

Сярод вучэнняў, у якіх возьмуць удзел беларускія дэсантнікі, варта вылучыць сумесны з расіянамі «Шчыт Саюза», які пачнецца ўжо ў верасні. У трэцім квартале гэтага года ў Наварасійску пройдуць трэніроўкі з удзелам вайскоўцаў з Расіі і Сербіі. А ўжо ў наступным годзе дэсантнікі будуць пераймаць вопыт кітайскіх калег — вучэнні з рамантычнай назвай «Імклівы арол» пройдуць на тэрыторыі КНР. «Сёлета на вучэннях з кітайцамі ўжо праз тры дні не было патрэбы ў перакладчыках, — распавёў Вадзім Дзенісенка. — Цяжка сказаць, якім чынам, але салдаты адзін аднаго вельмі хутка разумелі. А таму выкананне самых цяжкіх задач не стала складанасцю, і дэсантнікі атрымалі высокія адзнакі».

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. lyskavets@vziazda.by

■ Каштоўныя кадры

У ТРЭНДЗЕ — ДАКТАРЫ, КІРОЎЦЫ І ПРАДАЎЦЫ

А вось юрыстаў і эканамістаў зашмат

Нацыянальны статыстычны камітэт апублікаваў лічбы па занятасці насельніцтва за мінулы чэрвень. Асабліва вартая ўвагі дэталі ў статыстычнай падборцы — колькасць прынятых на працу за першы летні месяц. Усяго за гэты час на працу ўладкавалася больш за 60 тысяч чалавек, гэта без уліку занятых у дробным прадпрыемстве. 3,1 тысячы знайшлі работу на дадаткова ўведзеных месцах, 46,8 тысячы афіцыйна лічачы беспрацоўнымі.

У якіх жа сферах знайшлі для сябе працоўнае месца беларусы ў чэрвені? На першай пазіцыі ўпэўнена ідзе прамысловасць. Гэта пераважна апрацоўчая галіна, больш за дзесяць тысяч суіскальнікаў уладкаваліся на такія прадпрыемствы. У вытворчасці і размеркаванні энергіі, газу і вады працу знайшлі дзве тысячы. А вось у горназдабыўнай прамысловасці на вольных месцы ўзялі толькі 260 чалавек.

Не надта адстае і сфера гандлю, у гэтую ж графу ўключаны звесткі і пра ремонт аўтамабіляў і бытавых прадметаў. Таксама трохі больш за дзесяць тысяч чалавек працаўладкаваліся ў гэтай сферы. Упэўненае трэцяе месца — за сельскай гаспадаркай, паляваннем і лясной гаспадаркай. Не дзіва — напярэдадні ўборачнай дзевяць з невялікім тысяч чалавек падаліся ў вёску.

Згодна са звесткамі Белстата, шэсць тысяч чалавек знайшлі працу

ў сферы будаўніцтва. Поруч ідуць сферы адукацыі і аховы здароўя (тут жа — сацыяльныя паслугі). У абедзвюх галінах колькасць прынятых на працу — каля пяці тысяч. На гэтым шэраг «пяцітысячнікаў» завяршаецца.

У астатніх сферах працаўладкавалася значна менш спецыялістаў. У гасцінчым і рэстаранным бізнесе — амаль 3,4 тысячы, у сферы нерухомасці — 3,1 тысячы, 2,9 тысячы — у сферы транспарту і сувязі, 2,3 тысячы — у арганізацыях, якія займаюцца аказаннем камунальных, сацыяльных і персанальных паслуг. 760 чалавек занялі вакансіі ў сферы фінансавай дзейнасці. На апошнім радку — рыбалоўства і рыбагадоўля: такім відам працы заняліся толькі 33 новыя суіскальнікі.

Паказальнымі могуць быць і звесткі па звольненнях. Па розных прычынах пакінулі былое месца працы 68,5 тысячы чалавек (5,1 працэнта ад гэтай

ФОТА БЕЛТА

лічбы было звольнена за прагулы і іншыя парушэнні працоўнай дысцыпліны, і толькі 1 працэнт страціў працу ў сувязі са скарачэннем колькасці або штату работнікаў ці ліквідацыяй арганізацыйнай-наймаўнікаў).

Якія ж прафесіі застаюцца вельмі запатрабаванымі? Інфармацыю па вольных рабочых месцах ва ўсіх рэгіёнах можна знайсці, напрыклад, у Агульнарэспубліканскім банку вакансій. Толькі на гэтай пляцоўцы цяпер зарэгістравана 13,5 тысячы пасадак. Пэўна, самы вялікі недахоп кадраў адчуваецца ў сферы аховы здароўя: вакансія «ўрач-спецыяліст» лідзіруе ў большасці рэгіёнаў па колькасці заявак. Толькі ў Мінску сёння шукаюць амаль 200 такіх спецыялістаў. На другім месцы па запатрабаванасці — медыцынская сястра. Трэцяя па папулярнасці пра-

фесія кіроўцы, чацвёртая — прадаўца.

Вышэйназваныя вакансіі часта сустракаюцца ва ўсіх абласцях. Ёсць і пасады, уласцівыя асобным рэгіёнам. Так, напрыклад, у Мінску патрабуюцца шмат прыбіральшчыкаў памяшканняў (больш за 100 вакансій). У Брэсцкай і Віцебскай абласцях шукаюць трактарыстаў. У Магілёўскай і Віцебскай — ветэрынараў.

Цікавая карціна назіраецца па запатрабаваных у суіскальнікаў вакансіях. Заўважна, што ва ўсіх рэгіёнах гэта адны і тыя ж чатыры прафесіі: юрысконсульт, кіроўца аўтамабіля, бухгалтар і эканаміст. Толькі ў Гомельскай вобласці з гэтага спіса выбіваецца электрагазаваршчык, а ў Магілёўскай — інжынер.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskaevets@vziazda.by

■ Разважанні пра сучаснасць

«МОЛАДЗЬ ПАСІЎНАЯ? НЯПРАЎДА!»

Юнакі і дзяўчаты Гродзеншчыны

даказваюць гэты карыснымі справамі і цікавымі акцыямі

Начальніка галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры па справах моладзі Гродзенскага аблвыканкама Паўла СКРАБКО можна часта ўбачыць сярод удзельнікаў альбо «балельшчыкаў» на розных імпрэзах, праектах. «Пасада абавязвае альбо нейкая ўнутраная патрэба?» — пацікавіўся ў яго карэспандэнт «Звязды».

— Пэўна, і службовыя абавязкі, і адчуванне ўнутранай патрэбы. У маладосці, працуючы ў камсамольскіх органах, мы таксама імкнуліся да, як цяпер модна казаць, крэатыву. Тады, у 1980-я гады, у прыватнасці, першымі ў Беларусі праводзілі фестываль «Рок-Крок», аўкцыёны па продажы твораў нашых мастакоў, ладзілі начную праграму «Сава», якая існуе па сёння, але ўжо ў іншым выглядзе. Вядома, хочацца, каб такой жа актыўнай была і цяперашняя моладзь.

«ЖЫВАЯ ГІСТОРЫЯ»: НЯСУМНА ПРА ВАЖНАЕ

— Аднак даводзіцца чуць пра яе пасіўнасць, безыніцыятыўнасць. Маўляў, дзе маладыя людзі найбольш актыўныя, дык гэта «Укантакце» і іншых сацыяльных сетках

— Няпраўда! Напрыклад, некалькі гадоў таму да мяне прыйшлі хлопцы і дзяўчаты з Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы і прапанавалі разам рабіць праект «Жывая гісторыя», які закранаў бы пытанні і нашай мінуўшчыны, і сучаснасці. Я быў вельмі ўзрушаны і падтрымаў гэтую ініцыятыву. Хаця, шчыра кажучы, некаторыя рэчы, што прапанаваліся моладдзю, спачатку былі для мяне цяжка ўспрымальнымі. Напрыклад, ідэя развесіць проста на вуліцы фотаздымкі, прысвечаныя вядомаму чалавеку, які жыў у Гродне. Аднак калі гэта зрабілі, то аказалася, што многім вельмі падабаецца. Больш за тое, можна было не толькі паглядзець на фотаздымкі ці карціны, малюнкi, але і, праходзячы па гістарычным цэнтры горада над Нёманам, сустрэць маладых людзей у адзенні, стылізаваным пад эпоху таго ж Льва Бакста. Альбо ўбачыць гусараў і ўланаў часоў вайны 1812 года...

Японцы ж праводзяць конкурс на лепшую каліграфію іх алфавіту. Чаму і нам не зрабіць?

Да акцый праекта «Жывая гісторыя» далучыліся мастакі, музыканты, тэатральныя артысты, аматары іншых жанраў мастацтва, а таксама нашы калекцыянеры, якія прадастаўляюць свае матэрыялы — кнігі, фота, узнагароды і іншыя прадметы.

Дарэчы, праект закрануў і... грамадскі транспарт, дзе гучаць аўдыяролікі, прысвечаныя гісторыі горада і славытым людзям, якія тут жылі. Альбо акцыя «Укантакце» пад назвай «Мы — унукі пераможаў». Кожны малады чалавек можа змясціць фотаздымак свайго дзеда ці прадзеда, які ваяваў на франтах Вялікай Айчыннай вайны, расказаць пра яго, каб ведалі і памяталі нашы сучаснікі. А напярэдадні 70-годдзя Перамогі ўдзельнікі праекта разам з супрацоўнікамі абласной бібліятэкі імя Я. Карскага запрасілі ветэранаў у Новы замак — маладыя людзі з імі танцавалі, абмяркоўвалі новыя кнігі, артыкулы ў газетах і часопісах, выконвалі песні часоў Вялікай Айчыннай вайны.

— Ці хопіць у моладзі жадання, творчага натхнення і далей развіваць гэты праект?

— Мяркую, што так і будзе. Мы, зразумела, нешта падказваем, раім моладзі, але ў асноўным ініцыятыва ідзе ад іх саміх. Правялі, напрыклад, два фестывалі

фота Яраслава ВАНОКЕВІЧА

вулічнага мастацтва — з'яўляюцца ідэяй па наступным. Прычым не толькі ад нашых землякоў, але і з Расіі, Польшчы, Літвы... А фестываль моды Grodno Fashion Week дапамог нам адкрыць... сваіх жа маладых дызайнераў. Яны, аказваецца, ужо былі вядомыя ў замежжы, а ў Беларусі пра іх практычна ніхто не ведаў.

Пэўна, самае галоўнае ў тым, што праект «Жывая гісторыя» і іншыя маладзёжныя ініцыятывы аб'ядноўваюць шмат хлопцаў і дзяўчат, якія дагэтуль былі быццам самі па сабе, дзеля розных добрых спраў. І не толькі ў імпрэзах на гарадскіх вуліцах, у інтэрнэце, але і ў дачыненні канкрэтных людзей. Каб, падзякаваўшы ветэранам за Перамогу, уручыць ім кветкі і падарункі, дапамагчы і па гаспадарцы, у розных бытавых пытаннях. Каб былі дагледжаны могількі загінулых і ў Першую сусветную вайну, і ў Вялікую Айчынную.

РЭАЛІІ ЖЫЦЦЯ Ў ГЛЫБІНЦЫ

— А якія сёння ў моладзі, якая авалодвае той ці іншай прафесіяй, перспектывы працаўладкавання?

— На мой погляд, трэба не толькі пераймаць найлепшы замежны вопыт прафесійнай адукацыі, але і цаніць уласны. Не сакрэт, што ў краінах Заходняй Еўропы чалавеку пасля заканчэння навучальнай установы ніхто не гарантуе першага працоўнага месца. А ў нас, асабліва для бюджэтнікаў, маецца гарантыя забеспячэння работай.

Але ёсць праблема замацавання кадараў у сельскай мясцовасці. Шэсць гадоў таму разам з актывістамі «Белай Русі» мы задумаліся: як знаёміць маладых людзей з рэаліямі жыцця ў глыбінцы, каб яны свядома рабілі свой выбар? Так з'явілася ідэя штогадовага абласнога злёту выпускнікоў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў Гродзеншчыны. І калі спачатку трэба было іх угаворваць (паедзем, маўляў, паглядзім), то цяпер усе адгукаюцца з задавальненнем. Сустрэкаюцца з нядаўнімі студэнтамі, якія засталіся працаваць у сельскай мясцовасці, даведваюцца аб працоўных і сацыяльных гарантыях, што прадастаўляюць маладым спецыялістам.

У якасці прыкладу развіцця сацыяльнай сферы можна прывесці Ашмянскі раён — дарэчы, адзіны ў вобласці, дзе па выніках мінулага года склалася станоўчае дэмаграфічнае сальда. Нядаўна ў райцэнтры адчынілі дзверы фізкультурна-аздараўленчы комплекс, дзякуючы актыўнаму ўдзелу ў міжнародных трансгранічных праектах пабудавалі веладарожку і стадыён.

— Запомнілася выступленне на апошнім злёце маладых спецыялістаў у Воранаўскім раёне сельскага ўрача. Пэўна, далёка не ва ўсіх яго аднакурснікаў, якія засталіся ў гарадах,

такія выдатныя жыллёвыя ўмовы, ды і зарплата...

— І аўтарытэт сярод мясцовых жыхароў. Дарэчы, у кожным раёне створана аб'яднанне маладых спецыялістаў — з імі сустрэкаюцца старшыні райвыканкамаў, кіраўнікі сфер, дзе моладзь працуе. Больш за тое, у некаторых раёнах (напрыклад, у Навагрудскім) імкнучыся яе зацікавіць не на апошнім курсе вучобы, а яшчэ раней. Прывозяць да сябе студэнтаў і паказваюць, што іх чакае.

ВЫСОКІЯ ТЭХНАЛОГІІ І... САМАРОБНАЯ КНІГА

— Знакавай падзеяй для Гродна павінна стаць адкрыццё філіяла Парка высокіх тэхналогій...

— Сапраўды, кіраўніцтва Гродзенскага аблвыканкама падтрымала гэтую ініцыятыву, скіраваную на дыверсіфікацыю эканомікі рэгіёна, каб зрабіць яе больш інтэлектуалаёмістай. Тым больш што спецыялістаў для гэтай сферы рыхтуе ГрДУ імя Янкі Купалы. Цяпер праект у стадыі рэалізацыі. Ужо традыцыйнымі сталі сустрэчы ў аблвыканкаме з маладымі вучонымі, дзе яны знаёмяцца са сваімі працоўкамі, шэраг маладзёжных ініцыятыў падтрыманы праектам БРСМ «100 ідэй для Беларусі». Дарэчы, менавіта ў рамках гэтага праекта пабудавалі маладзёжны цэнтр «Гродна», дзе ў асноўным працуюць студэнты ў вольны ад заняткаў час.

Самае галоўнае, што маладзёжныя ініцыятывы аб'ядноўваюць шмат хлопцаў і дзяўчат, якія дагэтуль былі быццам самі па сабе, дзеля розных добрых спраў.

Сёлета, у Год моладзі, мы хацелі бы падключыць нашых маладых вучоных да стварэння ў Гродне музея розных незвычайных распрацовак, каб паказаць іх жыхарам і гасцям горада. Запрашаем да супрацоўніцтва аўтараў цікавых ідэй, вынаходак.

— А ці будзе маладзёжны «акцэнт» падчас сёлетага Дня беларускага пісьменства ў Шчучыне?

— Плануем прэзентаваць шэраг маладзёжных праектаў, творы маладых пісьменнікаў і паэтаў. Адна з навінак — конкурс самаробнай кнігі, калі чалавек сваімі рукамі афармляе любы твор. Хочам таксама арганізаваць пляцоўку, дзе людзі з прыгожым почыркам маглі бы перапісаць нейкую вытрымку з верша ці паэмы. Японцы ж праводзяць конкурс на лепшую каліграфію іх алфавіту. Чаму і нам не зрабіць?

Розных імпрэз будзе шмат і, спадзяюся, кожны з жыхароў і гасцей Шчучына знойдзе для сябе нешта цікавае. І, безумоўна, важна тое, што да свята завершыцца рэстаўрацыя палаца Друцкіх-Любецкіх, адчыняць дзверы пасля капітальнага рамонтнага раённага Дома культуры і бібліятэка імя Цёткі.

— Гродна — сталіца Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур. І на кожным можна ўбачыць нейкую навінку...

— Думаю, не стане выключэннем і наступны, 11-ты фестываль, які плануем правесці 3-4 чэрвеня наступнага года. Пакуль не буду раскрываць усе задумкі, але нешта новае абавязкова з'явіцца. Пры гэтым будзем прытрымлівацца асноўнай канцэпцыі гэтага ўнікальнага фестывалю — паказаць здольнасці і дасягненні людзей розных нацыянальных суполак, якія жывуць у Беларусі. А разам з імі на тых жа нацыянальных падворках змогуць прадставіць сваю творчасць і госці з іншых краін.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

prak@vziazda.by

ДЗЕЛЯ ЖЫЦЦЯ

Каля 30 трыльёнаў рублёў будзе выдаткавана на новую дзяржаўную праграму па пераадоленні наступстваў на ЧАЭС

Сёлета заканчваецца дзеянне Дзяржаўнай праграмы па пераадоленні наступстваў чарнобыльскай катастрофы. Для рэалізацыі яе мерапрыемстваў, запланаваных на першае паўгоддзе, ужо спатрэбілася больш за 1,8 мільярда рублёў. Уздзеянне цэзію, стронцыю і іншых небяспечных радыяактыўных ізатопаў будзе адчувацца яшчэ дзясяткі гадоў. Таму рыхтуецца праект новай Дзяржаўнай праграмы на 2016-2020 гады.

— Асноўны яе напрамак бачыцца сацыяльным, — расказаў начальнік Дэпартаменту па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Беларусі Уладзімір Чэрнікаў. — Яго складуць кампенсацыі і льготы, бясплатнае харчаванне для школьнікаў. Частка сродкаў пойдзе на ахоўныя мерапрыемствы ў сельскай і лясной гаспадарцы, каб абмежаваць паступленне ненарматыўнай прадукцыі, закупку дадатковых угнаенняў, якія звязваюць цэзію. Трэці напрамак — сацыяльна-эканамічнае адраджэнне пацярпелых рэгіёнаў. Плануем там будаваць дзіцячыя ўстановы, аб'екты сацыяльнай сферы. У сельскай гаспадарцы з'явіцца дадатковыя працоўныя месцы на невялікіх прадпрыемствах.

У дэпартаменце падвялі вынікі выканання заданняў дзейнай Дзяржаўнай праграмы па пераадоленні наступстваў катастрофы на ЧАЭС. Працу па асваенні сродкаў прызналі здавальняючай. Але разам з тым было зазначана, што аблвыканкамы выканалі не ўсе патрэбныя ахоўныя патрабаванні ў сельскай гаспадарцы.

За першыя паўгода на забруджаных радыяцыйнай тэрыторыях 16 разоў даводзілася тушыць пажары. Мінулы год быў куды спакойнейшы — тады ўзгарання было толькі пяць. Але небяспечнасць узгарання на зямлі, прыпраўленай амаль трыццаць гадоў таму радыяактыўнымі элементамі, узводзіцца ў ступень. Бо ізатопы не згараюць, а пераносяцца па паветры.

— Нашы спецыялісты былі прыцягнуты пры тушэнні буйных пажараў на поўдні Гомельскай вобласці, — паведаміў дырэктар Рэспубліканскага навукова-даследчага ўнітарнага прадпрыемства «Інстытут радыялогіі» Аляксандр ЗАЙЦАЎ. — Узровень магутнасці экспазіцыйнай дозы не перавышаў шматгадовых значэнняў як у запаведнай, так і за яго межамі.

Валярыян ШКЛЕННИК. schklennik@vziazda.by

■ Сталічны час

ТРАЛЕЙБУСНЫХ ЛІНІЙ СТАНЕ БОЛЬШ

У сталічным транспарце ў хуткім часе можа з'явіцца Wi-Fi. Акрамя таго, дастаткова хутка пачнуць будаўніцтва новых тралейбусных ліній. Згодна з планам, яно павінна пачацца ўжо ў 2016-м і 2017-м гадах.

У ГАРАДСКІХ АЎТОБУСАХ БУДЗЕ ІНТЭРНЭТ?

Паводле слоў выканаўцы абавязкаў намесніка генеральнага дырэктара Мінсктранса Сяргея ВЕДЗЬГУНА, прадпрыемства ўжо разглядае пытанне аб рэалізацыі паслугі Wi-Fi ў грамадскім транспарце сталіцы.

«Сёння Wi-Fi-перадатчыкі ўжо ўстаноўлены на чатырох аўтобусах для міжнародных перавозак. У хуткім часе пункты доступу Wi-Fi з'явіцца яшчэ ў 10 міжнародных аўтобусах, а да канца года — ва ўсіх. Прадпрыемства разглядае і пытанне аб рэалізацыі паслугі Wi-Fi ў гарадскім грамадскім транспарце» — сказаў Сяргей Ведзьгун. — У першую чаргу ў аўтобусах маршруту №300, якія курсіруюць ад аўтавакзала «Цэнтральны» да Нацыянальнага аэрапорта «Мінск». Калі гэтая паслуга будзе запатрабавана, то спецыялісты абмяркуюць магчымасць укаранення Wi-Fi і на іншых маршрутах сталіцы.

ПАБУДУЮЦЬ НОВЫЯ ЛІНІІ

Як адзначыў выканаўца абавязкаў намесніка дырэктара — начальнік упраўлення пасажырскіх перавозак ДУ «Сталічны транспарт і сувязь» Аляксандр КАПЦЮХ, новыя тралейбусныя лініі ў 2016 годзе пачнуць будаваць у мікрараёне Каменная Горка.

«У 2016 годзе ў Мінску пачнуць будаўніцтва тралейбусных ліній на вуліцах Прытыцкага, Казіміраўскай, Каменнагорскай. Гэта дазволіць звязаць тралейбусным рухам мікрараён са станцыяй метро «Каменная горка». У 2017 годзе пачнецца будаўніцтва тралейбуснай лініі па вуліцах Нёманскай і Каменнагорскай», — растлумачыў Аляксандр Капцюх.

Новыя тралейбусныя лініі таксама з'явіцца ў мікрараёне Брылевічы на вуліцах Напалеона Орды і Янкі Лучыны, у мікрараёне Лошыца на вуліцах Шпілеўскага, Сыракомлі. Акрамя гэтага, у сталіцы ідзе актыўная мадэрнізацыя трамвайнай інфраструктуры. Цяпер пачынаюць па вуліцы Казлова, у планах адрамантаваць іх па вуліцы Ульянаўскай, праспекце Машэрава — вуліцы Куйбышава. Мадэрнізацыя вядзецца па новай тэхналогіі.

НОЧ — ЧАС ДЛЯ ТАКСІ

Аляксандр Капцюх адзначыў, што начныя маршруты не карыстаюцца папулярнасцю ў жыхароў Мінска. «Арганізаваць начныя экспрэсныя аўтобусныя маршруты ў Мінску спрабавалі двойчы — у студзені і чэрвені гэтага года. За наяўнасць такіх маршрутаў выкарыстоўваліся жыхары горада падчас сацаптаня. Аднак ні зімой, ні летам начныя перавозкі не карысталіся папулярнасцю», — растлумачыў сітуацыю Аляксандр Капцюх. Паводле яго слоў, сталічныя жыхары ў начны час аддаюць перавагу таксі.

Два начныя экспрэсныя аўтобусныя маршруты працуюць у Мінску па суботах, нядзелях і панядзелках. Маршрут № 803-ТК «Вакзал — ДС Шабацы» адпраўляецца ад прыпыначнага пункта «Вакзал» у 01.15 і 02.15, маршрут № 874-ТК «Вакзал — ДС Малаўка-4» — у 01.11 і 02.11.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@vziazda.by

РУКАЦА ДУШАМІ

Сярод маіх знаёмых шмат жанчын, якіх хлебам не кармі — дай паскардзіцца на сваіх абраннікаў. І, шчыра прызнацца, я ўжо з гэтым настолькі звыклася, што... Калі адна з іх абмовілася, што яе муж з-за фінансавых цяжкасцяў на прадпрыемстве цяпер працуе тры дні на тыдзень замест пяці (вядома, гэта не магло не адбіцца і на яго заробку), вельмі здзівілася. Здзівілася не таму, ШТО яна сказала, а таму — ЯК. Маўляй, «ну, нічога страшнага. Розныя перыяды былі ў жыцці, але ж выкручваліся. І тут выкруцімся».

Зноў і зноў пераконваюся, што на любую сітуацыю можна паглядзець па-рознаму. Спрацоўвае прынцып напалову поўнай/пустой шклянкі. «Я вольна радуюся, — працягвае сяброўка, — у мужа з'явілася больш часу на мяне. Сама ж бачыла, які ён мне рабочы стол зрабіў са старой нямецкай швейнай машынкi, на лецішчы шчыруе... Я не збіраюся ператварацца ў бурклівую старуху ля разбітага карыта: і тое не так, і гэта». Калі папрасіла яе падзяліцца сакрэтам сямейнага шчасця, пачула: «Ведаеш, для нас заўсёды на першым месцы былі нашы адносіны. Спачатку думалі, чым парадаваць адно аднаго, а ўжо потым аб працы і іншым. І, вядома, падстаўлялі плячо адно аднаму і ў горы, і ў радасці».

Дазволю сабе не пагадзіцца з класікам, сказаць, што ўсе шчаслівыя сем'і шчаслівыя па-свойму. З гэтай нагоды ўзгадалася прыпавесць. Муж і жонка пражылі разам 50 гадоў. Не было паміж імі сакрэтаў, акрамя... скрынкі з-пад абутку, у якую муж ніколі не зазіраў. Адночы жанчына захварэла і вырашыла падзяліцца з ім сваёй таямніцай. Калі той адкрыў скрынку, унутры ўбачыў дзве вельмі прыгожыя вязаныя лялькі і пачак грошай. «Што гэта?» — спытаў здзіўлены муж. «Ведаеш, перад нашым вяселлем бабуля адкрыла мне сакрэт шчаслівага сямейнага жыцця. Яна сказала: «Калі ты разлуешся на мужа, то ніколі не спрачайся, а ідзі і звяжы адну ляльку».

На вочы мужа навярнуліся слёзы, бо ў скрынцы было ўсяго дзве лялькі. Тады ён спытаў: «Што гэта за грошы?». «Я назбірала іх, прадаючы лялек...»

Не так даўно сяброўка, якая не праміне паскардзіцца на мужа, пачала мяняцца на вачах. Прызналася, што зразумела сакрэт шчаслівага сямейнага жыцця: «НІКОЛІ і НІКОМУ не скардзіся на свайго мужа... Бо заўтра ты забудзешся на тую крыўду, даруеш (бо хакаеш), а мама будзе памятаць і перажываць. А ў вачах сябровак твой муж назаўсёды застаецца «казлом» і г.д.»

Што тычыцца мяне, то я не прыхільніца калекцыянавання крыўдаў-лялек. Не раз бачыла, чым такое заканчваецца. Пагадзіцеся, не ў кожнай жанчыны столькі цяжарнага, як у той жонкі з прыпавесці. Хутчэй за ўсё некалі на беднага мужа ўрэшце выльюцца ўсе твае крыўды-«лялькі» бурным патокам. Таму я за тое, каб прагаворваць усё, што хвалюе, адразу. Як толькі закралася крыўда — тут жа, замест таго, каб сядзець і дзьмуцца, бяромся за пруткі і вяжам, толькі не сам-насам, а абавязкова ўдваіх. То бок дзелімся сваімі перажываннямі-адчуваннямі з крыўдзіцелем, рукаем-душаю. Вельмі важна своечасова агучыць тую разбуральную крыўду, бо муж можа нават і не зразумець, што сказаў або зрабіў нешта не так. У мужчын жа адрознае ад нас, жанчын, успрыняцце многіх рэчаў.

На вясельным каравале мы з мужам папрасілі пекара выкласці чатыры словы — Згода, Дабрыня, Суладдзе і Гумар. І менавіта апошняе, дарэчы, вельмі дапамагае згладзіць вострыя вуглы. Не верыце? Праверце!

Надзея ДРЫЛА. dryla@zviazda.by

Сямейная Газета

Выпуск № 12 (35)

■ Рабі, як мы!

ВЯСЕЛЛЕ, ЯКОМУ ВЕРЫШ

За чатыры гады да шлюбу Юлія Літвінава пачала шыць сабе вясельны строй. Яна не ведала, кім будзе яе жаніх і калі дакладна надыйдзе той самы дзень.

Проста хадзіла на гурток вышывання і вучылася майстэрству. Тым часам Зміцер Мурашка атрымаў адукацыю архітэктара. Цікавіўся этнаграфіяй і ўсім тым, што непарыўна звязана з традыцыйнай Беларуссю. Займаўся любімай справай — праектаваў здаровыя дамы і маёнты.

Той Самы Дзень наступіў у кастрычніку, калі схаладнелае сонца ў апошні раз лашчыць сціплай цеплынёй. Маладыя ў традыцыйных строях, бацькі і сябры, музыкі, рэстаран — усе і ўсё навокал стваралі атмасферу сапраўднага беларускага вяселля.

З тае пары прайшло пяць гадоў, але дагэтуль успамінаюцца дробязі кшталту «хто ткаў рушнікі для сватоў» і «як прадавалі касу маладой».

Жартуючы і сур'ёзна, са Змітром і Юліяй мы ўзвалі традыцыйнае беларускае вяселле, абмеркавалі, чаму ў сучасных святах так многа штучнасці, і высветлілі, дзе шукаць шлюб, якому можна верыць.

— *З якіх асноўных момантаў складаецца традыцыйнае беларускае вяселле?*

Юлія. Першае — гэта сватанне, якое папярэднічае самому вяселлю. Пасля могуць адбыцца заручыны. І напрыканцы — вяселле, калі жаніх са сваёй дружнай прыязджае па нявесту, выкупляе яе. Потым маладых бласлаўляюць на шлюб, яны едуць або вячэацца, або ў загс, альбо туды і туды. Пасля могуць паехаць на могілкі да сваякоў ці пракаціцца па прыгожых месцах гораду ды пафатаграфавання.

Зміцер. Раней традыцыя наведвалі могілкі, адкуль і пайшла сённяшняя мода ездзіць да помнікаў.

Юлія. Так, раней ездзілі менавіта на могілкі, адведвалі сваякоў. Пасля пачыналася бяседа.

Зміцер. У кожнай мясціне святкавалі па-свойму. Пераважна было так: спачатку гулялі ў нявесты, пасля было застолле ў жаніха, дзе частавалі гасцей караваем. Госці дарылі маладым рознае: ці то нешта па гаспадарцы, ці то тканіну, мёд.

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

■ Клубок захапленняў

«ШКАРПЭТКІ НАС БОЛЬШ НЕ ЗАДАВАЛЬНЯЮЦЬ»

ХТО АПРАНАЕ ДРЭВЫ, АЎТОБУСЫ І ЛАЎКІ Ў ВЯЗАНЫЯ СУКЕНКІ?

Фота з архіва клуба «Zabombi.by»

Ярнбомберкі могуць абвязаць усё, што заўгодна, — нават аўтобус!

Я не асабліва здзівілася, калі ўпершыню ўбачыла каля Нацыянальнага гістарычнага музея гармату. Падобныя экзэмпляры ўпрыгожваюць музеі і ў іншых гарадах. Аднак сёлета, у сярэдзіне мая, адбыўся выпадак, дзякуючы якому маё ўспрыманне гэтага аб'екта змянілася. Ідучы знаёмай вулачкай, звыкла кінула позірк на гармату і... не пазнала яе, схаваную пад вязанай «сукенкай у кветачкі». Услед за здзіўленай усмешкай узнікла жаданне памацаць гэтую «мілату»... А пасля само сабою напрасілася пытанне — хто аўтар шэдэўра?

ВЯЗАНЫЯ «ВЫБУХОЎКІ»

Вязальшчыцы-хуліганкі ні ад кога не хаваюцца, а, наадварот, шукаюць новых людзей і новыя аб'екты для творчасці. Сёння ў касцяку апантаных вязаннем жанчын толькі пяць удзельніц — Таццяна Мартынюк, Наталля Мядзведзева, Таццяна Дзмітрыева, Алена Сапажкова і Настасся Бахышова.

(Заканчэнне на 4-й стар. «СГ».)

■ Розныя — Роўныя

БАЧЫЦЬ НЕ ДЫЯГНАЗ, А ЧАЛАВЕКА, або Яшчэ адзін крок да інклюзіі

На вуліцах Мінска не часта можна сустрэць людзей з інваліднасцю. І справа не ў тым, што іх мала... Сёння на дзяржаўным узроўні ўсё часцей гавораць аб «інклюзіі» — уключэнні людзей з абмежаванымі магчымасцямі ў жыццё грамадства. Яшчэ адным крокам да гэтай мэты стала выданне брашуры-часопіса «Звычайныя людзі» ў рамках аднайменнага міжнароднага праекта. Гэтае выданне — спроба адкрыта абмеркаваць патрэбы дарослых людзей з інваліднасцю. Адным з ініцыятараў стварэння брашур стала грамадскае аб'яднанне «Беларуская асацыяцыя дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам». Старшыня арганізацыі Алена ЦІТОВА расказала, чаму незвычайны праект так неабходны нашай краіне.

— Мы адзіныя на постсавецкай прасторы, хто выпускае брашуры пра дарослых людзей з інтэлектуальнымі парушэннямі ў такім фармаце. Па-першае, мы імкнемся сфарміраваць новы погляд на чалавека з цяжкасцямі ў камунікацыі, навучанні, перамяшчэнні і іншымі асаблівымі патрэбамі. Па-другое, даём ім самім слова. Яны раскажваюць чытачам, як бы ім хацелася, каб іх успрымала грамадства. Хочучь, каб іх пачулі і зразумелі, што яны таксама маюць жаданні і мары...

Самі бацькі такіх людзей ужо даўно зразумелі, што трэба глядзець не на дыягназ, а на чалавека. Праз прыгожыя фота мы стараемся паказаць людзей з абмежаванымі магчымасцямі ў іншым святле. У выданні таксама раскажваем і пра міжнародны досвед працы з такімі людзьмі. У нас былі артыкулы са Швецыі, Нарвегіі, Германіі, Чэхіі... Чытач брашуры бачыць, што, нягледзячы на ўзровень развіцця грамадства, на розныя падыходы і вопыт, мы гаворым пра адно і тое ж: пра тое, што толькі пры стварэнні раўнапраўных умоў для ўсіх магчыма адаптаваць людзей адзін да аднаго і стварыць жыццё, паўнаватраснае для кожнага. У многіх краінах даўно адмовіліся ад інтэрнатнай сістэмы, бо інтэрнат для людзей з абмежаваннямі — не выйсце...

— Але ці прапануеце вы альтэрнатыву? Перш чым разбураць старую сістэму, трэба зразумець і добра прадумаць новую...

— Мы ніколі не былі радыкальнымі крыкунамі, маўляў, адмовіцца і ўсё! Паказваем альтэрнатыву з іншых краін свету, якія прайшлі праз адмову ад інтэрнатаў для людзей з абмежаваннямі. У нас таксама ёсць выпадкі, калі чалавек «перарастае» такую ўстаноўку. Так, напрыклад, маем гісторыю пра вядомага мастака, які доўгі час жыве ў беларускім інтэрнаце, пра дзяўчынку, якая з дапамогай грамадскай арганізацыі ўсё ж здолела пакінуць інтэрнацкія сцены і ўладкавалася на працу. Але ў нашай краіне гэта пакуль што адзінкавыя выпадкі... Каб разглядаць праблемы з розных бакоў, мы ў рэдакцыйную калегію запрасілі людзей з розных сфер дзейнасці. Гэта спецыялісты з дзяржаўных ведамстваў і ўстаноў адукацыі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, а цяпер далучыліся і прадстаўнікі бізнесу. Беларусі бізнес становіцца ўсё больш сацыяльна арыентаваным, і мы гэтаму вельмі рады.

— Вы гаварылі, што ў рамках праекта будуць праведзены два навуковыя сімпозіумы...

— Так, адзін сімпозіум ужо адбыўся. Ён быў прысвечаны адукацыі

людзей з абмежаванымі інтэлектуальнымі магчымасцямі. Сёння на дзяржаўным узроўні шмат гаворыцца пра інклюзію. Але адной з прычын непаўнаватраснага ўдзелу людзей з інваліднасцю ў жыцці грамадства з'яўляецца якраз недаступнасць адукацыі для дарослых. Для нас прыкладам стаў Стас. Хлопец быў пазбаўлены даступнай адукацыі да 18 гадоў, бо здараліся частыя прыступы эпілепсіі, да таго ж у яго з'явіліся цяжкасці ў камунікацыі з людзьмі (аўтызм). Ён раскажаў, што яму ўра-

Мы ўсё жыццё вучылі дзяцей падтрымліваць неабходныя сувязі, абслугоўваць саміх сябе не для таго, каб пасля нашага сыходу іх проста забралі ў інтэрнат.

чы амаль усё забаранялі. Стас, як інвалід, мае права праходзіць курсы бясплатна, але толькі калі медыка-экспертная камісія дае яму рэкамендацыі. Хлопец вельмі хацеў асвоіць прафесію вярстальшчыка, але камісія дазволу не дала. Тады ён вырашыў атрымаць адукацыю платна. Так, гэта быў вельмі доўгі перыяд, бо ўсё, што не разумеў, прыходзілася шукаць у інтэрнэце і самаму разбірацца. Ён прайшоў вялікую колькасць разнастайных курсаў, звязаных з працай на камп'ютары, наведваў толькі групы з малай коль-

бо, калі ў чалавека парушана лагічнае мысленне, як у майго сына, яго цяжка навучыць матэматыцы. Але гэта не значыць, што іншыя навукі для яго не даступны. Адукацыя для такіх людзей звязана з практыкай, бо навучыць іх можна з дапамогай трэнеры. Сёння гэта стала яшчэ больш даступна: дапамагаюць сучасныя гаджэты.

— Але мне здавалася, што людзям з інтэлектуальнымі асаблівасцямі няпроста карыстацца гаджэтамі?

— У мяне ўвогуле ёсць падазрэнне, што іх стваралі для такіх людзей. Праўда! Мой сын у 23 гады не ўмее чытаць і пісаць, але ў гаджэтах усё разумее. Ён ходзіць у краму і на планшэце, у які я загрузіла малюнку, паказвае прадаўцам, што яму патрэбна. Увогуле, прызнаюся, уся мая актыўнасць прадываганна маім дзіцем. Сын нарадзіўся з цяжкамі і шматлікімі парушэннямі і вельмі доўгі час самастойна нічога не ўмеў рабіць. Толькі ў сем гадоў ён вымавіў сваё першае слова «мама». Але ўсё гэта можна кампенсавать дзякуючы сучасным дасягненням. Проста ў нашым грамадстве існуе шмат стэрэатыпаў, звязаных з інвалідамі, таму ўдзел такіх людзей у грамадскім жыцці вельмі абмежаваны. Некаторыя бацькі ў адчаі прапануюць пасадыць чыноўнікаў у калыяскі, каб яны паспрабавалі паездзіць па горадзе, ды хаця б нават з дому выйсці. Але мне здаецца, вельмі дрэнна, што ў нас людзі задумваюцца аб гэтых праблемах толькі тады, калі самі ці іх блізкія трапляюць у бяду.

Многія краіны адмовіліся ад інтэрнатнай сістэмы не толькі з-за гуманных адносін да такіх людзей, а якраз таму, што гэта проста фінансава выгадней для дзяржавы.

— Вы казалі, што ваша актыўнасць прадываганна клопатам аб лёсе сына... Сёння вы даглядаеце яго. Што з ім будзе, калі вы не зможаце пра яго клапаціцца?

— Так, я спадзяюся, што гэтая тэма — суправаджэння і догляду людзей з абмежаванымі магчымасцямі — стане галоўнай на другім сімпозіуме. Даступнасць адукацыі і магчымасць звычайнага жыцця ў грамадстве для такіх людзей, як мой сын, магчыма толькі з суправаджэннем. Стас, пра якога я вам ужо гаварыла, змог усяго дасягнуць дзякуючы сваёй маме. Ён сам не даехаў бы на курсы. Некаторыя людзі маюць патрэбу ў суправаджэнні на працягу ўсяго жыцця.

— Ці не будзе такое суправаджэнне вельмі дарагім для дзяр-

Дзмітрый толькі ў сем гадоў вымавіў сваё першае слова «мама».

жавы? Магчыма, інтэрнаты былі прыдуманы для таго, каб зменшыць расходы на ўтрыманне такіх людзей?

— Сёння дзяржава траціць на ўтрыманне аднаго чалавека ў інтэрнаце каля 500 долараў у месяц. Па звестках Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у псіханеўралагічных інтэрнатах Беларусі пражывае каля 17 тысяч людзей. Мой сын, інвалід 1 групы, атрымлівае на пражыванне каля 120 долараў, а я апынуўся — 100 долараў. Такім чынам, дзяржава на апекуна і чалавека, які мае патрэбу ў суправаджэнні, траціць 220 долараў у месяц. Гэта менш амаль у два разы! Многія краіны адмовіліся ад інтэрнатнай сістэмы не толькі з-за гуманных адносін да такіх людзей, а якраз таму, што гэта проста фінансава больш выгадна для дзяржавы. Не ўсім інвалідам патрэбна поўнае суправаджэнне. У прыватнасці, у Літве пралічваецца суправаджэнне з дапамогай спецыялістаў. Яно можа быць рэгулярным, пастаянным ці перыядычным. Напрыклад, чалавек жыве адзін, умее сябе абслугоўваць, але не можа сам схадыць у краму. Выходзіць, што яму патрэбен памочнік толькі падчас паходу па прадукты. Аднаму неабходна суправаджэнне на суткі, а іншаму на пяць гадзін у тыдзень. У інтэрнатах жывуць людзі з рознымі патрэбамі, але на іх усіх калектыў адзін, і атрымліваецца, што многія, напрыклад, могуць самі прыбіраць за сабой і гатаваць сабе ежу, ім не патрэбны ні прыбіральшчыца, ні кухар. І калі з'явіцца індывідуальны падыход, то ў гэтым будзе вялікая эканомія. Мала таго, калі мы гаворым пра самастойнае пражыванне, то за мяжой такіх людзі жывуць разам па 5-6 чалавек і клапацяцца адно аб адным. Наша задача — даказаць, што гэты варыянт пражывання для людзей з абмежаваннямі таннейшы. Зразумела, спачатку гэта будзе дарага, бо трэба знайсці адпаведнае жыллё. Але эфект ад гэтага ў перспектыве будзе таннейшы, чым утрыманне вялікіх інтэрнатных устаноў.

Магчыма тым, хто здаровы і ніколі не сутыкаўся з праблемай ін-

Некаторыя бацькі ў адчаі прапануюць пасадыць чыноўнікаў у калыяскі, каб яны паспрабавалі паездзіць па горадзе, ды хаця б з дому выйсці. Але мне здаецца, вельмі дрэнна, што ў нас людзі задумваюцца аб гэтых праблемах толькі тады, калі самі ці іх блізкія трапляюць у бяду.

валіднасці, здаецца, што сучасная інтэрнатная сістэма нядарэнная, раз столькі гадоў працуе. Але... Я, як маці чалавека з абмежаванымі магчымасцямі (і мяне падтрымаюць яшчэ тысячы падобных сем'яў), не хачу, каб мае блізкія апынуліся ў інтэрнаце. Мы ўсё жыццё вучылі дзяцей падтрымліваць неабходныя сувязі, абслугоўваць саміх сябе не для таго, каб пасля нашага сыходу іх проста забралі ў інтэрнат. А сёння альтэрнатывы няма. Мы за тое, каб ствараліся прыёмныя сем'і для дарослых інвалідаў, каб існавалі дамы малаой умяшчальнасці. Я хацела б, каб мой сын застаўся жыць у сваёй кватэры, нават калі да яго падселяць яшчэ некалькі такіх людзей, але каб ён быў дома, дзе для яго ўсё блізка, дзе ён усё ведае. А пакуль перспектыва адна: калі мяне не стане і не знойдзецца апынку, яго тут жа змесцяць у псіхіятрычную лякарню. Звычайна людзі з абмежаванымі магчымасцямі, якія выраслі ў сем'ях, больш за год у інтэрнаце не жывуць. Проста паміраюць — ці то ад тугі па блізкаму, ці то ад стрэсу...

Таму для мяне праект «Звычайныя людзі» вельмі важны. Але я ўпэўнена, што ён патрэбен усяму грамадству, бо ніхто не ведае, што чакае яго і яго блізкіх заўтра. Мне здаецца, беларусы ўжо «аспелі» да перамен у гэтым кірунку.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.
talivinskaya@vziavda.by

Перамен чакаюць звычайныя людзі.

касцю людзей, а дадаткова займаўся на анлайн-курсах. Сёння ён працуе! На сімпозіуме спецыялісты розных узроўняў здолелі пераканацца, што многім людзям з інтэлектуальнымі парушэннямі больш падыходзіць тэрмін «з цяжкасцямі ў навучанні».

«ГЭТА БОГ ЗАГАДАЎ ПЕРАДАЦЬ...»

ЦУДАТВОРНЫ АБРАЗ «НЕАПАЛІМАЯ КУПІНА» ЎЖО БОЛЬШ ЗА 100 ГАДОЎ АХОЎВАЕ ТЫХ, ХТО ЯГО ШАНУЕ

Сумныя вочы Божай Маці — нібы бязмежны акіян ахвярнай любові і пяшчоты. Адною рукою яна трымае Дзіцятка, другой — прыціскае да сябе лескі. Па іх Сын Божы спусціўся да нас, а мы атрымалі магчымасць падняцца да Яго. Вакол два перакрываючы чатырохкутнікі з выявамі евангелістаў і сіл нябесных. Абраз вядомы з ранніх стагоддзяў хрысціянства. «Неапалімая Купіна» засцерагае жылло ад пажараў, удараў маланкі і нават паводкі. Калісьці такая ікона была ледзь не ў кожным доме і, як сведчыць гісторыя, пажарным дэпо. Бо спрадвечу яна лічылася яшчэ і заступніцай ратавальнікаў.

Да бабруйчанкі Ліліі Шайховай абраз трапіў у спадчыну ад маці. Яна, у сваю чаргу, атрымала яго ад сваёй матулі. Сямейных гісторый, звязаных з іконай, за доўгі час яе існавання назбіралася багата. Лілія ўзгадала некаторыя з іх.

ТАЯМНІЧАЯ ЖАБРАЧКА

— Гэты абраз належаў яшчэ маёй прабабцы па мацярынскай лініі Аксінні, якая ў 1893 годзе пабралася шлюбам з Емяльянам Куданавым, — расказвае спадчынніца іконы. — Жылі яны замужам. Пасля таго, як у іх радзілася дачка Варвара, купілі сабе хутар у лесе. І вось з гэтага моманту жыццё нешта не заладзілася. Кожны год у доме здараліся пажары, пасля якіх Аксіння нараджала мёртвых дзяцей.

Пасля чарговага няшчасця, калі агонь зішчэў усё — дом, хлэў з каровамі і канём, нават пасевы, жанчына па благаславенні мясцовага святара разам з дачкой і іншымі паломнікамі адправілася пешшу ў Кіева-Пячэрску лаўру. Там набыла вельмі дарагі абраз Божай Маці Казанскай у спадзяванні, што ён стане абярэгам для сям'і.

Яна ўжо выходзіла з горада, калі насустрач кінулася нейкая жабрачка. «Нарэшце я цябе дачакалася і змагу спакойна памерці, — збянтэжыла яна. — Але перш за ўсё я павінна памянцца з табой іконамі. Аддай мне сваю, а ўзамен бяры вось гэту». І яна працягнула просценькі, на звычайнай паперы абраз «Неапалімая Купіна». Ён выглядаў настолькі танна, што Аксіння наадрэз адмовілася мяняцца. Яна было ўжо пайшла далей, але жабрачка прыпыніла: «Гэта Бог загадаў мне тут чакаць цябе. Абраз абароніць цябе ад пажараў і смерці тваіх дзяцей». Словы маланкай працялі жанчыну і прымуслі яе вярнуцца, каб памянцца...

«Агонь зішчэў усё, што было на яго шляху, акрамя іх хаты. Быццам нябачная сцяна ўзнікла ў тым месцы, дзе яна пранесла «Неапалімую Купіну».

І сапраўды, пасля гэтай загадкавай сустрэчы жыццё ў доме Аксінні наладзілася. З заробкаў вярнуўся сужэнец, яны зноў адбудаваліся, завялі гаспадарку. Пажары насамрэч спыніліся, нарадзіліся іншыя дзеці. Жанчына нават перастала гэта звязваць з іконай, якая незвычайна трапіла да яе. Задумацца прымусіў адзін выпадак. Адноючы ў лесе адбыўся пажар, а дом Аксінні і Емяльяна стаяў якраз на яго шляху. Часу заставалася, толькі каб сабраць самае неабходнае, забраць дзяцей і сыходзіць. І тут на вочы жанчыны трапіў абраз. Яна ўзяла яго ў рукі, разам з дзецьмі абышла вакол дома і толькі потым накірава-

лася ў вёску.

Калі лясны пажар атрымалася ўтаймаваць, здзіўленню Аксінні не было мяжы. Агонь зішчэў усё, што было на яго шляху, акрамя іх хаты. Быццам нябачная сцяна ўзнікла ў тым месцы, дзе яна пранесла «Неапалімую Купіну».

І ЗНОЎ ЯК ЗА НЯБАЧНАЙ СЦЯНОЙ

Пасля смерці Аксінні ікона перайшла да яе старэйшай дачкі Варвары. Пачалася Вялікая Айчынная вайна. Амаль усіх жыхароў вёскі фашысты вывезлі ў Азарыцкі канцлагер, а хаты спалілі. Але Варвара паспела абнесці іконай сваю хату, сястры і старэйшай дачкі. Яна пакінула сямейны абярэг дома, паколькі ён быў вялікі і цяжкі. І зноў адбыўся цуд. Усе дамы, акрамя трох, якія зноў нябачнай сцяной агародзіла ікона, засталіся цэлымі. Калі жанчына вярнулася, абраз як быў на покуці, так і застаўся — ніхто нават не паквапіўся на просценькую знешне ікону.

Лілія ўпэўнена, што сямейныя рэліквіі ахоўваюць нават за межамі дома.

Моц сямейнай святыні выпрабавала на сабе і бабуля Ліліі — Надзея. У 1949 годзе яна выратавала яе дзяцей ад смерці.

— Хлопчыкі 5 і 7 гадоў і 3-гадовая будучая мая маці гулялі з запалкамі, — перадае яшчэ адну сямейную гісторыю Лілія. — Пакуль іх матуля спала з немаўлём у суседнім пакоі, яны расклілі пасярод хаты вогнішча. Калі агонь пачаў есці ўсё на сваім шляху, дзеці спужаліся і пачалі хавацца. Дзяўчынка залезла пад ложку, а яе браты — у шафу. Станавілася цяжка дыхаць, але іх маці працягвала мірна спаць у суседнім пакоі. І тут шкло на іконе гучна трэснула і з бразгатам пасыпалася на падлогу. Жанчына адразу прачнулася і кінулася ратаваць дзяцей. Усе засталіся жывымі. Загадкай засталася, чаму трэснула шкло, калі агонь нават не паспеў дабрацца да покуці.

ДЗІЦЯ НА ШЧАСЦЕ

— Калі я даведлася, як самааддана мой добры знаёмы з гарадскога аддзела па надзвычайных сітуацыях збірае рэчы, каб зрабіць музей, вельмі захацелася яму дапамагчы, —

кажа Лілія. — Сярод маіх родных, на жаль, не было ратавальнікаў. І тут я ўзгадала пра ікону. Паколькі ў доме шлоў ремонт, вырашыла перадаць яе на нейкі час у Бабруйскі гараддзел па надзвычайных сітуацыях. Бачылі б вы, як гэты захоплены сваёй справай чалавек узрадаваўся! Толькі ў хуткім часе пасля таго, як ікона памянла гаспадару, у нас дома адбыўся пажар. Вось і не вер пасля гэтага ў сямейныя паданні.

Тым не менш забіраць сваю ікону ўладальніца пакуль не збіраецца. Лічыць, што там яна патрэбней. Але самае цікавае ў гэтай гісторыі тое, што Божая Маці, хутчэй за ўсё, на гэты жэст добрай волі не вельмі пакрыўдзілася. Тая невядомая жабрачка, якая перадала ікону Ліліі прапрабабцы, казала яшчэ пра адну цудоўную яе ўласцівасць. Яна спрыяе з'яўленню дзяцей на свет. У сям'і ўжо ёсць дарослы сын Аляксандр, які вучыцца ў Бабруйскім вучылішчы алімпійскага рэзерву і паказвае добрыя вынікі па везаванні на каное. На яго рахунку шмат розных узнагарод. А нядаўна маладая жанчына зноў стала маці. Яе маленькай Аміне яшчэ няма годзіка, дзяўчынка расце на радасць бацькам і ўсім родным.

Што датычыцца музея, то і там цудоўны абраз змог праявіць сябе самым неверагодным чынам.

— Ікона ў нас ужо 6 гадоў, і ўвесь гэты час мы адчуваем сябе пад яе аховай, — расказаў спецыяліст групы прапаганды і ўзаемадзеяння з грамадскасцю Бабруйскага гарадскога аддзела па надзвычайных сітуацыях Уладзімір БУДКО. — Раней кожны год паблізу ад нашай часці здараліся пажары. То дах у кагосьці загарыцца, то павець успыхне. Людзі нават жартавалі: маўляў, ратавальнікі спяць у

Валянціна, якой аднойчы абярэг выратаваў жыццё, лічыць сваю ўнучку Аміну другім цудам.

Уладзімір Будко: «Як толькі ў нас з'явілася гэтая ікона, пажары спыніліся!»

«Абраз абароніць цябе ад пажараў і смерці тваіх дзяцей». Гэтыя словы маланкай працялі жанчыну і прымуслі яе вярнуцца.

шапку. Але як толькі ў нас паявілася гэта ікона, пажары спыніліся. Напэўна, частка той благадаці, што прызначалася сям'і, і да нас перайшла. Інакш як патлумачыць гэтую з'яву?

Дарэчы, ікона — адзін з найкаштоўнейшых экспанатаў пажарнай музейнай экспазіцыі. І цудоўную гісторыю яе паходжання цяпер ведаюць не толькі ў Бабруйску. Сюды пастаянна прыходзіць моладзь, прыязджаюць экскурсіі з іншых краін. Абраз займае самае пачэснае месца, да яго тут адносяцца, як да самай каштоўнай рэліквіі.

— Як нам перадалі яе вось з гэтым ручніком, так мы яе і захоўваем, — кажа стваральнік і захавальнік гісторыі пажарнай справы на тэрыторыі Бабруйскага раёна. — Лілія наогул вельмі светлы і душэўна шчодрый чалавек. Не кожны здольны на такую шчырасць і дабрыню. Гэта ж сямейная рэліквія, багацце ўсяго роду. Спадзяюся, што сям'я Ліліі гэты абярэг не страціла, проста пашырыўся, так бы мовіць, радыус яго дзеяння. Бо цяпер яшчэ і мы знаходзімся пад яго апекай.

Лілія цалкам згодная з яго словамі. Тым больш што яе сын збіраецца ў будучыні таксама стаць ратавальнікам. І хто ведае, можа, гэтаму рашонню таксама цудоўная ікона паспрыяла?..

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by
Фота з архіваў Ліліі ШАЙХОВАЙ і Уладзіміра БУДКО.

■ Ну і ну!

ЯК ПАРТРЭТ СТАЎ ІКОНАЙ

У сценах магілёўскага Свята-Мікольскага манастыра, які быў асабліва ўшанаваны імператарам Мікалаем II, захоўваецца яго парадны партрэт у поўны рост. З ім звязана сапраўды дзіўная гісторыя.

Мастак Канстанцін Прашковіч напісаў яго ў 1990-я гады для аднаго з магілёўскіх бізнесменаў. У той час меліся ў асноўным чорна-белыя здымкі цара, і ніхто не ведаў нават, якога колеру ў яго мундзір. Дэталі адзення і аtryбутыку Прашковіч вывучаў па карцінах рускіх жывапісцаў і рэпрадукцыях у часопісе «Огонёк». А інтэр'ер прыдумаў сам. Заказчык застаўся задаволены, але неўзабаве... трапіў у турму.

А праз некаторы час партрэт зноў нагадаў пра сябе. Неяк у будынак былога камерцыйнага банка, кіраўнік якога нечакана застрэліўся на працоўным месцы, уступіў філіял ВНУ. Памяшканне вырашана было асвятціць. Але так атрымалася, што святар, які павінен быў гэта зрабіць, забыўся прывезці ікону. Каб не губляць час на вяртанне, яму прапанавалі адслужыць малебен перад... партрэтам цара. Патлумачылі, што знайшлі карціну ў гэтым жа будынку, яна была схавана ў нішы за электраразмеркавальным шчытом.

Так пра незвычайную карціну даведаўся ўладка Максім, які быў у той час архіепіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім. Пасля хадайніцтва епархіі партрэт перадалі манастыру. Сам

аўтар, дарэчы, пра ўсе гэтыя прыгоды сваёй карціны і не здагадаваўся. І вельмі здзіўіўся, калі аднойчы ўбачыў яе ў іканастасе, ды яшчэ з намаляваным кімсьці німам над галавой імператара.

Напэўна, стаўшы іконай, партрэт перастаў прыносіць няшчасці. Абраз размешчаны, кажуць, у тым месцы храма, дзе маліўся імператар. За яго акладам захоўваецца залатая 5-рублёвая манета — яе перадалі манастыру нашчадкі жыхара Магілёва Сямёна Халімава. Пры жыцці ён расказаў, што атрымаў яе з рук цара падчас аднаго з набажэнстваў — той быў шчодрый чалавек і любіў адорваць сваіх падданных.

■ Сваімі рукамі

ВІГВАМ ВАМ У ХАТУ

Страляць з лука, улюлюкаць, ладзіць буданы, называць сябе чынгачукам і зачытвацца прыгодніцкімі раманамі Джэймса Фенімара Купера даводзілася мне, як і многім, у сваім дзяцінстве. Не хапала, відаць, толькі аднаго — сапраўднага індзейскага вігвама. Гэта было раней. А цяпер разжыцца падобным намётам для свайго маленькага «індзейца», аказваецца, вельмі проста. Каб больш даведацца пра асаблівасці вігвамаў, іх стварэнне, мы напісалі ў гэты год да Марыі Покуць і яе маці Вольгі Сяргееўны, якія наладзілі міні-вытворчасць індзейскіх буданоў.

«ПЕРШЫ ШАЛАШ ЗРАБІЛІ НАПЯРЭДАДНІ НОВАГА ГОДА»

— У маленстве мне таксама падабалася будаваць шалашы, гуляцца ў іх, але на ідэю вырабіць вігвамы гэта не паўплывала, — трымаючы на руках сына, якому хутка споўніцца два гады, кажа Марыя. — Рэч у тым, што я даволі актыўны інтэрнэт-карыстальнік, цікаўлюся дэкорам дзіцячых пакояў. Летась заўважыла ў «Інстаграме», што вігвамы — даволі распаўсюджаная з'ява ў Еўропе, а ў нас імі на той момант амаль ніхто не займаўся. Мая маці шые ўсё сваё жыццё. Я прапанавала ёй паўдзельнічаць. Яна пагадзілася, і пад Новы год мы стварылі першы вігвам у падарунак, а пасля, калі знаёмыя

пачалі прасіць зрабіць вігвам для іх, вырашылі падзарабіць. Першы, дарэчы, па выкананні быў самым складаным — досведу не было. Агулам стварылі больш за 30 дамкоў. Цяпер усё ведаем, ніякіх цяжкасцяў не ўзнікае.

— Вы адразу планавалі, што на вігвамах можна будзе падзарабіць?

— Так, і гэтая ніша была амаль свабодная. Акрамя нас на той момант у Беларусі вігвамы рабілі ўсяго некалькі чалавек. Мы ўвязаліся ў канкурэнцыю, у такое невялічкае спаборніцтва за патэнцыйных пакупнікоў. І цяпер за месяц ствараем прыкладна 3-4 вігвамы.

— А як падзяляеце паміж сабой абавязкі?

— Я — менеджар, ідэйны натхняльнік. Займаюся пошукам кліентаў, — усміхаецца Марыя. — А маці непасрэдна шые вігвамы. Іх, дарэчы, робім і прадаем афіцыйна. Мама зарэгістравана рамесніцай.

«Я прапанавала маці паўдзельнічаць, яна пагадзілася, і пад Новы год мы зрабілі першы вігвам».

Дзеткі адчуваць сябе ў вігвамах вельмі добра.

«ТКАНІНА — АСОБНАЯ ГІСТОРЫЯ»

Уся вытворчасць індзейскіх буданоў сканцэнтравана на хатнім рабочым сталевольгі Сяргееўны. Тут усё самае неабходнае: швейная машына, выкрайкі, лякалы, нажніцы... Працуе спадарыня Вольга звычайна ўвечары, калі з'яўляецца вольны час.

— А што неабходна для таго, каб зрабіць вігвам?

— Напачатку набываем ручкі грубай апрацоўкі, якія служаць апорай для усёй канструкцыі. Пасля свідруем іх, шкурим, фарбуем, сушым. Паралельна працуем з лекаламі і выкрайкамі. Тканіна — гэта наогул асобная гісторыя. Мы выкарыстоўваем выключна натуральныя: сацін, паркаль, лён. Але найчасцей вігвамы замаўляюць з бязі. Яна лёгкая і недарагая.

— Дарэчы, а якія вігвамы ў вас найчасцей замаўляюць?

— Розныя. У нас ёсць шмат варыянтаў: і з акенцамі, і з кішэнямі... Колеравая гама таксама разнастайная. Вырабляем яшчэ і лаўкі сноў. Нядаўна прадалі вігвам для хлопчыкаў з выявай мядзведзікаў. А «Акварыум», — суразмоўца па-

казвае на блакітны шалаш, па якім «плаваюць» вялікія рыбы, — мая ідэя. Мне здаецца, дзеткам ён павінен спадабацца. Трэба дадаць, што мамы набываюць вігвамы для малых, але яны хочучы, каб ён стаў часткай інтэр'ера кватэры. Дзеткі, між іншым, пачуваюцца ў іх вельмі добра. Адна заказчыца паказвала фотаздымак, на якім у вігваме спіць дзіця, а да яго ў гошці прыйшоў сабака. У гэтых дамках ідзе сваё жыццё! Вось і мы з унукам там таксама спалі. У вігваме вельмі ўтульна.

— А ці не збіраецеся пашыць вігвам, які б адрозніваўся ад усіх папярэдніх?

— Так, мы хацелі зрабіць двухпакаёвы домік, але пакуль за яго не ўзяліся.

— Маша, а ці ўяўляеш, што і праз некалькі гадоў таксама вы будзеце займацца вігвамамі?

— Я хоць і настаўнік англійскай мовы па адукацыі, але наогул у будучыні хачу сур'ёзна займацца фатаграфіяй. Што да вігвамаў, то, пакуль яны модныя, імі варта займацца. Тым больш для нас з маці гэта не проста занятка, а творчасць, хобі, ад якога мы атрымліваем асалоду.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@vziazda.by

«ШКАРПЭТКІ НАС БОЛЬШ НЕ ЗАДАВАЛЬНЯЮЦЬ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Заснавальніца клуба «Zabombi.by» Таццяна вялікай аматаркай вязання сябе ніколі не лічыла. Падчас дэкрэтнага водпуску вырашыла сябе чымсьці заняць і пачала вязаць. Пра ярнбомбінг (у перакладзе з англійскай — «выбух пражы») жанчына выпадкова даведалася з тэматычнай расылкі «жывога часопіса» расійскіх вязальшчыц.

Вулічнае вязанне з'явілася ўсяго дзесяць гадоў таму, калі амерыканка Магда Сайег вырашыла пазбавіцца ад лішкаў старой пражы і «завязала» дзвярныя ручкі сваёй крамы. Ноухау прыйшлося да душы многім аматарам вязання, і ў хуткім часе Магда сабрала вялікую групу аднадумцаў. Жанчыны сталі апрацаваць у вязаную адзежу дрэвы і помнікі. У Нью-Ёрку ярнбомберкі «завязалі» верхнюю частку апор манарэйкавай дарогі пятнаццаццю метрамі пражы. Паступова вязаная «выбухоўкі» сталі з'яўляцца і ў іншых частках свету, у кожнай краіне — свае «асаблівасці». Напрыклад, у Францыі аправахі

Гармата «зацвіла» дзякуючы працы мінскіх вязальшчыц.

з пражы дораць помнікам і скульптурам. Англічанкі любяць «бамбіць» дрэвы і кусты. Бомберкі з Расіі ўвогуле паставілі ярнбомбінг на камерцыйную плыню: вяжуць прома-сувеніры, для акцый не лянуюцца абвязваць аўтамабілі ці столькі крамы. Калі ў Вільнюсе Таццяна на свае вочы убачыла вялікае дрэва, аздобленае вязаным дэкорам, то падумала — а чаму такой прыгажосці няма ў Беларусі? І вырашыла змяніць сітуацыю.

— Насамрэч, першыя ярнбомберскія акцыі былі зроблены ў Беларусі некалькі гадоў таму. У 2011 годзе кіраўніца гуртка па вязанні апрахнула сабаку са скульптуры «Дама з сабакам», які стаіць каля Камароўскага рынка. Праз год дзесяцікласніцы з Салігорска звязалі гетры для каня са скульптурнай кампазіцыі «Кароль, які вандруе». Каралю дастаўся абвязаны флагагшток. На гэтым усё сціхла.

МАСТАЦКАЕ ХУЛІГАНСТВА

У лютым Таццяна вырашыла працягнуць пачатую справу: стварыла суполку ў сацыяльнай сетцы і пачала шукаць аднадумцаў. Да яе далучылася Наталла Мядзведзева. Жанчыны зладзілі акцыю да Дня ўсіх закаханых: удзёх звязалі 50 сэрцаў і развесілі іх на галінках дрэва каля вуліцы Талбухіна ў Мінску. Сваікі і знаёмыя жанчын ставіліся да праекта скептычна. Але рэакцыя мінакоў усё раставіла па сваіх месцах.

— Людзі ішлі, пасля заўважалі незвычайнае дрэва. Затым пачыналі ўважліва прыглядацца, нешта абдумваць... і рука цягнулася за тэлефонам, каб сфатаграфавачы гэты чуд. На фоне шэрых будынкаў яркае дрэва глядзелася здорава. Спачатку мы думалі зрабіць абмен сардэчкамі: дазвалялі здымаць іх з дрэва. Але дарослыя чамусьці баяліся дэкануцца да вязаных сэрцаў. Выручыла дзіця, якое проста ўзяло ды зняло «цацку». Праз пару дзён дрэва асірацела, і толькі на вяршыні вісела самотнае папярэвае сэрца. Пасля акцыі да нас далучылася яшчэ адна аматарка вязання.

— Мы прывыклі думаць, што вязанне — гэта інтымны занятка. Калі людзі бачаць вязаныя рэчы ў грамадскім асяроддзі, у іх галовах адбываецца шок, а пасля ўзнікае ланцужок асацыяцый — бабуля-шкарпэтка-фатэль... вуліца? У галаве адбываецца дысананс: што гэта, хто і навошта зрабіў, як доўга яно тут будзе вісець? Звязаць шапачку і павесіць яе на помнік — гэта хуліганства. Але, як правіла, скульптары не супраць: разумеюць, што такія дэталі прыцягваюць яшчэ больш увагі да іх твораў.

Вулічнае вязанне з'явілася ўсяго дзесяць гадоў таму, калі амерыканка Магда Сайег вырашыла пазбавіцца ад лішкаў старой пражы і «завязала» дзвярныя ручкі сваёй крамы.

Мэта ярнбомбінгу ў тым і заключаецца, каб затрымаць позірк на грамадскім аб'екце, убачыць яго па-новаму, — адзначае ярнбомберка. — Дарэчы, самі вязальшчыцы па-рознаму ставяцца да руху: адны падтрымліваюць ярнбомбінг і бачаць у ім від вулічнага мастацтва, іншым ён падаецца бессэнсоўным заняткам: навошта абвязваць лаўкі, якія намокнуць, калі можна звязаць падарункі дзецям і сябрам?

ЯК ГАРМАТА РАСЦВІЛА

Наступным аб'ектам няўрымслівых вязальшчыц стала гармата каля Нацыянальнага гістарычнага музея. Напярэдадні жанчыны збіраліся «забамбіць» дрэвы ў Лошыцкім парку на свята 1 Мая, аднак атрымалі катэгарычную адмову ад адміністрацыі парку... Насамрэч, узгадненне аб'ектаў з уладамі — важны момант, ад якога залежыць, ці з'явіцца вязанае «графіці» ў горадзе. Пасля «правалу» ярнбомберкі пазнаёміліся з арганізатарам

Валуны з пустыні Санта-Барбара, што ў ЗША, на тыдзень аправаюцца ў трыкатаж.

«Ночы музеяў» Захарам Дудзінскім ды прапанавалі абвязаць гармату каля Нацыянальнага гістарычнага музея. Ідэя спадабалася, вязальшчыцам далі «з'яленае» святло. Спонсарам выступіла крама пражы.

— Асабіста для мяне гармата — гэта сімвал вайны. Мае сваякі з Украіны, і я не магу быць аб'якавай да падзей, якія там адбываюцца. Гармата, абвязаная кветкамі, — маё «не» вайне, — раскрывае выбар аб'екта Таццяна.

Сем жанчын, адна гармата і тры тыдні часу... Бомберкі падзялілі аб'ект па ўчастках, размеркавалі пражу і пачалі працаваць. Асноўным матывам палатна стаў узор «афганская кветка»; акрамя яго, на вязаным полі «выраслі» валожкі і сланечнікі. Часу не хапала, Таццяна вязала нават у метро — смеючыся, адзначае, што пазбавілася ад страху вязаць у грамадскіх месцах. Калі надыйшоў час збіраць агульнае палатно, усе моцна хваліліся.

— Вядома, калі людзі непублічныя, а тут — столькі ўвагі, можна і панервавацца. Затое жанчыны атрымалі новы вопыт: вылезлі з «коканаў» ды адчулі, што прымаюць удзел у жыцці горада. Яны сталі больш упэўненыя, не баяцца фантазіраваць, хочучы больш працы. Шкарпэтка іх больш не задавальняюць, — смяецца Таццяна.

Атрымалася гармата, якую хочацца абняць і легчы з ёй побач. Самыя эмацыйныя прыхільнікі твора ярнбомбінгу — дзеці. Малыя не ўтойваюць эмоцыі, адразу заскакаюць на гармату. Праз тыдзень сімвал «вайны» даўляўся рамантаваць.

А што далей? Таццяна кажа, што гэта адно з самых папулярных пытанняў, якія ім задаюць. Зараз жанчыны рыхтуюць сюрпрыз да Дня горада Мінска.

Сама Таццяна марыць абвязаць калоны Нацыянальнага мастацкага музея і «забамбіць» нешта ў прамым эфіры. Яе натхняюць прыклады іншых ярнбомбераў. Напрыклад, Стэфан Дунэйер, вядомы ў ЗША ярнбомбер, робіць інсталцыі ў пустыні Санта-Барбара. На тыдзень велічэзныя валуны аправаюцца ў трыкатаж, пасля Стэфан здымае з камянёў пражу. Ён працуе выкладчыкам ва ўніверсітэце і з'яўляецца жывым прыкладам таго, што ў ярнбомберы прыходзяць людзі розных прафесій.

Калі вы таксама не хочаце аб'якавацца шкарпэткамі — ярнбомберкі чакаюць вашы рукі!

Кацярына РАДЗІЮК. radziuk@vziazda.by

■ Нататкі таткі

ЛЮБОЎ
МАЕЦЦА
НА ЎВАЗЕ

Калі запытацца ў Васілісы, каго яна любіць, дачка, нават не задумваючыся, выдасць: «Бубу баба, дзедзя, Аня, аў, іго-го». Колькасць аб'ектаў сімпатыі і іх чарговасць можа змяняцца ў залежнасці ад сітуацыі і настрою дачкі. Але там ніколі не будзе слоў, якія так цешаць бацькоўскае вуха, — «бубу мама, бубу тата». Неяк прыкра ад такой несправядлівасці, але гэтая крыўда — памылкавая.

Не так даўно дачка ўпершыню па-сапраўднаму засмуціла жонку. Справа была на лецішчы, дзе ў выхадны дзень мы адпачывалі разам з бацькамі Вікі. Васіліса вельмі прывязана да бабулі. Сёння яна — яе лепшы сябар, які заўсёды рады і пагуляць, і дазволіць часам тое, што забараняюць тата і мама. Дык вось, прыйшоў час класці малую спаць. Сабе ў напарнікі тая адразу запатрабавала бабулю. Паколькі цешча была занята па гаспадарцы, пайшлі спаць з мамай. Ды дзе там! Дачка падняла гвалт і з крыкам: «Баба, баба!» з усёй моцы ўчапілася жонцы ў валасы. Ледзьве супакоілі, патлумачылі, што так рабіць дрэнна, але ўсе ж такі спаць адправілі з бабуляй.

Віка ледзь стрымліва слёзы. «У такія хвіліны мне здаецца, што дачка любіць бабулю, а не мяне», — патлумачыла яна сваю крыўду. У мяне на гэты конт свая думка. Некалькі разоў мне даводзілася на цэлы дзень заставацца з малой. Дык кожны раз, нягледзячы на тое, што з Васілісай мы добра ладзім, ужо праз некалькі гадзін пасля ад'езду жонкі я бачыў, што дзіця пачынае сумаваць і шукаць матулю. Цацкі, гульні, прысмакі — усё гэта дапамагала толькі на лічаныя хвіліны адцягнуць яе ўвагу. Да вечара сум дасягаў крытычнай адзнакі, і толькі са слязамі на вачах мы клаліся спаць. Жонка пра гэта ведала з маіх слоў. Толькі я ніколі не гаварыў ёй пра сваю «крыўду»: «Малая любіць маці, а мяне, бацьку, не». Але ўсё гэта толькі словы...

Яшчэ ў студэнцкія гады я рыхтаваў матэрыял для «Звязды» з сацыяльнага прытулку. Для гэтага працаваў там адзін дзень у якасці выхавальніка. За праведзены час паспеў зблізіцца з яго «жыхарамі», таму потым кожны раз пры магчымасці наведваўся да дзяцей у гасці. Была там адна дзяўчынка гадоў чатырох-пяці. Маленькая такая, каротка пастрыжана і вельмі баязлівая. Яна заўсёды трымалася асобна. Знайсці падыход да яе было складаней за ўсё. А неяк раз сама падыйшла і пацікавілася ў мяне, ці не магу я нешта перадаць яе маці, а то ў той, напэўна, няма грошай, каб прыехаць у райцэнтр. Безумоўна, я адказаў, што пры неабходнасці ўсе перадам. Узрадаваная малая пабегла ў пакой, адкуль вярнулася са сваім скарбам — пакецікам, у якім былі ласункі. «У мамы няма грошай, каб набыць, а яна таксама іх любіць», — патлумачыла яна. Я разгубіўся. Добра ведаў, з якой дзяўчынка сям'і, таму адразу ўявіў сабе, як «матуля», вяртаючыся з крамы з чарговай дабаўкай «чарніла», тлумачыць дзецям, чаму не набыла цукеркі. А тут такі ўчынак дачкі! Стала не па сабе. Якую волю неабходна было мець малой, каб утрымацца ад спакусы з'есці цукеркі і пернікі, якія ёй і так рэдка перападаюць. Па зацёртых фанціках было відаць, што іх не раз пераглядалі, але не елі. Некаторых пернікаў і цукерак (напэўна, тых, якімі частавалі ў адзінкавым экзэмпляры) былі толькі палавінкі. Безумоўна, узяць такую перадачу я не мог. Давялося схітрыць. Сказаў, што мяне нядаўна пачаставалі цукеркамі, а паколькі я не ласун, то звязу яе маці свае прысмакі. Шчасцю малой не было межаў.

З таго моманту прайшло 8 гадоў, а мне дагэтуль сорамна, што не стрымаў слова, але сэнс не ў гэтым. Учынак той малой стаў для мяне своеасаблівым эталомам самай чыстай дзіцячай любові. Ён дапамог асэнсаваць прапісную ісціну: дзеці ўжо нараджаюцца з гэтым пачуццём да бацькоў у сваім сэрцы. Яны яшчэ не ведаюць, як яно называецца, не могуць вымавіць само слова, а ўжо любяць: моцна і бескарысліва. Мы расцём з гэтым пачуццём, але так рэдка гаворым пра яго. Хіба што падчас віншаванняў з днём нараджэння... Мяне і маіх бацькоў сёння аддзяляюць амаль 500 кіламетраў. Гэта зусім не адлегласць, але выбрацца дадому ўсё ніяк не атрымліваецца. Сорамна, але ўжо год я не ціснуў руку тату, не абдымаў і не цалаваў маму. Важныя словы таксама гаварыў даўно: падчас тэлефонных размоў усё больш увагі ўдзяляю розным клопатам. Але, нягледзячы на ўсё гэта, я іх вельмі моцна люблю.

Калі запытацца ў Васілісы, каго яна любіць, дачка, нават не задумваючыся выдасць: «Бубу баба, дзедзя, Аня, аў, іго-го». Гэтыя словы мы, бацькі, успрымаем з усмешкай і ніколі знарок не папраўляем яе, не перавучаем. Бо глыбока перакананы, што тое пачуццё, якое дачка адчувае да нас, для яе больш моцнае і значнае, чым простае «бубу». Нам дастаткова таго, што кожную раніцу яшчэ праз сон яна шукае маму і тату, што кожны раз імчыць да нас, каб пашкадавалі яе «ваву», што можа проста так падысці, абняць і пачалаваць. Гэта ўжо не толькі словы.

Аляксандр АЛЕСІК

ВЯСЕЛЛЕ, ЯКОМУ ВЕРЫШ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Юлія. Асноўны момант вясельнай бяседы — дзяльба караваю, адорванне маладых. Пасля, бадай, самы пшчотны — здыманне вяночка з маладой...

Зміцер. І завязванне наміткі.

Юлія. Звычайна гэта робіць сваякроў, але ў розных мясцовасцях можа быць па-рознаму. Пасля маладая выпраўляецца да маладога са сваім пасагам. Шлюбная ноч. Па традыцыі на наступны дзень яе адведвалі, глядзелі, ці цнатлівая, ці чыстая дзяўчына.

Зміцер. У залежнасці ад убачанага ці хамут надзявалі, ці на дзяху садзілі.

Юлія. Гэты дзень называецца прырэзвы. Хоць у кожнага ён зваўся па-свойму — напрыклад, «петухі». Вадзілі цыганой. Але зноў жа: кожная мясцовасць мела свае адметнасці. Розныя кпіны, жарты гучалі менавіта ў гэты дзень.

Зміцер. Яшчэ перад самім вяселлем дзяўчына мусіла падрыхтаваць сабе добры пасаг: падушкі, коўдры, паясы, поцілкі, кашулі. Гэтымі рэчамі часта адорвалі сваякоў падчас свята.

— **З якім пасагам прыйшлі вы, Юлія, да Дзмітрыя ў хату?**

Зміцер (жартуе). Сапраўды, з якім? З кашуляй, якую 4 гады сабе рабіла?

Юлія (не паддаецца на жартачкі). Так, вышыла сабе і пашыла маладому. З чым я ішла? З адной кашуляй. І са звычайнымі рэчамі, якія спатрэбіліся ў побыце.

— **Што з ужо пералічаных абрадаў было на вашым вяселлі?**

Юлія. Па-першае, мы былі ў традыцыйных строях, якія зрабілі сабе самі. Па-другое, бацькі бласлаўлялі на шлюб і выпраўлялі нас. Абсыпалі жытам, вылівалі пад колы вядро вады. Калі мы прыехалі пасля таго, як распісаліся, нас сустракалі музыкі з традыцыйнымі спевамі і вясельнымі маршамі, бацькі — з хлебам і мёдам. Праз ручнік усе праходзілі ў залу. Там ішлі на пасаг — адзін з важных момантаў, калі маладых садзяць за стол. Гэта рабіў мой брат. Мама звязала нам ручніком рукі, а ён вёў вакол стала тры разы, і тады мы садзіліся на кажух.

Зміцер. Дарэчы, навошта звязваюць рукі? Каб маладыя былі разам. Увогуле непажадана, калі хтосьці між імі пройдзе альбо праройдзе дарогу. Яны мусяць быць непадзельна, разам, бо гэта асаблівы момант пераходу ў сям'ю. Важна, каб ён быў непарушаны, каб малады глядзелі адно на аднаго. Сёння вельмі часта сустракаюцца малюнкi з жыцця, калі малады на вяселлі стаіць убаку і курыць, а дзяўчына наводдаль з сяброўкамі здымае на тэлефоне разглядвае. Нам жа звязвалі рукі, і мы хадзілі паўсюль разам.

Зміцер. Падчас застолля на стала былі традыцыйныя стравы. У тым ліку самагонка і сівуха.

Юлія. Так, хацелі падтрымаць не толькі знешняе, але і ўнутранае напаўненне.

Пасля было дарэнне, дзяльба караваю. Напрыканцы вяселля здымалі вяночак. Намітку на той момант я не паспела зрабіць, таму сваякроў завязвала шалік. Пасля з вяночкім я танцавала з незамужнімі дзяўчытамі, каб яны выйшлі замуж. Далей з хлопцамі, клала ім на левае плячо вяночак, каб ажаніліся.

Зміцер. А можа, на нос ім вешала, каб на чужых дзяхучат не заглядаліся? (Жартуе.)

Юлія. Так і не. Закрывала ім вяночкам вочы.

Зміцер. Наша вяселле не было традыцыйным у класічным разуменні, калі свята доўжыцца два тыдні. З адметнага — гасці апрануліся ў традыцыйныя строі, музыкі аздобілі свята аўтэнтчнай музыкай. Мы навучылі гасцей традыцыйным танцам і гульням. На вяселлі гучалі дуда, скрыпка, беларускія спевы.

Юлія. Сватам завязвалі ручнікі, якія ткала мая бабуля. Былі і дзужкі, і дзужына. Дзяўчаты спявалі песні, калі апраналі мяне і запляталі вяночак.

— **Як мусяць быць апранутыя маладыя?**

Юлія. Традыцыйна для маладога — кашуля (яе вышывала маладая), пояс, нагавіцы, камізэлька.

Зміцер. Камізэлька абавязкова. Хадзіць проста ў кашулі было нягожа. Быццам расхрыстаны. У мяне была хоць не камізэлька, але світка.

Юлія. Дарэчы, калі мужчына жаніўся, ён меў права паўсюль хадзіць у шапцы. Напрыклад, сядзець так за сталом у хаце. Калі казаць пра маладую, то яна была апранута ў кашулю,

Юлія. ...дзе, хто з музыкаў будзе на ім граць, хацелася вытрымаць усё па-сапраўднаму.

Зміцер. Гэта наша традыцыя, гэта натуральна для нас.

Юлія. Вяселле — такі момант у жыцці, калі людзі пераходзяць з аднаго стану ў іншы. Па сутнасці, гэты момант вельмі слабы. Яму патрэбна падтрымка і роду, і сваякоў. У традыцыйным вяселлі ўсе абрады накіраваны на тое, каб неяк падтрымаць маладых, абараніць іх. Каб яны перажылі гэты стан, сталі сям'ёй. Мне здаецца, што ў традыцыйным вяселлі ўсё лагічна, да месца, асэнсавана.

Зміцер. Строі вельмі гарманізуюць. Яны неверагодна ўрачыстыя і адметныя. Калі глядзіш звычайны парад нявест «у белым», бачыш розныя ўборы, якія выглядаюць аднолькава. Нацыянальныя строі маюць адметную эстэтыку. Яны адраджаюць шляхетную культуру людзей, якія спрадвечу жылі на гэтай зямлі. Гэта пашана да іх і да нас як часткі гэтай зямлі.

Юлія. Быццам вяртаемся да вытокаў.

— **Ці даводзілася сутыкацца са складанасцямі падчас падрыхтоўкі да вяселля?**

андарак, спадніцу, фартушок, гарсэт (але гэта не абавязкова) і вяночак.

Зміцер. Абавязкова вяночак. У нас у Беларусі вэлюму як таго і не было нават.

Юлія. Ён з'явіўся пазней. Дзяўчаткі прыходзілі ў зборную суботу да маладой і рабілі ёй вяночак. Вяночак — галоўны атрыбут, які сімвалізуе, калі яго здымае сваякроў, што дзяўчына становіцца жанчынай.

— **Кажуць, што на тысячу вясельляў у Беларусі прыпадае адно традыцыйнае. Чаму вы вырашылі зладзіць менавіта такое?**

Зміцер. Мы не хацелі станавіцца аднымі з тысячы. Проста з самага пачатку шанавалі родную традыцыю. Хацелі, каб наша вяселле як традыцыйнае было звычайным, без аніякіх статыстык. Каб зрабіць прыемна і сабе, і сябрам, якім гэта блізка.

Юлія. Да таго ж я рабіла сабе строй, яшчэ не ведаючы, калі і за каго выйду замуж. Я адмыслова шыла-вышывала для вяселля, і не хацелася закінучы яго на далёкія паліцы, ні разу не надзеўшы. Пасля, калі вырашылася пытанне, калі будзе вяселле...

Зміцер. ...І жаніх знайшоўся (смяецца).

— **Нядаўна чытала інтэрв'ю фатографі, які здымаў вяселлі. Ён казаў пра тое, чаму больш не мае ніякіх стасункаў з гэтай сферай. Звычайнае вяселле ён бачыць як нешта штучнае. Ён перастаў верыць таму, што здымае. Адсюль пытанне: што такога атмасфернага ёсць у традыцыйным вяселлі, што сведчыць: гэтаму можна верыць?**

Зміцер. Па-першае, трэба мець на ўвазе, што кожнае вяселле — традыцыйнае. У пэўнай ступені нейкія каноны і забавоны ўсё адно захоўваюцца. Штучнасць — калі людзі ненатуральна сябе паводзяць. Штучнасць — калі з кантэксту вырываюцца такія рэчы, як адорванне маладых альбо дзяльба караваю. Дарэчы, наш каравай выпякалі маці ў пячы. Каравай — гэта святае. А на многіх вяселлях гэта звычайны пачастунак, які можна пакаштаваць і пакінуць, забыў альбо яшчэ што іншае з ім зрабіў. Вось гэта і ёсць штучнасць, калі замест дзяльбы каравай застаецца нейкі недаедзены торт.

Юлія. Вельмі часта маладыя не маюць разумення, навошта ім гэта. Яны хочуць выканаць

Юлія. Не, акрамя таго, што доўга давялося шукаць сабе абутак.

Зміцер. Цяпер мы ведаем, як гэта вырашыць: можна і пашыць. А тады, калі сутыкнуліся ўпершыню, было цяжка. З музыкам пытаньняў не было, бо мы ведалі, да каго звяртацца — да Алеся Лася. Пытаньня, дзе гуляць, таксама не стаяла. У свой час лёс звёў мяне з гаспадарамі рэстарана «Камяніца». Вядома, я вырашыў падтрымаць сяброў, якія самі шмат укладаюць у нацыянальную традыцыю. Яны, вядома, з радасцю пагадзіліся і зрабілі ўсё найлепшым чынам.

У Юлі ўжо была вышытая кашуля. Калі ў каго няма, то за месяц гэта цяжка зрабіць, асабліва калі вышываць калінкавічкім узорам.

Дарэчы, раскажу пра момант, які для мяне быў істотным. Раней, калі ўпрыгожвалі тройку коней, вешалі шаргуны. Пасля яны захоўваліся дома на ўдачу. Падчас вяселля шаргуны звяняць і такім чынам ахоўваюць маладых ад нячысцікаў ды ўсялякага чараўніцтва. Дык вось мы набылі піўныя блышанак, накідалі ў іх гаек і прычапілі на машыны. Ехалі і грэмелі. Таксама здорава было.

Юлія. Такое сабе перасэнсаванне шаргуноў.

усе вонкавыя правілы, аздобіць патрэбнымі атрыбутамі, але што традыцыйнае вяселле азначае насамрэч, разумее не кожны.

Зміцер. Тое самае і з музычным аздабленнем. Я быў на адным вяселлі, дзе бабуля выйшла да маладой і сказала: «Хачу праспяваць для сваёй унучкі песню». І тамада-балалаечнік яе хуценька спыняе: «Ну, дык спяем жа песню «Ах, эта свадзьба, свадзьба, свадзьба». Толькі з чацвёртай спробы ў бабулі атрымалася выканаць тое, што яна спецыяльна рыхтавала. Калі няма аднасці духу, калі збіраюцца людзі з розных рэгіёнаў і перад імі самарэалізуецца нейкі музыка-пачатковец — вось гэта падаецца штучнасцю.

Юлія. Раней гулялі вяселлі і ведалі, што будзе наступным крокам. Усё было да месца.

Зміцер. Ніхто не бегаў і не пытаўся: «А што рабіць цяпер?» Вельмі часта мамы не ведаюць, ці правільна яны робяць? «А што рабіць? А ў які бок весці вакол стала? А я не ведаю!» У адным рэгіёне водзяць па сонцы, у іншым — супраць. «А калі сыпаць? А, зараз сыпаць». Гэта мітусня пацярджанае, што мы страцілі веды пра сваю традыцыю.

Любоў КАСПЯРОВІЧ.

■ І сябе паказаць

БУДУЧАГА МУЖА СУСТРЭЛА... У СНЕ

Аднойчы ён і яна зазірнулі адно аднаму ў вочы і пакахалі навекі. Калі вы думаеце, што так адбы- ваецца толькі ў казках, то вельмі памыляецеся...

МАРЬЯ Бобікава кажа, што свайго Пятра пабачыла ў сне за некалькі гадоў да сустрэчы. А калі прыехала ў 1987 годзе ў Івельск па размеркаванні, да школы яе правёў малады чалавек, які выглядаў менавіта так, як юнак у далёкім сне. А потым настаўніцу матэматыкі ён не толькі павёў пад вянec, але і навучыў спяваць. Гарманіст Пётр Бобікаў заснаваў музычны народны калектыў «Сінічкі», да якога з часам далучылася ўся сям'я. Між іншым, акрамя сваіх дваіх дзяцей, роднымі Марыя і Пётр лічаць 13 хрэснікаў, якім ва ўсім дапамагаюць.

ТРОХ сыноў нарадзілі Віталь і Людміла Карпінскія з Уваравіч. Старэйшаму Яўгену — 24, сярэдні Раман заканчвае ВНУ, а малодшаму Сямёну — толькі 10. Гісторыя кахання бацькоў пачалася ў піянерскім лагэры, калі Людзэ і Віталіку было толькі 11 і 13 гадоў. Сёння нашчадак дынастыі кавалёў, падпалкоўнік міліцыі ў адстаўцы Віталь Карпінскі працуе культурганізатарам ва Уваравіцкім цэнтры дзіцячай творчасці, піша казкі, байкі, гумарыстычныя апавяданні. Ён, як і верная спадарожніца жыцця Людміла, майстар на ўсе рукі, робіць шыкоўныя дэкаратыўныя пано і розныя прыкладныя рэчы. Напрыклад, незвычайныя дамкі для птушак.

СЯМ'Я Лашкавенкаў з вёскі Глазаўка на сцэну Буда-Кашалёўскага дома культуры выйшла не ў поўным складзе. Іх бацька Уладзімір адсутнічаў, бо зараз будзе першую беларускую АЭС. Матуля-настаўніца Алена з двума сынамі прадэманстравалі свае разнастайныя інтарэсы і здольнасці. Старэйшы Ваня іграе на баяне, займаецца каратэ і нумізматкай. У яго калекцыі ёсць манета, датаваная 1661 годам выпуску. Малодшы Сцяпан вучыцца іграць на трубе. Маці робіць сувеніры з саломкі, карункі, вышывае карціны крыжыкам.

Сям'я Карпінскіх.

палкі. Юля шые вельмі добра, а Алег працуе дырэктарам мясцовага клуба — таму здзіўлялі глядачоў беларускімі песнямі і вершамі, якія выконвалі ў прыгожых народных строях.

ЖАННАЧКА і Мішачка — менавіта так адно аднаго называюць сужанцы Лаўрэнавы з вёскі Буда-Люшава. І проста свецяцца ад шчасця, што побач вось ужо 27 гадоў. Разам перажылі не толькі радасць выхавання дачкі і сына. Калі 10 гадоў таму з Міхаілам здарылася цяжкая хвароба, Жанна пачала ў бальніцы і потым рабіла ўсё, каб паставіць яго на ногі. «Мне муж дагэтуль кветкі дорыць не толькі на святы, а каб зрабіць прыемна, — кажа Жанна Лаўрэнава. — Мы проста кахаем адно аднаго, нічога не выдумлялі, сапраўды паказалі твая стасункі, якія ёсць паміж намі».

Праект «Гісторыя маёй сям'і», удзельнікамі якога сталі гэтыя прыгожыя пары, амаль на тры месяцы захапіў увесь Буда-Кашалёўскі раён. А пачыналася ўсё з таго, што старшыня райсавета Алена Алексіна ездзіла па вёсках, распытвала пра тых сужанцаў, якія могуць стаць для іншых сапраўдным прыкладам шчаслівага сямейнага жыцця. І запрашала далучыцца да своеасаблівых саборніцтваў.

Сёння ў адзін голас усе кажуць: як жа добра, што нас падштурхнулі зазір-

Сям'я Лаўрэнавых.

Сям'я Сомавых.

УАлега і Юліі Сомавых з Губіч пакуль толькі чатыры сыны: Павел, Ягор, Матвей і Ігнат. Дарэчы, апошняму толькі год, і пакуль на вялікую сцэну яго не выносілі. Спыняцца на гэтым асноўным дасягненні іх жыцця Сомавы не збіраюцца. Гавораць, «пойдуць» яшчэ па дачушку. Бо самі са шматдзетных сем'яў і прывыклі, каб у доме гучаў дзіцячы смех. «Мне з імі сумаваць не прыходзіцца», — кажа матуля Юля, і ўсе разам садзяцца, каб рабіць сувеніры з лазы. Дарэчы, выкарыстоўваюць усе магчымыя падручныя матэрыялы, у тым ліку... за-

нуць у сямейныя архівы і альбомы, пачаць збіраць звесткі аб продках, урэшце зрабіць свой радавод. Яго пяць сем'яў, якія выйшлі ў фінал, уяўлялі традыцыйна — у выглядзе дрэва. І пра кожную з галінак-асоб імкнуліся расказаць нешта цікавае.

Розны ўзрост, розныя лёсы, розная адукацыя. Але ж любоў — яна ўсіх аб'ядноўвае і дазваляе бачыць прыгожае нават там, дзе іншыя не заўважаюць. Па выніках галасавання залы, найлепшымі глядачы назвалі сям'ю Карпінскіх. Але, здаецца, насамрэч пераможцамі сталі ўсе, хто далучыўся да свята. А Алена Алексіна не нарадуецца: многія жыхары раёна пасля гэтага праекта зацікавіліся сваім радаводам.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
Фота аўтара.
astashkevich@vziazda.by

■ Чалавек — чалавеку

«Я БАЧЫЎ КАХАННЕ...»

— Болей не буду...

Каб не замянаць гэтай досыць інтымнай размовы, мы, суседзі па палаце, паўставалі з ложкаў, рушылі ў бальнічны двор нібыта пакурыць. Там было добра — свяціла цёплае майскае сонца... Аднак мяне яно вабіла чамусьці менш. Мне хацелася вярнуцца ў палату, каб яшчэ раз пабачыць гэтых дваіх.

Я памалу падняўся на другі паверх, ціхенька прыдчыніў знаёмых дзверы. Тое, што ўбачыў, не забуду, мусіць, да скону! Адною рукой жанчына гладзіла хворага па галаве, а другую, цалуючы кожны пальчык, ён трымаў ля вуснаў.

Спехам папрасіўшы прабачэння, я зачыніў дзверы, вярнуўся ў двор. На душы было светла і радасна — не толькі ад сонца: я бачыў каханне!

Іван ЗАРЭМБА,

г. Мінск

■ Вазьму твой боль...

ДАЛЁКІЯ БЛІЗКІЯ

Рызыкую чарговы раз выклікаць варожасць чытачоў, але я настойліва паўтараю сваю крамольную думку: дабрачыннасць — гэта эгаістычны працэс. Дапамагаючы іншым, мы аддаём пэўную частку сябе. А ўзамен атрымліваем значна больш. Кожны — сваё, але абавязкова самае каштоўнае; маленькі кавалчак, без якога набор пазлаў ніколі не стане карцінай.

Гора збліжае, аб'ядноўвае. Мы шукаем аднадумцаў, блізкія душы, тых, хто разумее па позірку і можа працягнуць пачатую табой фразу. Не ўсім сустрэкаюцца па жыцці такія «браты і сёстры». Але мы працягваем шукаць. І суперажыванне чужому гору, дапамога, няхай сабе незнаёмаму чалавеку, прыводзіць нас у кола тых, чые думкі супадаюць, чые сцэжкі бягуць у адным напрамку.

«Клуб 5000» шмат гадоў дапамагае маленькаму Даніку Страшынскаму, які мужа змагаецца з анкалагічным захворваннем. Хлопчык прайшоў кругі айчынай медыцыны, перанёс трансплантацыю касцявога мозгу, спазнаў і замежнае лячэнне. Ён рос, стаў у удалечыні ад дому, на вачах тысяч незнаёмых людзей — Данікава матуля шчодрна і эмацыйна дзеліцца навінамі ў інтэрнэце. Яго старонка аб'ядноўвае аднадумцаў з мноства краін. Мы з заміраннем сэрца чакаем навін з Ізраіля.

Вось чарговы Дзень нараджэння Даніка ў далёкай краіне. Вось наступны блок хіміятэрапіі. Бальнічныя фотаздымкі чаргуюцца з добрымі сустрэкамі і святамі. Вось старэйшая сястра хлопчыка выйшла замуж тут, у Брэсце. А вось ужо ў Дані з'явіўся першы пляменнік. Потым і ў другой яго сястры нарадзілася немаўля. Ён сочыць за навінамі з дому гэтак жа, як мы сочым за навінамі пра яго — праз інтэрнэт. Мы аб'ядноўваемся, збліжаемся, гуртуемся вакол гэтага хлопчыка і віртуальна бярэмся за рукі.

Нарэшце доўгачаканае паведамленне — рэмісія! Мы перадаём навіну адзін аднаму перапостамі ў сацсетках, званкамі і пры асабістай сустрэчы. Мы радуемся так моцна і шчыра, як хваляваліся за Даніка некалькі апошніх гадоў. Ён напавіўся, ён вяртаецца дадому, ён нарэшце пазнаёміцца з пляменнікамі і абдыме тату! Галоўная навіна дня не сыходзіць з вуснаў валанцёраў. Мы, незнаёмыя людзі, аб'яднаны чужым горам, цяпер святкуем яго перамогу, як самыя лепшыя сябры.

І тут я лаўлю сябе на думцы, што ніводнага разу за тры гады (менавіта столькі часу «Клуб 5000» дапамагае Даніку) не сустрэлася ні з самім хлопчыкам, ні нават з яго сям'ёй. Добрачыннасць дае нам блізкіх людзей, родных па духу, тых, каго не хапае ў рэальным жыцці. І зусім не абавязкова сустрэкацца з імі, каб абняць. Мы можам рабіць гэта на адлегласці. Мы далёкія блізкія.

...Нядаўна ў інтэрнэце разгарэлася палкая спрэчка: ці варта «Клубу 5000» паведамляць пра смерць падапечных. Маўляў, гэта жорстка, дзеці, якія лячыліся побач з імі, пакутуюць ад такіх навін, а бацькі губляюць надзею. Усё так. Але ёсць катэгорыя, якой такія навіны неабходны. Гэта тыя далёкія блізкія, якіх аб'ядноўвае чужое гора.

Мы нямела знаёмімся з імі, калі сярод падапечных з'яўляецца прыгожая Наташа. Мы нервова пераглядаем яе (усё гэтак жа, у інтэрнэце), калі яна праходзіць складаную аперацыю. Мы радасна ляпаем адно аднаго па віртуальным плячы, калі Наташа ачуньвае і дэманструе свае творчыя праекты. Калі даведваемся, што ў нашай прыгажуні заплававана вяселле, мы ўжо гатовыя выскочыць з камп'ютарных старонак і абняць усіх, хто датычны да яе лёсу. А калі прыходзіць звестка, што Наташы не стала, мы не ў сілах стрымаць агульны паток слёз. Цяпер мы сапраўдна віртуальная сям'я. Разам перажылі і радасць, і няшчасце. Мы не маглі не паведаміць пра страту, нашу агульную страту, якая яшчэ больш аб'ядноўвае далёкіх блізкіх.

Я не стану расказаць, як важна чалавеку ведаць пра лёс таго, каго ён вырашыў падтрымліваць матэрыяльна; пра тое, як падобная датычнасць дапамагае нават пасля страты працягваць дапамогу іншым; як спачуванні далёкіх блізкіх аблягчаюць гора самых блізкіх блізкіх. Я проста нагадаю, што дабрачыннасць — гэта эгаістычная дзейнасць. І нам проста неабходна перажыць гора, каб аб'яднацца, і аб'яднацца, каб перажыць гора.

...Вокамненна па інтэрнэце, тэлефоне і пры асабістых сустрэчах разляцелася навіна пра Даніка Страшынскага, які зусім нядаўна вярнуўся з перамогай у родны Брэст: рэцыдыв. Хвароба вярнулася. Ён зноў у Ізраілі. Пачынае спачатку. Мы моўчкі перадаём адно аднаму разгублены віртуальны позірк. Цяжкае маўчанне перарывае сам васьмігадовы Данік. Ён спакойна і ўпэўнена кажа, што хоча пайсці ў школу і згодны жыццяца, як бы цяжка ні было. Пакутуючы ад моцнага болю, ён адмаўляецца ад наркатыкаў, пераконвае, што можа цярдзец і яму дастаткова звычайных болесуцішальных прэпаратыў.

Васьмігадовы хлопчык з вачыма сталага мужчыны ўзяў сябе ў рукі і здолеў падтрымаць знясіленую маці і тысячы далёкіх блізкіх людзей, з якімі ніколі не сустрэкаўся. Ён падарыў нам сілы і веру. І гэта ён збліжае і аб'ядноўвае нас, далёкіх блізкіх.

Тацяна НЕМЧАНІНАВА,
заснавальніца дабрачыннага руху «Клуб 5000».

— Ну як ты, любі?

Жанчына, што ўвайшла ў палату, больш, здаецца, нікога не бачыла, — яна ішла да ложка мужа.

У таго — на змарнелым твары — у момант зайграла ўсмешка. Ён працягнуў жанчыне руку, адным позіркам паказаў на крэсла. Госця ўзяла яго, прыставіла да самага ложка і, сеўшы, спытала яшчэ раз:

— Як ты сябе адчуваеш?

— Нармальна, — адказаў ёй хворы. — Ты лепш раскажы, як там дома?

— Ды таксама нармальна, — усміхнулася жанчына і, нахіліўшыся над ложкам, пацалавала хворага ў скроню.

Той, як мне падалося, заплакаў.

— Ну што ты, любі?! Усё будзе добра! Ты напавіўся, вось пабачыш! — запэўніла жанчына. — Толькі не хвалюйся...

Паритетбанк

www.paritetbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.07.2015	01.07.2014
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	91 900	64 516
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	355	-
4	Средства в Национальном банке	1103	481 445	379 967
5	Средства в банках	1104	250 349	72 248
6	Ценные бумаги	1105	629 863	186 730
7	Кредиты клиентам	1106	795 900	775 875
8	Производные финансовые активы	1107	-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	1 484	41
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	143 856	126 746
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	12 986	5 963
12	Отложенные налоговые активы	1111	-	-
13	Прочие активы	1112	26 929	15 328
14	ИТОГО активы	11	2 435 067	1 627 414
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
16	Средства Национального банка	1201	84 175	83 324
17	Средства банков	1202	347 144	92 592
18	Средства клиентов	1203	1 263 664	919 706
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	90 063	-
20	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
22	Прочие обязательства	1207	110 529	6 785
23	ВСЕГО обязательства	120	1 895 575	1 102 407
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
25	Уставный фонд	1211	327 936	327 936
26	Эмиссионный доход	1212	-	-
27	Резервный фонд	1213	27 199	24 510
28	Фонд переоценки статей баланса	1214	107 574	99 227
29	Накопленная прибыль	1215	76 783	73 334
30	ВСЕГО собственный капитал	121	539 492	525 007
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	2 435 067	1 627 414

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.07.2015	01.07.2014
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	184 494	124 749
2	Процентные расходы	2012	101 178	58 032
3	Чистые процентные доходы	201	83 316	66 717
4	Комиссионные доходы	2021	15 599	17 788
5	Комиссионные расходы	2022	3 201	2 226
6	Чистые комиссионные доходы	202	12 398	15 562
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	11	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	5 333	356
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	14 568	16 176
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	2	-
11	Чистые отчисления в резервы	207	53 906	50 954
12	Прочие доходы	208	14 037	13 880
13	Операционные расходы	209	63 847	48 506
14	Прочие расходы	210	3 816	4 353
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	8 096	8 878
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	-	417
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	8 096	8 461

Председатель Правления

А.С.Бриштелев

Главный бухгалтер

И.Б.Сафронова

Данная отчетность опубликована на официальном сайте банка
<http://www.paritetbank.by/about/finance/kvartal/2015/>

Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь от 24.10.2014 г. № 5. УНП 100233809.

ООО «Центр эксперт-услуг» (Организатор аукциона) ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН С Понижением цены на 20% по продаже: ПОМЕЩЕНИЯ БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

с инвентарным номером 350/D-246560, общей площадью – 144,7 м.кв., расположенного по адресу: г.Гомель, ул. 10 лет Октября, 1-2.

Начальная цена объекта аукциона — 477 757 440 бел. рублей с НДС.
Шаг аукциона – 5 % от начальной стоимости объекта.
Задаток – 15 000 000 бел. рублей с НДС.

Задаток перечисляется до подачи заявления на участие в аукционе на расчетный счет 3012403517013 в «Приорбанк» ОАО ЦБВ 400 г. Гомель, МФО 153001749, УНП 491058984, получатель платежа — ООО «Центр эксперт-услуг», назначение платежа: задаток для участия в аукционе согласно извещению в газете «Звезда» от 30.07.2015 г.

Перечень документов, необходимых для участия в аукционе, порядок проведения аукциона и оформления его результатов, дополнительная информация об Объекте аукциона размещены на сайте standard.by.

Переход на 501/10000 долей в праве аренды на земельный участок площадью 0,5189 га осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

Из задатка, внесенного участником аукциона, и ставшего победителем аукциона или единственным участником, который согласился приобрести Объект аукциона по начальной цене, увеличенной на 5% (далее – Победитель аукциона), Организатором аукциона удерживается вознаграждение за организацию и проведение аукциона в размере 3% от стоимости Объекта аукциона, сформированную по результатам аукциона.

Победитель аукциона в течение 5 (пяти) рабочих дней после подписания в день проведения аукциона протокола о результатах аукциона обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта аукциона. Если между Продавцом и Победителем аукциона в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты за объект, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи.

Аукцион состоится 2 сентября 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Старо-черниговская, 7а. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 28 августа 2015 г. до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: 8 0232 22 48 82, + 375 29 685 49 86,
e-mail: 6854986@standard.by.

Standard.by

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ 31 августа 2015 г. по продаже восьми объектов недвижимости в г. Пинске

Наименование объекта	Капитальное строение с инвентарным номером 130/C-43055 «Блок закрытых складов»	Капитальное строение с инвентарным номером 130/C-43065 «Склад материалов»	Капитальное строение с инвентарным номером 130/C-43066 «Склад металла с бетонной площадкой»	Капитальное строение с инвентарным номером 130/C-40762 (здание лесопильного цеха) с прилегающей бетонной площадкой и инженерными коммуникациями и трансформаторной подстанцией
Номер лота	1	2	3	4
Местонахождение объекта	г. Пинск, ул. Калиновского, 11/9	г. Пинск, ул. Калиновского, 11/10	г. Пинск, ул. Калиновского, 11К	г. Пинск, ул. Калиновского, 11В
Продавец объекта	ТОРГОВОЕ УНИТАРНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «Прибут»			
Тип помещения	Отдельно стоящее	Отдельно стоящее	Отдельно стоящее	Отдельно стоящее
Общая площадь (кв.м)	1315	62	4101,1	2458
Площадь земельного участка для обслуживания строения (га)	0,2629	0,0229	0,5833	1,2294
Начальная цена (бел.рублей)	1 268 640 000	96 000 000	1 121 280 000	3 000 468 067
Сумма задатка (бел. рублей)	126 864 000	9 600 000	112 128 000	300 046 807
Условия продажи	Разовый платеж	Разовый платеж	Разовый платеж	Рассрочка платежа в течение 12 мес.
Характеристика объекта, площадь земельного участка (кв.м), решение об отводе земельного участка	Одноэтажный, состоит из 4-х закрытых (изолированных) складских помещений с двумя подсобными (служебными) помещениями площадью 24,4 м ² . По всему периметру блока имеется рампа площадью 467 м ² . К блоку примыкает оградительная бетонная площадка 397 м ² . Ввод в эксплуатацию – 1972 г.	Одноэтажный, состоит из двух складских помещений: 31,2 м ² и 30,8 м ² , бетонного крыльца 8 м ² . Ввод в эксплуатацию – 1972 г.	Открытый, состоящий из оградительной ж/б панельной бетонной площадки 2087,5 м ² и неогражденной бетонной площадки 1681,5 м ² , бетонного покрытия 331,8 м ² , подземного кабеля АСБ 3х50 протяженностью 28,8 м. Ввод в эксплуатацию – 1972 г.	Здание лесопильного цеха двухэтажное с административными и санитарно-бытовыми помещениями, специализированное для обработки древесины и производства изделий из дерева. Введено в эксплуатацию 1983 году.
Организатор аукциона	Открытое акционерное общество «Пинский комбинат строительной индустрии»			
Наименование объекта	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-54077 «Цех строительных металлоконструкций»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-54078 «Цех изготовления металлоконструкций»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-54079 «Деревообрабатывающий цех»	Изолированное помещение с инвентарным номером 130/D-54080 «Заготовительный цех»
Номер лота	5	6	7	8
Местонахождение объекта	г. Пинск, ул. Калиновского, 11И-1	г. Пинск, ул. Калиновского, 11И-2	г. Пинск, ул. Калиновского, 11Г-1	г. Пинск, ул. Калиновского, 11Г-2
Продавец объекта	ТОРГОВОЕ УНИТАРНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «Прибут»			
Тип помещения	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением	Совмещенное с другим изолированным помещением
Площадь земельного участка для обслуживания 2-х совмещенных изолированных помещений, га	1,444		3,574	
Общая площадь помещения (м ²)	3982,2	4516,7	12954,0	3351,5
Начальная цена (бел.рублей)	4 727 517 754	5 359 346 098	29 199 217 406	3 293 633 911
Сумма задатка (бел. рублей)	472 751 775	535 934 610	2 919 921 741	329 363 391
Условия продажи	Рассрочка платежа до 3-х лет	Рассрочка платежа до 3-х лет	Рассрочка платежа до 3-х лет	Рассрочка платежа до 3-х лет
Характеристика объекта	Одноэтажное, состоит из 3-х пролетов по 2160 м ² каждый, пролеты оборудованы кран-балками г/п 3 тн. В состав входит: покрасочное отделение с локальными очистными сооружениями, водопроводная сеть – 127,4 м, канализация фекальная – 91,5 м, ливневая канализация – 143,4 м, линия электропередач – 593 м, беседка, бетонное покрытие – 2290,2 м ² . Ввод в эксплуатацию 1973 г.	Одноэтажное, состоит из 3-х пролетов по 2160 м ² каждый, пролеты оборудованы кран-балками г/п 5 тн. В состав входит: водопроводная сеть – 157,2 м, канализационная сеть – 163,3 м, линия электропередач – 593 м, беседка, бетонное покрытие – 1922,8 м ² . Ввод в эксплуатацию 1973 г.	Одно и двухэтажное, в состав входит: склад пиломатериалов с бетонным покрытием 3051,3 м ² , сушильные камеры 6 шт., навес 72 м ² , циклоны 3 шт., помещение для газовой сварки со складом, санитарно-бытовые и административные помещения, кран-балка г/п 3,5 тн., асфальто-бетонное и бетонное покрытие 4979 м ² , электрический кабель 96,7 м, ливневая и фекальная канализация 203,8 м. Ввод в эксплуатацию 1972 г.	Одноэтажное, в состав входит: склад пиломатериалов 1389 м ² , навес 284 м ² , водопроводная сеть протяженностью 248,9 м, асфальто-бетонное покрытие 1876 м ² , бетонное покрытие 2751 м ² , линия электропередач (ААБЛ-103х95) – 200 м, ливневая канализация – 30,8 м, водогрейный котел 4МВт, кран-балка г/п 3,5 тн., ремонтная мастерская, административные и санитарные помещения. Ввод в эксплуатацию 1972 г.
Организатор аукциона	Открытое акционерное общество «Пинский комбинат строительной индустрии»			

Аукцион состоится 31 августа 2015 года в 11.00 по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского, 11 в актовом зале.

Перечень необходимых документов:

1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с ОАО «Пинским комбинатом строительной индустрии».

2. Заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет Торгового унитарного предприятия «Прибут» /р/счет 3012156959005 в ОАО «Белвнешэкономбанк» в г.Пинске код 153001226 УНП 291190544, срок внесения суммы задатка – по 28 августа 2015 г. включительно.

3. Индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации и его подлинник для заверения его копии организатором торгов.

4. Юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, и их подлинники, для заверения их копий организатором торгов.

5. Представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность.

При подаче документов на участие в торгах граждане Респуб-

блики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также документ, подтверждающий его полномочия.

Организатор торгов имеет право отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за три дня до даты его проведения.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену.

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан подписать протокол аукциона в день проведения аукциона, в течение 3-х рабочих дней со дня проведения аукциона возместить затраты на оценку, организацию и проведение аукциона; подписать договор купли-продажи недвижимого имущества в течение 10-ти рабочих дней со дня проведения аукциона.

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов.

Ранее информационное извещение об открытом аукционе опубликовано в газете «Звезда» от 08.05.2015 г. и 02.06.2015 г. Более подробную информацию можно получить в торговом унитарном предприятии «Прибут» по тел. 375-29-964-26-37.

**Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу:
г. Пинск, ул. Калиновского, 11, каб. 2 с 9.00 до 15.00 по рабочим дням по
28 августа 2015 года включительно, тел. 80165-37-17-06, Т,Ф, (80165) 37-16-66.
Контактный телефон 375-29-964-26-37**

В суд Чечерского района Гомельской области поступило заявление о признании умершим гражданина Миклуша Сергея Петровича, 17 февраля 1972 года рождения, уроженца с. Подосовье Чечерского района Гомельской области, проживавшего по адресу: г. Чечерск Гомельской области, ул. Советская, д. 22, кв. 67. Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам сообщить в суд Чечерского района Гомельской области имеющиеся сведения о Миклуше С. П. в течение 2 месяцев с момента публикации.

Утерянный представителем Белгосстраха по Заводскому району г. Минска бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БЛ № 0588290 считать недействительным.

УНП 100122726

Утерян студенческий билет на имя ЛОНСКИЙ Евгений Анатольевич, учреждение образования «БГАТУ». Нашедшего просьба позвонить по номеру: +375 29 836 87 08.

Утраченный военный билет № 0119517 от 20.08.2014 г. на имя Игнатенко Андрея Сергеевича считать недействительным.

■ Фотаздымак з гісторыяй

НЯПРОСТЫ ЛЁС ДАМЫ З САБАЧКАМ

НЕАЦЭННЫМ багаццем для нашай сям'і з'яўляецца фотаздымак, зроблены ў 30-х гадах мінулага стагоддзя ў Вільні. На ім — дама з сабачкам, Марына Ляцягіна (у шлюбе Бялеўская). Мая прапрабабуля нарадзілася ў 1887 годзе ў Санкт-Пецярбургу, у сям'і праваслаўнага святара. У нашай сям'і пануе легенда, што яна з'яўляецца пазашлюбнай дачкой цара Аляксандра II. І той факт, што Марына Якаўлеўна адзіная з усіх сваіх шматлікіх братоў і сясцёр атрымала бліскучую адукацыю, якая аплывалася з дзяржаўнай казны, не абвяргае наша сямейнае паданне. Яна скончыла Смольны інстытут шляхетных дзяўчат і Вышэйшыя жаночыя курсы ў Пецярбургу. Пасля чаго неўзабаве пазнаёмілася з Леанідам Бялеўскім (мужчына ў цэнтры, мой прапрадзед), за якога і выйшла замуж. Леанід Бялеўскі скончыў юрыдычны факультэт Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. А паходзіў ён з патомнай дваранскай сям'і. Яго бацька Леў Бялеўскі, тытулярны саветнік, быў Горацкім павятовым маршалкам. У памяць аб ім засталася радавая ікона Ісуса Хрыста, падараваная прапрапрадзеду з надпісам: «Глубокоуважаемому бывшему Господину Председателю Горецкому по крестьянским делам Присутствию Льву Станиславовичу Белевскому от благодарных волостных старшин и писарей Горецкого уезда на добрую память 1889 — 1898 гг.» Леанід Львовіч рана стаў сіратой. У спадчыну ён атрымаў маенткі Углы і Горкі.

У шлюбце Марыны Якаўлеўны і Леаніда Львовіча было трое дзяцей: дачка

Марына Якаўлеўна з маленькімі Георгіем і Аленай.

Алена (злева ўнізе), сыны Георгій і Леў (уверсе, справа налева). Незадоўга да Першай сусветнай вайны Бялеўскія аселі ў Магілёве (відавочна, наведваючы свае маенткі), дзе размяшчалася Стаўка Вярхоўнага Галоўнакамандуючага. І калі царская сям'я прыязджала туды, Георгія запрашалі гуляць з цэсарэвічам Аляксеем. Пасля рэвалюцыі Бялеўскія перабраліся ў Горкі, там жылося спакойней. Яшчэ ў 60-я гады мінулага стагоддзя там стаяў велізарны драўляны дом незвычайнай канфігурацыі, які вяскоўцы называлі «панскім». Але калі ў 1920 годзе Леанід Львовіч узяўся абараняць на судзе

ксяндза, якога абвінавачвалі ў падрыўной дзейнасці супраць савецкай улады, яму выразна далі зразумець, што пойдзе ўслед за ксяндзом, якога, безумоўна, асудзілі. Бялеўскі спешна пераязджае ў Вільню, а жонка з дзецьмі, прыказчыкам і пакаёўкай Поляй — у Мінск. Марына Якаўлеўна была дамай, якая не адставала ад часу і не адмаўляла сваім слабасцям. У Мінску яна прайграла ў карты ўсе свае грошы і каштоўнасці. Прапрадзед у гэты час захварэў на сухоты. І Марына Якаўлеўна нелегальна перабралася да яго.

У Вільні іх чакала бурнае свецкае жыццё. Марына Якаўлеўна стала энергічным членам Праўлення Віленскага рускага таварыства і яго старшынёй, пазней — старшынёй Праваслаўнага дабрачыннага таварыства. З канца 1920-х узначаліла таварыства сяброў рускай гімназіі. Гэта суполка ладзіла літаратурныя вечары, прысвечаныя Цютчаву, Пушкіну, Лермантаву; у сакавіку 1930 года арганізавала вялікі вечар віленскіх паэтаў, які паклаў пачатак Віленскай садружнасці паэтаў. Марына Якаўлеўна супрацоўнічала з газетамі «Віленское утро», «Наше время», «Русское

слово», часопісам «Утёс». У 1932 годзе ў свет выходзіць яе кніга «Ставка Верховного Главнокомандующего в Могилёве 1915 — 1918 гг.». У ёй надрукаваны мемуары-ўспаміны, неацэнныя з пункту погляду гісторыі. Не так даўно рэпрэнтнае выданне ўспамінаў, куды ўвайшлі яе казкі і апавяданні для дзяцей, атрымала другое жыццё ў прыватным гродзенскім выдавецтве яе праўнука Аляксандра Аляксандравіча Рыжжага. З 1934 года Марына Якаўлеўна пачала выдаваць ілюстраваны часопіс «Родное слово». У Вільні ставіліся яе інсцэніроўкі твораў Пушкіна, Жукоўскага. Леанід Львовіч не адставаў ад сваёй жонкі і таксама займаў актыўную грамадскую пазіцыю. Бялеўскі выконваў абавязкі дырэктара семінарыі і дырэктара гімназіі Віленскага рускага таварыства, яе скончылі ўсе яго дзеці. У пачатку 1930-х — лектар рускай мовы ў Інстытуце вывучэння Усходняй Еўропы, затым — старшыня культурна-асветніцкай камісіі Савета Саюза рускіх меншасных арганізацый у Польшчы. Быў старшынёй Пушкінскага камітэта ў Вільні, друкаваўся ў газеце «Наше время» і часопісе «Родное слово». Так добра пачатая асветніцкая дзейнасць павінна была скончыцца з прыходам савецкай улады ў Вільню.

У інтэрнэце падаюцца звесткі, што Марына Якаўлеўна з Леанідам Львовічам загінулі пры бамбардзіроўцы. Але гэта не так. У 1939 годзе прапрабабуля была арыштавана і адпраўлена на цяжкі ў невядомым напрамку. Праязджаючы праз Маладзечна, дзе абаснаваўся яе старэйшы сын Георгій, яна крычала: «Перадайце Бялеўскаму, што маці вывозяць невядома куды». Леанід Львовіч у

«Мая прапрабабуля скончыла інстытут шляхетных дзяўчат» (здымак 1898 года).

1939 годзе быў расстраляны без суда і следства ў Лукішскай турме ў Вільні. Дачка Алена, пазнаёміўшыся з Аляксандрам Васільевічам Рыжым, студэнтам Віленскага ўніверсітэта (уверсе злева), пераехала на радзіму да мужа (хутар Тарасаўка Свіслацкага раёна Гродзенскай вобласці), дзе і пра жыла да дня сваёй смерці ў 1995 годзе. Нарадзіла і выхавала сям'ю дзяцей (я ўнучка іх дачкі Яўгеніі). Старэйшы сын Георгій стаў адвакатам, як і яго бацька, і абаснаваўся ў Маладзечне. Малодшы Леў быў прызываным ў Польшчу ў армію і загінуў у час баявых дзеянняў з Чырвонай Арміяй.

ШЧАСЛІВА паглядаюць на мяне мае продкі са старога фотаздымка. Яшчэ не ведаюць яны, колькі гора будзе ў іх наперадзе. Каб зрабіць фотакартку на памяць. Тут яны назаўсёды застануцца прыгожымі, вясёлымі, некранутымі часам. І якія падзеі ні адбываліся б у будучыні, у гэце імгненне яны вечныя і заўсёды будуць жыць у маёй памяці. Я вучуся ў 11 класе. Мару стаць журналісткай, ступаючы па кроках маёй прапрабабулі. Вельмі ганаруся сваімі продкамі і стараюся быць вартай іх добрага імя, каб там, на Небе, яны маглі ганарыцца мною.

Ганна ВАРОНКА

Шаноўныя чытачы! Конкурс «Фотаздымак з гісторыяй» працягваецца. Мы па-ранейшаму чакаем ад вас цікавых фота з сямейнага альбома (за выключэннем леташніх здымкаў з курорта, вясельных фотасесій і сучасных фота дзяцей). Вам ёсць што паказаць і расказаць? Давайце пагартаем сямейныя альбомы разам! Фотаздымкі з гісторыяй (не больш за тры) дасылайце з адпаведнай пазнакай на адрас: 220013, г. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10а, або info@zvyazda.minsk.by. Аўтар найлепшага фота з гісторыяй будзе адзначаны прызам. Арыгіналы дасланых фотаздымкаў абавязкова вяртаюцца аўтарам.

■ У кулінарны нататнік

КАЛІ НА ДАЧЫ ШМАТ ГАСЦЕЙ

Хто сказаў, што выхадныя — час для адпачынку? Звычайна менавіта ў гэтыя дні дома ці на дачы збіраецца ўся сям'я: дзеці, унукі, а яшчэ сябры ці суседзі могуць завітаць у госці. Як іх усіх накарміць? Ёсць дастаткова страў, смачных і простых, якія і дапамогуць гаспадыні справіцца з гэтай нялёгкай задачай. Напрыклад...

БУТЭРБРОДЫ «СЫТНЫЯ»

Спатрэбіцца: 3 бульбыны, 1 вялікая морква, 1 вялікая цыбуліна, 1 яйка, 1 батон, соль.

Гародніну аблупіць. Бульбу і моркву надзерці на тарцы, цыбулю дробна парэзаць. Усё перамяшаць, убіць яйка, пасаліць. Батон парэзаць. На кожную лусту батона пакласці прыблізна сталовую лыжку атрыманай масы. Падсмажваць спачатку ніз лусты, потым верх.

ПІЦА «ГОСЦІ НА ПАРОЗЕ»

Спатрэбіцца: 1,5 шклянкі мукі, 1 шклянка кефіру, у тры пальцы солі і соды — для цеста.

Кефір змяшаць з мукой, пасаліць, дадавіць соду, выліць атрыманую масу ў форму, змазаную алеем, паставіць у разгрэтую духоўку на 5—7 хвілін. Для начынку падыдзе ўсё, што ёсць у халадзільніку: каўбаса, вяндрліна, сасіскі, памідоры, перац, аліўкі, кансерваваныя грыбы. Абавязковы інгрэдыент — сыр, яго трэба надзерці на тарцы. Дастаць з духоўкі падрумяненае цеста, змазаць кетчупам, зверху пакласці падрыхтаваную начынку, пасыпаць сырам, паліць маянэзам і паставіць у духоўку яшчэ на 15—20 хвілін.

Падрыхтавала
Марына ХАРЫТАНОВІЧ
Фота аўтара

У той момант, калі рабіўся здымак, гэтая шчаслівая сям'я нават не здагадалася, колькі гора іх чакае наперадзе.

■ Бабуля, пачытай!

Калыханка

За акном блукае сон.
— Хто не спіць? — пытае ён.
Закрываі, унучка, вочкі:
Цацкі дрэмлюць у куточку,
Мурчык сон дзясяты сніць
(Кліч не кліч — не пабудзіць!).
Спіць снічка, верабейка,
Мышак дружная сямейка,
У норцы вожык пых ды пых,
Буралом у лесе сціх,
Вечар ціхі лёг спачыць,
А ўнучка ўсё не спіць.
За лясочак, за сяло
Нанач сонейка сшыло...
Спі, дзіцятка, калі ласка,
Хай табе прысніцца казка.

Галіна НІЧЫПАРОВІЧ,
в. Магілёна, Уздзенскі раён

■ Маміны дзённікі

Ганна — 6 гадоў.
Дар'я — 4 гады.
Ганначка:

— Мы вось усё гаворым людзям дзякуй за што-небудзь. А навошта чалавеку за дзень столькі дзякуй? Што ён з імі робіць? Гэта як быццам і нічога няма ў цябе. Лепш бы прыдумалі пацалаваць кагосьці або цукерку даць, калі хочаш падзякаваць...

— А можна сям'ю лічыць на назе? — цікавіцца Даша.
— У якім сэнсе?
— Каб палічыць усю сям'ю, усіх бабуль і дзядуляў, мне не хапае рук, дык на назе лічыць сям'ю можна?

— Мама, калі ў мяне выпадае вейка, я загадваю жаданне, каб ты жыла вечна.

— Праўда, Ганначка?
— Так, мама, усе мае вейкі аб гэтым!

Выходзім з вясковай царквы. Аня кажа:
— Я бачыла ў царкве тайную вярчу, але я кожны раз не магу хутка знайсці Іуду, яго ўсюды парознаму паказваюць... Гэта таму, што здраджваюць па-рознаму?

— Мама, у цябе прыгожа атрымалася, — хваліць мяне Даша.
— Я старалася.
— Старушачка ты наша. Усё стараешся і стараешся.

— Мама, цябе навучыць піць з талеркі? — пытаецца Аня.
— Піць з талеркі? А ты думаеш, я не ўмею?
— Думаю, не ўмееш. Бо калі б ты ўмела, то захацела б навучыць гэтаму мяне.

Пасля выставы Леанарда да Вінчы Ганначка:
— Калі б Леанарда да Вінчы быў жывы, я прыйшла б да яго ў госці і сказала б яму: «Леанарда, які ты цудоўны!»

Даша:
— Чаму парк завецца «горкі», калі ў ім прадаюць салодкую вату?

— Я прыдумала канец для казкі: «У выніку яны ўсё зразумелі!», — радуецца Ганначка.
— Для любой казкі? — пытаю.
— Для любой.

Запісала мінчанка
Наталля СЯЛЕЦКАЯ

■ Думка спецыяліста

МАГІЛЁўСКАЯ СЕНСАЦЫЯ ЦІ ЧАРГОВЫ РАСОНСКИ ІДАЛ?

Днямі інтэрнэт, а за ім і многія друкаваныя медыя абляцела сенсацыйная навіна: першую беларускую кнігу надрукавалі ў Магілёве за 13 гадоў да Скарыны!!! («Звязда» таксама не засталася ўбаку, праўда, паставіўшы падобнае паведамленне пад сумненне. — Рэд.). Навіна і праўда захапляльная, дадае нам нацыянальнай гордасці. І гонару! Чаму ж не крычаць пра гэта з кожнага слупа? Чаму ж не перадрукаваць ва ўсіх газетах? Чаму б каторы раз не перапісаць чым хутчэй нашы падручнікі па гісторыі, літаратуры, культуралогіі...

І тут лепш не задавацца лішнімі пытаннямі, лепш не звяртацца да экспертаў-кнігазнаўцаў, лепш не ўдакладняць інфармацыю па іншых крыніцах — а то, не дай Бог, сенсацыя сарвецца. Гэтак адбылося і ў нашым выпадку: аніжак не правяраючы інфармацыю, далі яе ў эфір. І паўсюдная эйфарыя захапіла народныя масы!

І нічога, што на паверку тая інфармацыя можа аказацца беспадстаўнай. І нічога, што з беларусаў і іх легкавернасці будуць кпіць. І нічога, што абяраванне чарговага нагоды для гонару можа зрабіць нам толькі шкоду...

У такіх выпадках лепш спачатку правярыць інфармацыю, удакладніць сапраўднасць цудоўнай весткі, а пасля крычаць пра адкрыццё. То паспрабуем жа трошкі разабрацца з фактамі.

Як адзначана ў сенсацыйных навінах, «украінская даследчыца старадрукаў Святлана Кагамлык лічыць, што першая беларуская друкаваная кніга з'явілася ў 1504 годзе — на 13 гадоў раней, чым Францішак Скарына ў Празе выпусціў «Псалтыр»...». І яшчэ: «У архівах Кіева-Пячорскай лаўры знойдзены дакументы, якія пацвярджаюць, што ў 1504 годзе быў выдадзены магілёўскі старадрук. Гэтая інфармацыя змагаецца ў пераліку друкаваных кніг XVIII стагоддзя. Гэта толькі пералік, рэестр, але не сам старадрук. Самой кнігі, якая называецца «Апостал» і была надрукавана ў 1504 годзе ў Магілёве, пакуль ніхто не знайшоў». Гэту інфармацыю «падаў у народ» дырэктар Музея гісторыі Магілёва Аляксей Бацюкоў.

Што ж, давайце разбірацца. І пачнем з канца.

Па-першае, самога такога старадрука няма і ніколі нікім не было зафіксавана ні ў адной з бібліятэк свету. Рэальны старадрук, выдадзены ў Магілёве, на вялікі жаль, мы нідзе пабачыць не можам.

Па-другое, у Магілёве пачатку XVI стагоддзя, на жаль, не існавала адпаведных умоў для заснавання друкарні: горад не меў магдэбургскага права, буйных манастыроў, вышэйшых навучальных устаноў... Не быў нават цэнтрам павета і цэнтрам эканоміі. Што казаць, калі такіх умоў не існавала ні ў адным з гарадоў Беларусі таго часу. Іх не існавала нават у сталіцы Вялікага Княства Літоўскага — Вільні, дзе два дзесяцігоддзямі пазней Францішак Скарына распачаў кнігадрукаванне (і тое толькі пасля таго, як шмат папрацаваў у Празе, дзе кнігавыдавецкія традыцыі ўжо налічвалі некалькі дзесяцігоддзяў). Сюды ж ён перавёз з Прагі шрыфты, гравіравальныя дошкі, а магчыма і майстроў. Прынамсі, у 1530 годзе ён употай хацеў вывезці з Кенігсберга майстра-друкара для таго, верагодна ж, каб працягнуць у Вільні сваю працу. Пра адсутнасць умоў для заснавання кнігадрукавання (тэхналогія, тэхніка, шрыфты, папяровыя млыны, гравёры, друкары і інш.) у тагачасным Магілёве мог бы распавесці любы кнігазнавец, але, на жаль, у іх пра гэта не спыталі.

Па-трэцяе, ніводная з беларускіх летапісных крыніц не захавала звестак пра такі важны

факт, як з'яўленне ў Магілёве свайго кнігадрукавання. Нават уласна магілёўскія хронікі, якія вяліся аж да XIX стагоддзя і захавалі самыя падрабязныя апісанні гісторыі горада, не згадваюць пра такі важны факт. Няма яго і ў Метрыцы Вялікага Княства Літоўскага. Няма ні ў адной з вядомых на сёння гістарычных крыніц таго часу. Чаму? Бо і факта такога, відавочна, не было.

Па-чацвёртае, дакладнасць звестак у падобных рукапісных рэестрах, які знойдзены, вельмі ўмоўная. Часта ў іх прыводзяцца памылковыя звесткі, апісанні кніг даюцца з апіскамі. Таму яны могуць успрымацца толькі ў якасці другасных крыніц інфармацыі і заўжды патрабуюць рознабаковай праверкі. Каб пераканацца ў гэтым, дастаткова праглядзець хаця б з дзясятка падобных рэестраў. Але каб далёка не хадзіць, глянем у працытаваны рэестр з «магілёўскім» «Апосталам». Адразу ж пасля яго названы нейкі «Трэфалогій» друку наагул 1685 г. Але мы добра ведаем, што ніякага «Трэфалогія» ў гэтым годзе ні ў адным з Ноўгарадаў не выходзіла. У беларускім Наваградку, як і ў Ніжнім і ў Вялікім Ноўгарадзе, на той час кірылічнае кнігадрукаванне проста не існавала, а ў Ноўгарадзе-Северскім, пра каторы магла б ісці гаворка, друкарня Лазара Барановіча дзейнічала толькі да 1679 г., калі яна была перанесена ў Чарнігаў. Адным словам, ніякага «Трэфалогія» наагул 1685 г. навука не ведае (як і згаданага яшчэ ніжэй кіеўскага буквара з тлумачэннем), але ж чамусьці ўкраінскія даследчыкі не кінуліся біць у званы з сенсацыйнай знаходкай новага ўкраінскага выдання. Не здзіўлюся, калі яны і цяпер стаяць у баку і смяюцца з амбітных беларусаў. Упэўнены, што многія з украінскіх кнігазнаўцаў бачылі згаданы рэестр, але правільна на яго зрагавалі — з разуменнем відавочнай яго недакладнасці.

Па-пятае, усе іншыя выданні ў згаданым рэестры (а іх там толькі дзесяць) датуюцца канцом XVII — пачаткам XVIII стагоддзя. Таму найбольш верагодным выглядае, што складальнік рэестра зрабіў памылку, запісваючы час выхаду кнігі. Мы ведаем, што «Апостал» выдаваўся ў Магілёве ў 1638 годзе, але з пазначэннем месца выдання як Кіеў, таму малаверагодна, што складальнік рэестра мог апісваць гэту кнігу. Наогул жа беларускімі друкарнямі да часу складання рэестра «Апостал» выдаваўся ў Вільні (Скарына ў 1525-м; Мамоначі ў 1591-м, каля 1592-га і пасля 1595-га; вільненскі брацкай друкарняй каля 1596-га, у 1623-м, 1641-м), Еўі (у 1611-м), Куцейне (каля 1632-га, у 1652-м). Некаторыя з іх выйшлі не самастойна, а ў складзе выданняў Новага Запавету з Псалтыром.

Па-шостае, усе іншыя выданні з рэестра той жа бібліятэкі ў вёсцы Ялоўка (Ялоўка) паходзяць з усходнеўкраінскіх друкарняў у Кіеве, Чарнігаве і Ноўгарадзе-Северскім (?), а адна з Масквы. Таму магчымай падаецца і памылка складальніка ў вызначэнні месца друкавання кнігі — на той час «Апостал» шматразава выдаваўся як украінскімі, так і расійскімі друкарнямі. Але, безумоўна, не ў 1504 годзе.

Па-сёмае, сама вёска Ялоўка мае не вельмі багатую гісторыю. Найбольш раннія са знойдзеных намі крыніц, дзе згадваецца гэтая вёска і яе царква, датуюцца XVIII стагоддзем. Як паказвае практыка, найбольш старажытныя рукапісы і старадрукі захоўваліся найчасцей у старажытных духоўных і кніжных цэнтрах. Гэта, як і значна больш позняе датаванне ўсіх іншых кніг з рэестра, з'яўляецца чарговым сведчаннем на карысць памылкі складальніка гэтага спіса.

Урэшце восьмае. Спасылка на аўтарытэтную ўкраінскую даследчыцу, якую для большай пэўнасці ў нас ужо паспелі назваць «украінскай даследчыцай старадрукаў», таксама выглядае не вельмі ўдалай. Святлана Кагамлык сапраўды з'яўляецца гісторыкам, але ні спецыялістам у старадруках, ні даследчыцай беларускага кнігадрукавання, ні нават спецыялістам па XVI стагоддзі яна не з'яўляецца. Як сведчаць яе публікацыі і кандыдацкая дысертацыя, яна займалася тэматыкай культурна-асветніцкай дзейнасці Кіева-Пячорскай лаўры ў другой палове XVII—XVIII стагоддзі, вывучала архівы лаўры, даследавала жаночы і іншыя фактары ў фарміраванні ўкраінскай эліты XVII—XVIII стагоддзяў, цікавілася праваслаўным духавенствам у часы Расійскай імперыі, украінскімі царкоўна-асветніцкімі асяродкамі, спадчынай украінскай эміграцыі... Многа чым, але ўласна старадрукамі амаль не займалася, а беларускімі ды яшчэ і XVI стагоддзя — то дакладна. Таму фраза «ўкраінская даследчыца старадрукаў Святлана Кагамлык лічыць,

што першая беларуская друкаваная кніга з'явілася ў 1504 годзе» выглядае вельмі дзіўна. Гэтаксама дзіўным можа здацца яе выказванне пра магчымасць падрыхтоўкі гэтай кнігі Францішкам Скарынам, што, можа быць, звязана з няведаннем гісторыі беларускага кнігадрукавання: у 1504 годзе Скарына, быўшы яшчэ зусім маладым юнаком (каля 14 гадоў), толькі паступіў у Ягелонскі ўніверсітэт у Кракаве і яшчэ не пазнаёміўся з працай пражскіх друкароў.

Таму, натуральна, кожны мае права на любое меркаванне. Але, скажам, калі б хірург пачаў гаварыць, што ён адкрыў новы хімічны элемент і не здолеў бы прадставіць яго іншым навукоўцам, то да яго вынаходства паставіліся б з мякка кажучы, некаторым недаверам. Ды што казаць: калі б спецыяліст па французскай мове пачаў разважаць пра скланенне назоўнікаў у беларускай мове ды яшчэ без доказаў, то, відаць, у дачыненні да яго выказванняў было б некаторае неразуменне. Прыблізна з такім недаверам

і неразуменнем успрынялі кнігазнаўцы навіну пра «магілёўскую сенсацыю». Усё ж у навуковых колах прынята спачатку зрабіць адкрыццё, а пасля пра яго актыўна заяўляць, а не наадварот.

Таму, натуральна, падобныя звесткі неабходна праверыць. Любы шанец зрабіць падобнае адкрыццё неабходна выкарыстаць, нават у такой амаль бесперспектыўнай для пошукаў сітуацыі. Таму трэба было б прыслухацца да разумнай думкі Аляксея Бацюкова: «Хутчэй за ўсё, гэта нечая памылка... Тым не менш мы збіраемся правесці сваё даследаванне». А каб не рабіць лішніх крокаў і беспадстаўных высноў, вельмі б параіў ініцыятарам гэтых даследаванняў заручыцца падтрымкай спецыялістаў па кнігадрукаванні на беларуска-ўкраінскіх землях у XVI стагоддзі — такіх ёсць і ў Беларусі, і ва ўсіх суседніх краінах.

На мой жа асабісты погляд, пакуль няма ніякіх падстаў казаць пра магчымае існаванне магілёўскага выдання 1504 года. Любы даследчык, які шмат працаваў з падобнымі рэестрамі царкоўных бібліятэк, можа зрабіць безліч падобных сенсацыйных адкрыццяў. У гэтым выпадку мае месца нярэдка, на жаль, з'ява, калі неправераныя звесткі з крыніцы, якая сама па сабе выклікае шмат пытанняў, былі «кінуты ў народ» без адпаведнага тлумачэння і ўдакладнення. Адчуванне такое ж, як было, калі пасля некалькіх месяцаў сенсацыйных заяў пра знаходку ў 2011 годзе ў Расонскім раёне тысячагадовага паганскага ідала раптам высветлілася, што гэта «дзіўная статуя, аналагаў якой няма ў славянскім свеце», і «знаходка сусветнага значэння» з'яўляецца падрабкой і сучасным вырабам. То давайце не будзем самі сабе ствараць новых ідалаў!

Алесь СУША,
старшыня Міжнароднай асацыяцыі
беларусістаў, намеснік дырэктара
Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі

■ Родныя тапонімы

На нашы пытанні адказвае старшыня Рэспубліканскай тапанімічнай камісіі пры НАН Беларусі Ігар КАПЫЛОЎ

У кнізе «Памяць. Нясвіжскі раён» упамінаецца Карсекава гара. Ясна, што гэты зямельны надзел звязаны з Карсекам. Буду ўдзячны, калі вы зможаце мне дапамагчы прасачыць, адкуль узяўся гэты Карсека на тэрыторыі ВКЛ?

Міхаіл Міхайлавіч КАРСЕКА,
Брэсцкая вобласць, Столінскі раён,
вёска Калоднае.

Паважаны Міхаіл Міхайлавіч, прасачыць шлях, адкуль узяўся ўладальнік канкрэтнага зямельнага надзелу, змогуць толькі спецыялісты, якія займаюцца пытаннямі аграрных адносін у часы ВКЛ. Такія спецыялісты, у іх ужо ёсць у Інстытуце гісторыі НАН Беларусі. Задача нашай рубрыкі крыху іншая: растлумачыць па-

ходжанне назвы пэўнага геаграфічнага аб'екта. Вы абсалютна правільна адзначаеце, што мясцовае геаграфічнае найменне Карсекава гара з'яўляецца мікратапонімам, яно ўказвае на прозвішча ўладальніка зямельнага надзелу — Карсека. Прозвішча Карсека сустракаецца ў сучаснай іменаслоўнай сістэме беларусаў, але да ліку папулярных яго нельга аднесці. Сем'і з прозвішчам Карсека жывуць толькі ў асобных рэгіёнах Беларусі: у Столінскім раёне Брэсцкай вобласці, Мастоўскім раёне Гродзенскай вобласці, Капыльскім, Нясвіжскім, Стаўбцоўскім і Старадарожскім раёнах Мінскай вобласці. Не было шырока распаўсюджана гэтае прозвішча і ў старажытнасці (у XIV — XVIII стст.). Даследаванні, праведзеныя беларускімі вучонымі ў галіне антрапаніміі Гродзеншчыны і Брэсцкіх перыяду ВКЛ (працы Г.К. Усціновіч), Магілёўшчыны і Віцебшчыны (працы В.М. Ляшкевіч), а таксама шматлікія навуковыя публікацыі акадэміка М.В. Бірылы паказалі, што ні імя-мянушка Карсека, ні аднайменнае прозвішча не зафі-

КАРСЕКАВА ГАРА

савана ў старабеларускіх дзелавых помніках гэтага перыяду. Паказальна, што і ў складзе назваў населеных пунктаў той пары, паводле звестак «Вялікага гістарычнага атласа Беларусі», не засведчана ніводнай назвы з асновай Карсека. Існуе версія, што прозвішча Карсека вядзе сваё паходжанне ад імя-мянушкі Карсак (варыянт Корсак), якое мае цюркскае паходжанне: у кіргізкай і татарскай мовах гэта слова азначае «стэпавая ліса». Акрамя таго, карсакі татары называлі нізкарослых людзей. У такім разе можна дапусціць, што слова «карсак», адпаведна, імя-мянушка Карсак і яго фанетыка-граматычны варыянт Карсека з'явіліся на тэрыторыі Беларусі са з'яўленнем татар, першыя звесткі пра якіх адносяцца да пачатку XIV стагоддзя. Вялікія князі Ядвіг Гедыміні, Кейстут, Альгерд запрашалі татар з Залатою Арды для ўдзелу ў барацьбе з Тэўтонскім ордэнам. Але найбольшая колькасць татар з'явілася ў ВКЛ (каля Вільні, на тэрыторыі Лідскага, Ашмянскага, Навагародскага і Берасцейскага паветаў)

у выніку сумеснага паходу Вітаўта і Тахтамышы пад Азоў (1397 год) і Крым (1398). Па сведчанні гістарычных крыніц, татары ў XVI—XVII стст. у ВКЛ валодалі зямельнымі надзеламі: нашчадкі простых воінаў атрымлівалі невялікія ўчасткі зямлі, больш бедным з іх, так званым «ясачным людзям», у гарадах і мястэчках адводзілася зямля пад сядзібы і агароды. Такім чынам, можна дапусціць, што ўладальнікам Карсекавай гары быў менавіта адзін з прадстаўнікоў нашчадкаў татарскіх воінаў. На першы погляд, можа ўзнікнуць пытанне, адкуль на раўніннай і балоцістай тэрыторыі Беларусі маглі быць горы. Справа ў тым, што нашы продкі гарой маглі назваць любое ўзвышанае месца. На Століншчыне ў мясцовых гаворках гарой яшчэ называюць пясчанае неўрадлівае поле.

Дасылце свае «тапанімічныя» пытанні на паштовы адрас рэдакцыі або на e-mail: nina@zviazda.by

■ Будаўніцтва

Імпартныя будматэрыялы на дзяржаб'ектах «падрэжуць»?

Цяпер у краіне плануецца ажыццяўляць ацэнку абгрунтаванасці прымянення імпартных будматэрыялаў пры ўзвядзенні аб'ектаў, якія фінансуюцца дзяржавай

Такое рашэнне прапісана ў пастанове Савета Міністраў №601 ад 16 ліпеня 2015 года, што было апублікавана сёння на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале.

У прыватнасці, у дакуменце паведамляецца, што пры неабходнасці ўключэння ў перапраектную (перадінвестыцыйную) і праектную дакументацыю пры ўзвядзенні, рэканструкцыі і рэстаўрацыі аб'ектаў, якія фінансуюцца цалкам або часткова за кошт сродкаў рэспубліканскага і (або) мясцовых бюджэтаў, у тым ліку дзяржаўных мэтавых буд-

жэтных фондаў, а таксама дзяржаўных пазабюджэтных фондаў, прымяненне імпартных будаўнічых матэрыялаў і абсталявання ажыццяўляецца пасля ацэнкі абгрунтаванасці такога выкарыстання. Пры разліковым (каштарысным) кошыце будаўніцтва аб'ектаў у суме да 50 млрд рублёў уключаюцца яе праводзіць Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, а звыш 50 млрд — Рэспубліканская камісія па разглядзе пытанняў абгрунтаванасці кошту ўзвядзення, рэканструкцыі і рэстаўрацыі аб'ектаў будаўніцтва, імпарт-азамяшчэння будаўнічых матэрыялаў і абсталявання, створаная ў адпаведнасці

з пастановай Савета Міністраў №992 ад 17 кастрычніка 2014 года.

Прынятая пастанова Саўміна ўдакладняе, што для ацэнкі абгрунтаванасці прымянення імпартных будаўнічых матэрыялаў і абсталявання заказчыкі аб'ектаў прадстаўляюць у Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва абгрунтаванне неабходнасці прымянення такіх матэрыялаў і абсталявання. У дакуменце таксама гаворыцца, што імпартнымі лічацца будаўнічыя матэрыялы і абсталяванне, якія не вырабляюцца ў Беларусі і дзяржавах — членах Еўразійскага эканамічнага саюза.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziazda.by

Извещение о проведении 10 августа 2015 года повторных торгов с условиями по продаже единым предметом торгов имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» — управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»

Предмет торгов (сведения о продаваемом имуществе)	- «лит. А1-2/к-кп, здание прачечной» общей площадью 1012 кв. м (инвентарный номер в ЕГРНИ 500/С-34660; назначение: здание неустановленного назначения) с элементами благоустройства: автодорога (540 кв. м), площадка под автостоянки (240 кв. м), пешеходная дорожка (206 кв. м), площадка под мусоросборник (4 кв. м), площадка (3 кв. м), бордюр 0,16 (40 кв. м, 251,22 м.п.), ограждение территории (16,40 м.п.), ограждение площадки под мусоросборник (5,50 м.п.), ворота (4,40 м.п.), ворота (7,60 м.п.); - электросети КЛ-0,4КВ (инвентарный номер по бухгалтерскому учету 3000842).
Местонахождение продаваемого имущества	г.Минск, ул. Кабушкина, д. 64
Сведения о земельном участке	площадь — 0,3900 га, кадастровый номер 500000000002001769, назначение — эксплуатация и обслуживание здания прачечной
Продавец имущества	ОАО «МАЗ» — управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», ул. Социалистическая, 2, 220021, г. Минск
Организатор торгов	УП «Минский городской центр недвижимости», г.Минск, ул. К.Маркса, 39, к.10
Начальная цена предмета торгов (без учета НДС)	6 157 211 163 белорусских рублей
Сумма задатка	600 000 000 белорусских рублей
Условия торгов	1. Победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов. 2. Дальнейшее использование приобретенного капитального строения осуществляется победителем торгов (покупателем) в соответствии с требованиями генерального плана г. Минска.
Наличие обременений	аренда

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «МАЗ» — управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также,

при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» №3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае, если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (по-

купателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) по согласованию с продавцом в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Торги проводятся **10 августа 2015 года в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.** Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с **30.07.2015 по 06.08.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К.Маркса, 39, каб. 6.**

Телефоны для справок:
(017)327-48-36 (УП «Минский городской центр недвижимости»);
(017)217-21-03 (ОАО «МАЗ» — управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ»).

РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «Дорстройиндустрия»

Лот №1	Оборудование технологической линии щебеночного завода филиала «Нерудстройматериалы»	Минская обл., Дзержинский р-н, г. Фаніполь, ул. Заводская, 37	Начальная цена с НДС, бел. руб.	Задаток с НДС, бел. руб.	Шаг аукциона, %
			2 755 089 000	137 754 450	5

ОПИСАНИЕ

1. Питатель вибрационный ДРО — 605-20 инв. №4249. 2. Агрегат мелкого дробления ДРО — 702-10, 2 шт., инв. №4250, №4251. 3. Агрегат сортировки ДРО — 690 инв. №4255. 4. Агрегат грануляции ДРО — 630 инв. №4259. 5. Агрегат сортировки ДРО — 669 инв. №4261. 6. Железоотделитель ЭЖС-80 инв. №4266. 7. Конвейер специальный СМД — 151-80 инв. №4267. 8. Конвейер специальный СМД — 151-60, 6 шт., инв. №4269, №4270, №4271, №4272, №4273, №4275. 9. Конвейер специальный СМД — 151-50, 3 шт., инв. №4283, №4284, №4285. 10. Конвейер специальный ДРО — 596-10 инв. №4291.

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) — Претендент на покупку, должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 10 (десяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Условия оплаты приобретенного на аукционе Объекта согласовываются Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом при заключении договора купли-продажи Объекта.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) оплачивает Организатору аукциона вознаграждение в размере 5% (Пяти процентов) от цены продажи Объекта в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона.

Аукцион состоится 31.08.2015 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4.

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by. Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Дорстройиндустрия», проводимом 31 августа 2015 г.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.30, с 13.30 до 16.30 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 6. Окончание приема заявлений 27.08.2015 в 10.00. Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом. Контактное лицо для осмотра Объекта: Сезень Ирина Ивановна 8 (029) 835-77-58.

Организатор аукциона или Продавец вправе снять лот с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия.

☎ **Организатор: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by**

ОАО "СОЛЮШЕН СПАРК"

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС

Активы	На 31.12.2014	На 31.12.2013
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ		
Основные средства	3	3
Отложенные налоговые активы	108	49
ИТОГО по разделу I	111	52
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ		
Запасы	2	2
готовая продукция и товары	2	2
Расходы будущих периодов	1	1
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	6	16
Краткосрочная дебиторская задолженность	4	6
Денежные средства и их эквиваленты	181	449
ИТОГО по разделу II	194	474
БАЛАНС	305	526
Собственный капитал и обязательства		
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ		
Уставный капитал	280	280
Резервный капитал	602	602
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	-701	-428
ИТОГО по разделу III	181	454
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА		
ИТОГО по разделу IV	-	-
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА		
Краткосрочная кредиторская задолженность	124	72
В том числе:		
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	9	28
по авансам полученным	31	11
по налогам и сборам	7	1
по социальному страхованию и обеспечению	26	16
по оплате труда	50	12
прочим кредиторам	1	4
ИТОГО по разделу V	124	72
БАЛАНС	305	526

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

	За 2014 г.	За 2013 г.
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	490	6
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	-	-
Валовая прибыль	490	6
Управленческие расходы	-861	-263
Расходы на реализацию	-	-
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	-371	-257
Прочие доходы по текущей деятельности	717	1 186
Прочие расходы по текущей деятельности	-697	-1 193
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	-351	-264
Доходы по инвестиционной деятельности	6	38
В том числе:		
проценты к получению	6	38
В том числе:		
Доходы по финансовой деятельности	38	148
В том числе:		
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	38	148
Расходы по финансовой деятельности	-26	-257
В том числе:		
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	-26	-84
прочие расходы по финансовой деятельности	-	-173
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	18	-71
Прибыль (убыток) до налогообложения	-333	-335
Налог на прибыль	-	-
Изменение отложенных налоговых активов	60	29
Чистая прибыль (убыток)	-273	-306
Совокупная прибыль (убыток)	-273	-306

ОТДЕЛЬНЫЕ ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ

Показатель	Ед. измерения	С начала года	За 2013 г.
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	млн. руб.	490	6
Себестоимость реал. продукции, товаров, работ, услуг, управленческие расходы; расходы на реализацию	млн. руб.	861	263
Прибыль (убыток) до налогообложения, всего	млн. руб.	-333	-335
в том числе: прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	млн. руб.	-371	-257
в том числе: прочие доходы и расходы по текущей деятельности	млн. руб.	20	-7
в том числе: прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности	млн. руб.	18	-71
Налог на прибыль; изменение отложенных налоговых активов; изменение отложенных налоговых обязательств; прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	млн. руб.	-60	-29
Чистая прибыль (убыток)	млн. руб.	-273	-306
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	млн. руб.	-701	-428
Долгосрочная дебиторская задолженность	млн. руб.	0	0
Долгосрочные обязательства	млн. руб.	0	0
Среднесписочная численность работающих	человек	6	2

ИНФОРМАЦИЯ О ДИВИДЕНДАХ И АКЦИЯХ

Показатель	Единица измерения	С начала года	За 2013 г.
Количество акционеров, всего	лиц	2	2
в том числе: юридических лиц	лиц	1	1
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц	1	1
в том числе: физических лиц	лиц	1	1
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц	1	1
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	млн. руб.	0	0
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	млн. руб.	0	0
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	руб.	0	0
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	руб.	0	0
Обеспеченность акции имуществом общества	тыс. руб.	180504,06	453934,89
Количество простых акций, находящихся на балансе общества	штук	0	0

УНП 191687961

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона		ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, офис 1703		
Продавец		ОАО «Строммаш», г. Минск, Бетонный проезд, д.6, к.309		
Предмет аукциона (имущество реализуется одним лотом)				
Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
1	2	3	4	5
Главный корпус — производственный цех	Здание специализированное для производства машин и оборудования	1 775,5	630/С-46711	Минская обл., Молодечненский р-н, г. Молодечно, ул. Громадовская, 20
Склад-магазин	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ	361,8	630/С-46709	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20/4
Здание склада	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ	175,5	630/С-46710	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20/2
Склад	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ	44	630/С-73831	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20/6
Гараж	Здание специализированное автомобильного транспорта	23,7	630/С-73652	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20д
Сварочный цех — механическая мастерская	Здание специализированное для производства машин и оборудования (машиностроения)	852,5	630/С-46708	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20/1
Проходная	Здание неустановленного назначения	9,7	630/С-46712	г. Молодечно, ул. Громадовская, 20/3
Подкрановая площадка*	Сооружение специализированное складов, хранилищ	683	630/С-73651	г. Молодечно, ул. Громадовская, территория ОАО «Строммаш»
*Составные части и принадлежности:	Рельсы, кран козловой с электроталью			
Подкрановая площадка*	Сооружение специализированное складов, хранилищ	677	630/С-73649	г. Молодечно, ул. Громадовская, территория ОАО «Строммаш»
*Составные части и принадлежности:	Рельсы, кран козловой с электроталью			
Теплотрасса	Сооружение специализированное коммунального хозяйства	225,6 м	630/С-73656	г. Молодечно, ул. Громадовская, ул. Лебедевская
Фекальная канализация	Сооружение специализированное коммунального хозяйства	91,6 м	630/С-73655	г. Молодечно, ул. Громадовская, ул. Лебедевская
Объекты благоустройства*	Сооружение неустановленного назначения	387,4	630/С-73647	г. Молодечно, ул. Громадовская, территория ОАО «Строммаш»
*Составные части и принадлежности:	Ограждения (металлическое 147,3 м и железобетонное 240,1 м), площадки (асфальтобетонная 2094 кв. м и цементобетонная 943 кв.м)			
Водопроводная сеть	Сооружение специализированное коммунального хозяйства	17,9 м	630/С-73650	г. Молодечно, ул. Громадовская, ул. Лебедевская

Оборудование:			
Наименование	Инвентарный номер согласно бухучета	Наименование	Инвентарный номер согласно бухучета
Кран однобалочный	2661	Электроталь	3014
Кран-балка	3060	Распределительное устройство	1421
Кран-балка 1А3	2660	Компрессор, ресивер	4890
Трансформатор	5945	Молот пневматический	4536
Трансформатор	2622	Водонагреватель 3 шт.	3041

Начальная цена с НДС 20 % – 6 865 090 708 белорусских рублей (снижена на 30 %).

Сведения о земельном участке: Для обслуживания зданий и сооружений продавцу предоставлен на праве постоянного пользования земельный участок пл. **1,6288 га.**

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи: **15 рабочих дней** после проведения аукциона.

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после подписания договора купли-продажи.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано газете «Звезда» от 07.07.2015

Дата и время проведения аукциона **10.08.2015** в 14 ч.00 мин. по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».

Дата и время окончания приема документов **07.08.2015** до 17 ч.00 мин. по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».

Контактные телефоны: **Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. Email: auction@cpo.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона		ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703.		
Продавец		ОАО «Амкодор-Белвар», г. Минск, пр-т Независимости, 58.		
Предмет аукциона (имущество реализуется одним лотом)				
№ п/п	Инвентарный номер	Наименование	Общая площадь, кв.м	Адрес
1	500/D-7113875	Производственное помещение №11	1 617,4	г.Минск, пр-т Независимости, д. 58, пом. 11
2	500/D-7113877	Помещение неустановленного назначения №13	30,7	г.Минск, пр-т Независимости, д. 58, пом. 13
3	500/D-7113878	Производственное помещение №14	80,9	г.Минск, пр-т Независимости, д. 58, пом. 14
Начальная цена с НДС 20 % — 18 000 000 000 бел. руб. (снижена на 20 %).				
Задаток 1 % от начальной цены лота в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ задаток может перечисляться в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки».				
Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 20 (двадцати) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.				
Условия оплаты предмета аукциона				
Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 90 (девяносто) календарных дней после подписания договора купли-продажи.				
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения* за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by .				
Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 14.05.2015				
Дата и время проведения аукциона		31.08.2015 в 11 ч. 00 мин. по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».		
Дата и время окончания приема документов		28.08.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».		
Контактная информация		Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. www.cpo.by Email: auction@cpo.by.		

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	На 1 июля 2015	На 1 июля 2014
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		984 821	1 007 429
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		5 198	2 809
4	Средства в Национальном банке	1103		1 393 686	1 022 652
5	Средства в банках	1104		2 051 606	1 458 907
6	Ценные бумаги	1105		2 779 445	905 106
7	Кредиты клиентам	1106		14 150 168	11 848 055
8	Производные финансовые активы	1107		1 275 317	1 211 253
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108		42 364	27 874
10	Основные средства и нематериальные активы	1109		1 379 622	1 205 768
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		8 698	1 827
12	Отложенные налоговые активы	1111		-	-
13	Прочие активы	1112		238 858	217 380
14	ИТОГО активы	11		24 309 783	18 909 060
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
16	Средства Национального банка	1201		10 271	491
17	Средства банков	1202		3 786 043	3 359 233
18	Средства клиентов	1203		16 120 809	11 963 794
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		73 528	220 588
20	Производные финансовые обязательства	1205		5 359	5 443
21	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
22	Прочие обязательства	1207		362 263	316 551
23	ВСЕГО обязательства	120		20 358 273	15 866 100
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
25	Уставный фонд	1211		412 279	412 279
26	Эмиссионный доход	1212		-	-
27	Резервный фонд	1213		1 267 379	948 898
28	Фонды переоценки статей баланса	1214		709 805	650 610
29	Накопленная прибыль	1215		1 562 047	1 031 173
30	Всего собственный капитал	121		3 951 510	3 042 960
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		24 309 783	18 909 060

ОТЧЕТ о прибылях и убытках на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	На 1 июля 2015	На 1 июля 2014
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		1 564 177	1 063 998
2	Процентные расходы	2012		672 194	476 654
3	Чистые процентные доходы	201		891 983	587 344
4	Комиссионные доходы	2021		710 872	586 958
5	Комиссионные расходы	2022		120 545	88 716
6	Чистые комиссионные доходы	202		590 327	498 242
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		1 785	512
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		(13 240)	-
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		246 049	83 058
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		263 405	101 447
11	Чистые отчисления в резервы	207		621 491	286 353
12	Прочие доходы	208		128 551	35 166
13	Операционные расходы	209		600 811	496 250
14	Прочие расходы	210		49 183	47 691
15	Прибыль до налогообложения	211		837 375	475 475
16	Расход по налогу на прибыль	212		162 981	77 767
17	ПРИБЫЛЬ	2		674 394	397 708

Председатель Правления С.А. Костюченко
Заместитель главного бухгалтера С.И. Капцевич
Данная отчетность опубликована на официальном сайте банка <https://www.priorbank.by/kvartal-nye-otcety>
Лицензия на осуществление банковской деятельности НБ РБ № 12 от 06.05.2013 года. УНП 100220190.

ОБЪЯВЛЕНИЕ о торгах

Наименование (описание) имущества и его стоимость	Лот №1. Бетоносмеситель полуприцепной СМБ-060, инв. №11033, 2009 г.в., гос.номер А1800-А-2, начальная стоимость лота 143 592 000 рублей. Лот №2. Плуг ПГП-4-40-2А, инв. №41249, 2006 г.в., начальная стоимость лота 8 459 200 рублей. Лот №3. Полуприцеп ПТС-9, инв. №41269, 2009 г.в., гос.номер БЯ0333, начальная стоимость лота 35 364 800 рублей. Лот №4. Трактор Беларус-1221,2, инв. №41239, 2008 г.в., гос.номер БХ5614, начальная стоимость лота 123 200 000 рублей. Лот №5. Косилка АС-1, инв. №41273, 2009 г.в., начальная стоимость лота 3 054 400 рублей.
Собственник (владелец) имущества	КУП «Верхнедвинское ПМС» (г. Верхнедвинск, ул. Советская, 173, УНП 300437213).
Местонахождение имущества	г. Верхнедвинск, ул.Советская, 173, тел. (02151) 5-34-73
Наличие обременений	Залог ОАО «АСБ Беларусбанк».
Место (адрес), дата и время проведения торгов	Отдел принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома г. Витебск, ул. «Правды», 32, каб. 323, 12 августа 2015 года в 10.00
Справочная информация об организаторе торгов	Отдел принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома 210029, г. Витебск, ул. «Правды», д. 32, каб. 323. Судебный исполнитель Деревнин Сергей Евгеньевич, тел. (0212) 60 09 09. Начальник отдела Бураков Игорь Вячеславович, тел. (0212) 60 09 75
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества на депозитный счет управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3642903001037 филиала № 200 — Витебского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк», код 635, УНП 300002505 не позднее 16.00 11 августа 2015 года. Минимальная величина первого шага торгов – 5% стоимости лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Футбол. Ліга чэмпіёнаў

НІЧЫЯ Ў ВЕНГРЫ

Першы матч трэцяга раўнда Лігі чэмпіёнаў паміж БАТЭ і венгерскім «Відэатонам» завяршыўся нічыёй — 1:1

але здолелі зраўняць лік толькі напрыканцы сустрэчы, калі бразілец Вінісіус галавой адправіў мяч у вароты Чэрніка. Пры гэтым беларусы маглі забіваць у гэтай сустрэчы двойчы, але мяч пасля ўдару Міхаіла Гардзеічука ад пальцаў варатара венграў патрапіў у перакладзіну. А дагэтуль венгры адзначыліся аўтаголам.

У святле гасцявой сустрэчы галявая нічыя выглядае даволі прывабным вынікам менавіта для барысаўчан. Дзеля таго каб прайсці далей, падапечным Аляксандра Ермаковіча трэба згуляць «на нуль». Але наўрад ці на сваім полі беларусы будуць сядзець у абароне.

— Чакалі напружанай барацьбы. Так і атрымалася, — сказаў пасля матча Аляксандр Ермаковіч, галоўны трэнер БАТЭ. — Калі вядзеш з лікам 1:0, крыўдна прапусьціць напрыканцы. Але трэба аддаць належнае гаспадарам. Усё ж такі яны аказалі на нас добры ціск. Мы не вытрымалі.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by

Як гулялі каманды з постсавецкай прасторы? **Трэці кваліфікацыйны раўнд Лігі чэмпіёнаў.** ЦСКА (Расія) — «Спарта» (Прага) — 2:2, «Фенербахчэ» (Турцыя) — «Шахцёр» (Украіна) — 0:0, «Мілсамі» (Малдова) — «Шкендэрбеу» (Албанія) — 0:2.

На сваім еўракубковым шляху барысаўчане двойчы сустрэліся з венгерскім «Дэбрэцэнам». Матчы праходзілі ў цяжкай, бескампраміснай барацьбе. Відач, што іншага сцэнарыя ў беларуска-венгерскім супрацьстаянні сёлета чакаць не трэба.

Вось і паядынак у Секешфехервары атрымаўся няпростым. Каманды гулялі даволі роўна. Гаспадары прапусцілі першымі,

Добрая справа

ЛЕТА БЕЗ АБМЕЖАВАННЯЎ

Магчымаць аздараўлення ў межах спецыяльнай змены «Вясёлыя сэрцайкі», генеральным спонсарам якой выступае УП «Кока-кола Беўрыджыз Беларусь», атрымалі каля 40 дзяцей, большасць з якіх мае статус інваліда. «Дзецім з цяжкімі сардэчна-сасудзістымі захворваннямі пасля складанай аперацыі на сэрцы патрабуецца не толькі медыкаментознае лячэнне, але і звычайны летні адпачынак», — кажа каардынатар праекта Юлія Капцэвіч.

Праект вольна ўжо дзесьць гадоў рэалізуе Беларускае дзіцячы фонд, па просьбе якога ўрачы-кардыёлагі, псіхологі і педагогі распрацавалі летнюю праграму рэабілітацыі і адпачынку без суправаджэння бацькоў. Маленькім пацыентам прапануюцца спелеа-, фіта-, ароматэрапія, заняткі лячэбнай фізкультурай, з улікам узросту і стану здароўя — пешыя прагулкі, веласіпед, водны веласіпед, футбол, настольны тэніс, валейбол, а таксама багатая забаўляльная праграма з экскурсіямі і майстар-класамі. «Вясёлыя сэрцайкі» падарылі незабыўнае лета вольна ўжо 430 дзецям.

Святлана БАРЫСЕНКА. protas@zviazda.by

ПАРК ДЫНАЗАЎРАЎ — У МІНСКУ

На тэрыторыі Мінскага запарка 31 ліпеня адбудзецца ўрачыстае адкрыццё «ДынаПарка». Як расказала **малодшы навуковы супрацоўнік асветніцкага аддзела ўстановы Алена БАДРОВА**, парк размесціцца пад адкрытым небам. У ім «прапішуцца» больш як 30 фігур дыназаўраў, прычым у натуральную велічыню: экспанаты будуць рухацца, міргаць, дыхаць і рыкаць. Цырымонія адкрыцця «ДынаПарка» адбудзецца ў 12.00, гасцей свята чакае святочны канцэрт.

Надзея ІЛЬЯШУК, «Мінск—Навіны».

Даты Падзеі Людзі

30 ЛІПЕНЯ

Суветны дзень барацьбы з гандлем людзьмі. Праводзіцца ў адпаведнасці з рэзалюцыяй Генеральнай Асамблеі ААН ад 18 снежня 2013 года.

1729 год — нарадзіўся (вёска Алекшыцы, цяпер Бераставіцкі раён Гродзенскай вобласці) Ігнаці Якуб Масальскі, рэлігійны і дзяржаўны дзеяч Рэчы Паспалітай, доктар кананічнага і рымскага права (1752). Вучыўся ў Рыме. У 1773-88 гадах падтрымліваў, а часам і ініцыяваў рэформы караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага, крытыкаваў прыгоннае права. Падтрымліваў Таргавіцкую канфедэрацыю, асудзіў паўстанне 1794 года. Памёр у 1794 годзе.

1932 год — нарадзіўся (вёска Белая Дуброва Касцюковіцкага раёна) Васіль Мікалаевіч Шлагуноў, беларускі вучоны ў галіне кармавытворчасці, акадэмік НАН Беларусі (2003), акадэмік акадэміі аграрных навук Рэспублікі Беларусь (1996-2002), замежны член Украінскай акадэміі аграрных навук. Аўтар больш як 200 навуковых прац, у тым ліку 7 манаграфій, 9 аўтарскіх пасведчанняў на гібрыды кукурузы, раянаваныя ў рэспубліцы.

1975 год — 40 гадоў назад у Хельсінкі адкрыўся заключны этап Нарады па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (НБСЕ), які ў выніку прывёў да стварэння Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (АБСЕ). 1 жніўня 1975 г. па выніках нарады быў прыняты заключны акт, падпісаны лідарамі большасці еўрапейскіх краін, а таксама ЗША і Канады. Савецкую

дэлегацыю ўзначальваў Генеральны сакратар ЦК КПСС Леанід Ільіч Брэжнеў. Заключны акт уключаў абавязальнасць дзяржаў-удзельніц пашыраць, паглыбляць, зрабіць паступальным і трывалым працэс разрадкаі міжнароднай напружанасці. У раздзеле, які адносіцца да пытанняў бяспекі, было сфармулявана 10 прынцыпаў, якія вызначаюць правільны і нормы ўзаемаадносін і супрацоўніцтва ўсіх дзяржаў — удзельніц нарады: суверэнная роўнасць, павага правоў, уласцівых суверэнітэту; непрымяненне сілы або пагрозы сілай; непарушнасць межаў; тэрытарыяльная цэласнасць дзяржаў; мірнае ўрэгуляванне спрэчак; неўмяшанне ва ўнутраныя справы; павага правоў чалавека і асноўных свабод, уключаючы свабоду думкі, сумлення, рэлігіі і перакананняў; раўнапраўе і права народаў распраджацца сваім лёсам; супрацоўніцтва паміж дзяржавамі. Узгодненыя ўдзельнікамі нарады прынцыпы адносінаў паміж дзяржавамі былі закліканы стварыць надзейную аснову для выключэння з еўрапейскіх міжнародных адносін агрэсіі і любых іншых відаў насілля. Гэтыя меры былі закліканы актывізаваць палітычную разрадку ў Еўропе і ўмацаваць бяспеку дзяржаў. Тады яны лічыліся буйнымі крокамі да дасягнення ў канчатковым выніку ўсеагульнага і поўнага разбраення пад строгім і эфектыўным міжнародным кантролем. Заключны акт змяшчаў таксама палажэнні аб супрацоўніцтве ў гуманітарных галінах: культуры, адукацыі, інфармацыі і кантактах паміж людзьмі.

Было сказана

Кузьма ЧОРНЫ, пісьменнік, публіцыст:

«Чалавеку цяжка перарабіцца адразу. Можна думаць і гаварыць іначэй, а сам чалавек доўга будзе ранейшым».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	5.19	21.12	15.53
Віцебск	5.03	21.07	16.04
Магілёў	5.09	21.02	15.53
Гомель	5.13	20.52	15.39
Гродна	5.36	21.26	15.50
Брэст	5.43	21.20	15.37

Месяц

Поўна 31 ліпеня.
Месяц у сузор'і Казярога.

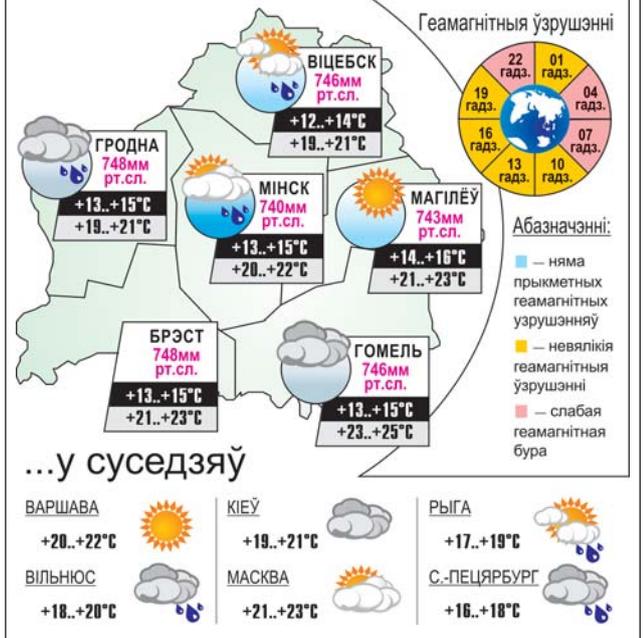
Імяніны

Пр. Маргарыты, Марыны, Лазара, Леаніда, К. Людмілы, Пятра, Расціслава.

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Многіх радыёслухачоў мужчын хвалюе пытанне, ці варта прызнавацца жонцы ў здрадзе.

...Сёння ў прамым эфіры на гэтую тэму выкажацца галоўны траўматолаг нашага горада.

— Але, добры вечар! Таксі слухае!

Голас, які моцна заплятаецца, на другім канцы:

— Мне б машынку захаць на Леніна, 270.

— Добра! Куды едем?

— Леніна, 274.

— Э-э-э... Прабачце, гэта ж праз адзін дом!

— Ды зразумей жа ты мяне! Я з Леніна, 268 паўзу ўжо 40 хвілін!

Не ахвотнік рана ўставаць, калгасны механізатар Ігнат валёнкам перавёў пёўна на пазней.

Учора хвілін 15 спрабавала перайсці дарогу. Па зэбры! Ніхто не прапусьціў.

Тады я ўзяла ў рукі цагліну, усміхнулася і пайшла. Прапусцілі нават даішнікі з мігалкай! Выснова: усміхайцеся — людзі становяцца дабрэйшымі!

Муж прыходзіць дадому позна, жонка спіць, на сталае запіска:

«Ежа на заўтра ў халадзільніку. Перад сном нічога не еш! Я пералічыла ўсе катлеты!

І макароніны!!»

